اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

دوشنبه
• ۲۷ آذر ۱۴۰۲
• ۴ جمادی‌الثانی ۱۴۴۵
• ۱۸ دسامبر ۲۰۲۳

• سال سی‌وپنجم شماره پیاپی ۳۷۸۸ • دوره جدید سال دهم شماره ۲۴۷۰ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

هشدار مجلس به دولت پاکستان در پی حمله تروریستی

نمایندگان مجلس با تسلیت شهادت جمعی از نیروهای فراجا در حمله تروریستی به مقر انتظامی راسک، خواستار برخورد قاطع با عوامل حمله تروریستی شدند. رئیس مجلس و نمایندگان در پیام‌هایی با محکومیت این حمله، برخورد با عوامل تروریستی را درخواست کردند. محمدباقر قالیباف در این پیام نوشت: «وقوع جنایت تروریستی حمله به مقر انتظامی شهرستان راسک استان سیستان‌وبلوچستان که موجب شهادت و مجروحیت جمعی از کارکنان غیور و رشید فراجا شد، باعث تاثر فراوان گردید. ارتکاب حوادث و جنایات تروریستی علیه امنیت و اقتدار این مرزوبوم از سوی دشمنان پلید و گروهک‌های تکفیری و شرور تازگی نداشته و آنان همواره با اقدامات خود تلاش کرده‌اند تا در اراده ملت ایران خدشه وارد سازند. اما بدانند این تحرکات بی‌اثر با مجازاتی سرسختانه پاسخ داده خواهد شد. لازم است نیروهای امنیتی و انتظامی به‌فوریت و جدیت به شناسایی و برخورد با عوامل این شرارت اقدام کنند.»

در گزارش صمت درباره تغییر روند بهره‌برداری از معادن مطرح شد

معادن در بزنگاه واگذاری

با تاکید رئیس‌جمهوری مبنی بر فعال‌سازی معادن، بهره‌برداری از معادن شرکت ملی مس به بخش خصوصی واگذار می‌شود. مسلم مروجی‌فرد، مدیرکل صنعت، معدن و تجارت جنوب استان کرمان با اعلام این خبر گفت: مقرر شده پس از تصویب هیات‌مدیره شرکت ملی مس، بهره‌برداری از معادن و احداث کارخانه برای معادن این شرکت به بخش خصوصی توانمند واگذار شود. هرچند هنوز جزئیات شرایط و سازکار واگذاری معادن شرکت ملی مس به بخش خصوصی اعلام نشده، اما کارشناسان و فعالان بخش خصوصی این اقدام را مثبت ارزیابی می‌کنند. موافقان این طرح پیش از این نیز خصوصی‌سازی را راهی برای افزایش بهره‌وری این بخش می‌دانستند. استدلال ارائه‌شده حامیان خصوصی‌سازی ناظر به این حقیقت است که بخش دولتی بسیار فربه و کند شده و نمی‌تواند کارها را به‌شکل بهینه پیش ببرد؛ علاوه بر این، ابزارهای لازم را هم در اختیار ندارد. از این‌رو نسخه‌ای جز خصوصی‌سازی تجویز نمی‌کنند تا دولت مسئولیت‌های خود را به‌تدریج به بخش خصوصی واگذار کند و در نتیجه آن حوزه سرمایه‌گذاری در بخش معدن متحول شود.

۶

صمت پشت پرده زیان سنگین ایران‌ایر را بررسی کرد

سقوط هما با خطای انسانی

۸

سرمقاله

لباس بازار کار کمتر به‌دست زنان می‌رسد
۲

گفت‌وگو

مالیات‌ستانی ابزار تامین درآمد از ساده‌ترین راه!
۱۲

پرونده روز ملی مهاجران

در بررسی زوایای مختلف مهاجرت معکوس نمایان شد

تهران دیگر مهاجرپذیر نیست
۱۰

تبعات مهاجرت جمعیت به استان‌های شمالی بررسی شد

هجوم سرمایه‌داران به شهرهای سبز
۹

نیروی ماهر به‌زودی از دسترس خارج می‌شود

نیروی انسانی ماهر در شرایطی که در کشور امکان دریافت مزد مناسب و تحقق رفاه نسبی را نداشته باشد برای یافتن فرصت‌های شغلی بهتر و به‌تبع آن دستیابی به رفاه بیشتر، اقدام به مهاجرت از کار یا کشور می‌کند. از آنجایی که برای هر بنگاه اقتصادی کم و کیف نیروی انسانی اهمیت زیادی دارد و بخشی است که جایگزینی ندارد، دولت باید تحرکات نیروی انسانی در بخش‌های گوناگون اقتصاد را به‌دقت رصد کند و چشم‌انداز و برنامه‌های شفاف و دقیقی برای این بخش داشته باشد. هدف این است که نیروی انسانی فعال و آموزش‌دیده جذب بازار شوند تا ضمن بهره‌مندی از رفاه نسبی در نهایت رشد اقتصادی را برای کشور به ارمغان بیاورند.
۴

نوبت دوم

آگهی مزایده

مزایده شماره: ۱۴۰۲/۰۲

شرکت ایران‌خودرو در نظر دارد املاک مازاد بر نیاز خود را از طریق برگزاری مزایده عمومی واگذار نماید. متقاضیان می‌توانند از تاریخ چاپ این آگهی تا پایان وقت اداری روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۲ جهت دریافت و تحویل اسناد شرکت در مزایده به نشانی تهران کیلومتر ۱۴ اتوبان تهران-کرج خروجی شهرک آزادشهر، شهرک پیکانشهر، درب ۲ شرکت ایسیکو ساختمان سمند ۷ طبقه همکف ، مدیریت املاک و مستغلات گروه مراجعه نمایند و یا جهت پاسخگویی به سوالات با شماره تلفن ۴۸۲۲۵۲۲۴و۴۸۲۲۵۲۰۳-۲۱ تماس حاصل فرمایید.

آدرس	نوع ملک	کاربری	متراژ عرصه	متراژ اعیانی	مبلغ پایه مزایده	سپرده شرکت در مزایده	توضیحات
تهران خیابان شیخ بهائی نبش کوچه انصاری آزاد پلاک ۲۸	آپارتمان	اداری	۴۴۰/۲۸ مترمربع	۲۷۹۵/۲۵ مترمربع	۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۲۵۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	ششدانگ دو پلاک ثبتی ۲۰۹۳ و ۴۳۶ فرعی از ۷۰ اصلی مشتمل بر یک باب آپارتمان ۹ طبقه با کاربری اداری با پهنه طرح تفصیلی M۱۱۲ و یک ساختمان با کاربری مسکونی با پهنه طرح تفصیلی R۱۲۲ که هر دو ملک به همدیگر متصل می‌باشند.
تهران خیابان شیخ بهائی کوچه انصاری آزاد پلاک ۱۴	ساختمان	مسکونی	۹۹۴/۲۵ مترمربع	۲۴۴/۴۰ مترمربع			
استان مازندران شهرستان نور پارک جنگلی نور روبروی دانشگاه تربیت مدرس پلاک ۱۲۵	ویلایی	مسکونی	۴۰۳۲	۴۲۰/۷	۲/۴۷۰/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۱۲۳/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	عرصه و اعیان ششدانگ یک قطعه زمین با کاربری مسکونی به شماره پلاک ثبتی ۱۷۰ فرعی از ۳ اصلی همراه با کلیه متعلقات و منضمات و مستحدثات و انشعابات برق ، گاز و آب شهری

توجه:
۱- متقاضیان می‌بایست مبلغ مندرج در جدول فوق را به‌عنوان سپرده شرکت در مزایده به صورت چک تضمین شده بانکی ارائه نمایند.
۲- مهلت دریافت و تحویل مدارک تا پایان وقت اداری روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۲ ساعت ۱۶ امکان‌پذیر می‌باشد.
۳- برگزارکننده مزایده در رد و یا قبول هر یک از پیشنهادات مختار می باشد و ارائه پیشنهاد حقی را برای شرکت کننده ایجاد نمی‌نماید.
۴- سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مزایده درج گردیده است.

شرکت ایران‌خودرو

نوبت دوم

آگهی مزایده

مزایده شماره: ۱۴۰۲/۰۳

شرکت ایران‌خودرو در نظر دارد یک باب واحد تجاری را از طریق مزایده عمومی به صورت اجاره واگذار نماید. متقاضیان می‌توانند از تاریخ چاپ این آگهی تا پایان وقت اداری روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۲ جهت دریافت و تحویل اسناد شرکت در مزایده به نشانی تهران کیلومتر ۱۴ اتوبان تهران-کرج خروجی شهرک آزادشهر، شهرک پیکانشهر، درب ۲ شرکت ایسیکو ساختمان سمند ۷ - طبقه همکف، مدیریت املاک و مستغلات گروه مراجعه نمایند و یا جهت پاسخگویی به سوالات با شماره تلفن ۴۸۲۲۵۲۲۴و۴۸۲۲۵۲۰۳-۲۱ تماس حاصل فرمایید.

آدرس	نوع ملک	کاربری	متراژ	مبلغ پایه مزایده جهت اجاره ماهیانه	سپرده شرکت در مزایده	توضیحات
تهران کیلومتر ۱۴ جاده قدیم کرج، شهرک پیکانشهر، نبش ورودی پاساژ پیکانشهر	مغازه	تجاری	۴۲/۸۹ مترمربع	۹۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	۵۴۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال	ششدانگ یک باب مغازه با کاربری تجاری دارای انشعاب برق اختصاصی و آب و گاز مشاعی شهرک و نیم طبقه فوقانی می‌باشد

توجه:
۱- متقاضیان می‌بایست مبلغ مندرج در جدول فوق را به‌عنوان سپرده شرکت در مزایده به صورت چک تضمین شده بانکی ارائه نمایند.
۲- مهلت دریافت و تحویل مدارک تا پایان وقت اداری روز شنبه مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۲ ساعت ۱۶ امکان‌پذیر می‌باشد.
۳- برگزارکننده مزایده در رد و یا قبول هر یک از پیشنهادات مختار می باشد و ارائه پیشنهاد حقی را برای شرکت کننده ایجاد نمی‌نماید.
۴- سایر اطلاعات و جزئیات مربوطه در اسناد مزایده درج گردیده است.

شرکت ایران‌خودرو

مناقصه عمومی شماره CO-EL-۰۲۸۸

با موضوع تامین تابلوهای Switchgear ۰.۴ , LCS , VFD , PFC , AC UPS

کارخانه کنسانتره معدن سنگ آهن اسفندار

شرکت راهبران فولاد اصفهان جهت کارخانه کنسانتره معدن سنگ‌آهن خود واقع در ۶۰ کیلومتری شهرستان ابرکوه استان یزد، تصمیم به تامین تابلوهای Switchgear ۰.۴ , LCS , VFD , PFC , AC UPS از طریق برگزاری مناقصه عمومی دارد. لذا از کلیه متقاضیان دعوت به عمل می‌آید با مراجعه به پایگاه اینترنتی این شرکت به آدرس www.raahbaran.com از بخش مناقصات اسناد مناقصه را دریافت و پس از بررسی در صورت تمایل نسبت به اعلام بهترین پیشنهاد قیمت با رعایت شرایط اقدام مقتضی مبذول فرمایند.

شایان ذکر است مهلت شرکت در مناقصه از تاریخ نشر آگهی لغایت پایان ساعت اداری مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۲ می‌باشد.

کلیه متقاضیان می‌توانند جهت کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۳۶۲۴۰۸۳۵-۰۳۱ داخلی ۳۱۰ تماس حاصل نمایند.

واحد بازرگانی وامور قراردادها- شرکت راهبران فولاد اصفهان

«آگهی فراخوان»

مرحله سوم شناسایی ارائه‌دهندگان خدمات پیمانکاری معدنی

شرکت کانی کاوش آرتا غدیر در نظر دارد نسبت به شناسایی ارائه‌دهندگان خدمات پیمانکاری معدنی در محدوده‌های عملیاتی خود در استان‌های کرمان، یزد، خراسان جنوبی و آذربایجان‌غربی اقدام نماید. لذا از شرکت‌های دارای سابقه در زمینه فروش و انجام خدمات پیمانکاری مانند تسطیح، خاکبرداری، جاده‌سازی و ترانشه‌زنی با استفاده از ماشین‌آلات معدنی نظیر بیل مکانیکی، بولدوزر، گریدر، لودر که دارای صلاحیت و حسن انجام کار از کارفرماهای قبلی می‌باشند تقاضا می‌گردد در صورت تمایل حداکثر تا ساعت ۱۴ روز ۱۴۰۲/۱۰/۰۳ نسبت به ارسال سوابق و تجربیات خود در ۲ سال گذشته، مدارک دال بر توانایی فنی، مالی و مدیریتی و.... به همراه اطلاعات شرکت را در قالب فیزیکی و یا فایل الکترونیکی به آدرس ذیل ارسال نمایند.

لازم به ذکر است دریافت مدارک به منظور شرکت در فراخوان هیچ تعهدی مبنی بر انعقاد قرارداد، برای این شرکت ایجاد نخواهد کرد.

آدرس: تهران، خیابان ملاصدرا، قبل از اتوبان چمران، پلاک ۲۳۵، طبقه ۵، واحد ۱۰، شرکت کانی کاوش آرتاغدیر

تلفن: ۸۸۰۵۲۷۶۸-۰۲۱

پست الکترونیک: info@artaghadir.ir

شرکت کانی کاوش آرتا غدیر

سرمقاله

لباس بازار کار کمتر به‌دست زنان می‌رسد

منوچهر محمدشمیرانی
کارشناس ارتباطات

عمـر کار کردن زنان و فعالیت‌های اقتصـادی آنان، همپای عمر بشـر است. از همان ابتدا، زنان دوش به دوش مردان کار می‌کردند؛ شاید شکار حیوانات، بیشتر با مردان بود،اما فعالیت‌های کشاورزی و دامداری، در کنار خانه‌ها و با ساعت‌های دلخواه، بیشتر برعهده زنان بود. ثمره صنعتی شدن جهان و جایگزین شدن کار در کارخانه‌ها و ادارات و شرکت‌ها به‌جای کار در مزارع، این روزها ـ به‌ویژه در ایران ـ حاکی از آن است که لباس کار کردن و پیدا کردن جایی در بازار کار، بیشتر بر تن مردان اندازه‌گیری شده است و این لباس، بر تن درصد زیادی از زنان نمی‌نشـیند. باتوجه به اینکـه تقریبا نیمی از جامعه بشـری را زنان تشـکیل می‌دهند و عدم‌حضـور و فعالیت آنان، در نهایت به ضرر بشریت خواهد بود، باید نتایج گزارش اخیر کمیسیون اجتماعی و اقتصادی سـازمان ملل متحد برای آسـیا و اقیانوسـیه (UNESCAP) را با تامل بیشتری بخوانیم که نتیجه گرفته است تبعیض جنسـیتی در این منطقه (آسیا و اقیانوسیه) از طریق ایجاد محدودیت‌های شغلی برای زنان، سالانه ۴۲ تا ۴۷ میلیارد دلار زیان به‌بار می‌آورد؛ زیان قابل‌توجهی که با مشارکت بیشتر زنان، می‌تواند شرایط اقتصادی کشورهای این منطقه را بهبود ببخشد.

بیکاری زنان

در ایـران، باوجـود نرخ پایین مشـارکت زنان در بـازار کار، نرخ بیکاری آنان نیز بالا اسـت. از بین ۱۴درصد از جمعیت زنان ایرانی که می‌خواهند وارد بازار کار شـوند و در جسـت‌وجوی کار هستند، درصـد زیادی از آنان نمی‌توانند شـغلی پیدا کنند و به‌همین‌دلیل است که نرخ بیکاری زنان، حدود ۲برابر مردان است.

با این حساب، باتوجه به نرخ بالای بیکاری و نرخ پایین مشارکت زنان، می‌توان نتیجه گرفت شـرایط مناسبی برای پیدا کردن شغل مناسـب برای زنان وجود ندارد. این در حالی اسـت که تعداد زنان تحصیلکرده کشورمان در ۳،۲ دهه گذشته، در برخی زمان‌ها حتی بیشتر از بسیاری کشورهای پیشرفته بوده است.

کارشناسـان معتقدند در شـرایط امروز کشور و شرایط اقتصادی موجود، زنان نقش بیشتر و موثرتری را در خانه و جامعه ایفا می‌کنند؛ زنان از سویی، می‌بایست به وظایف مادری و خانه‌داری و اداره امور خانه بپردازند و از سـوی دیگر، مجبور هسـتند برای حفظ جایگاه و موقعیت اداری و شـغلی خود، بسـیار بیشتر و سخت‌تر از مردان، تلاش کنند و حتی بجنگند تا بتوانند شغل خود را از دست ندهند.

جای خالی زنان

گزارش‌های مرکز آمار ایران، حاکی از آن است که در سال ۱۴۰۰ نزدیک به ۳۱.۵ میلیون نفر از مردان و ۳۱.۵ میلیون نفر از زنان، در سن کار ـ یعنی بالای ۱۵سال ـ قرار داشته‌اند. از میان این جمعیت تقریبا مساوی، ۲۱.۶ میلیون نفر از مردان و ـ با کمال تعجب ـ فقط ۴.۲ میلیون نفر از زنان، در بازار کار کشور مشارکت داشته‌اند؛ البته واژه «مشـارکت» به‌معنای اشـتغال نیسـت و از این تعداد، بخشی دارای شغل و بخشی دیگر، در جست‌وجوی کار (بیکار) بوده‌اند.

مشـارکت بسیار پایین‌تر زنان، که رقمی حدود ۱۳درصد را نشان می‌دهد، در برابر مشارکت ۶۹ درصدی مردان، توجه ویژه و ضروری سیاسـت‌گذاران و مسـئولان را می‌طلبد که دلایل مشارکت پایین زنان را جست‌وجو کنند و چاره‌ای بیندیشند؛ چراکه می‌توان نتیجه گرفت به دلایل گوناگون، ۸۷ درصد از زنان ایرانی، که در سـن کار هسـتند، آن‌چنان، سرخورده شـده‌اند که تلاشی برای یافتن شغل انجام نمی‌دهند.

جای شـگفتی اسـت در حالی که زنان ما، باوجود تحصیلات بالا، تلاش زیادی برای یافتن شغل یا حفظ آن انجام می‌دهند، به‌گزارش موسسـه بین‌المللی کار (ILO)، در مقایسـه، مشارکت نیروی کار زنان عربستان‌سـعودی در سال ۲۰۲۱ به حدود ۳۰ درصد افزایش یافته و باتوجه به روند تغییرات این کشـور، بدیهی اسـت این روند افزایشی، همچنان ادامه داشته باشد.

این نرخ، برای کشـورهای ترکیه، مکزیک و پاکسـتان به‌ترتیب ۳۲، ۴۴ و ۲۰ درصـد و بـرای ایران ۱۴درصد بوده اسـت که فاصله قابل‌توجهی را با کشورهای بالا نشان می‌دهد.

می‌توان گفت نکته در اینجاست که در جهانی که به‌طورمیانگین، حدود نیمی از زنان بسیاری کشورها در بازار کار مشارکت دارند، نرخ حدود ۱۵درصدی مشـارکت زنان در بازار کار ایران، شکاف بزرگی را با دنیا نشـان می‌دهد؛ شـکافی که در بیشـتر نقاط دنیا، در حال ترمیم و کاهش اسـت و به‌نظر می‌رسـد وضعیت متوسط مشارکت زنان در بازار کار دنیا، بسیار بهتر از ایران باشد. پیامدهای مشارکت و اشـتغال پایین زنان در ایران، از نگاه رشـد اقتصادی به این معنی است که نیمی از جامعه، در فرآیند تولید شرکت ندارد و در نتیجه، تولید کمتری حاصل می‌شـود که در نتیجه عدم‌استفاده از سرمایه انسانی زنان، می‌تواند به کاهش شدید بهره‌وری بینجامد.

پیمودن راهی طولانی

زنان ایران در طول چند دهه گذشـته، راهی طولانی را پیموده و راهی طولانی‌تر را هم باید بپیمایند تا جایگاه واقعی خود را در بازار کار و اشتغال کشور به‌دست آورند و بتوانند همپا و همدوش مردان، ضمن بهره‌برداری از دانش و دانسـته‌های خویش، نقشی شایسته و بایسته را در ساختن کشور داشته باشند.

نخسـتین آمارگیری رسـمی کشور در سال ۱۳۳۵ نشان داد نرخ مشارکت زنان در بازار کار ۹.۲ درصد بود. از آن پس، نرخ مشارکت زنان در بازار کار افزایش یافت و در سال‌های پس از انقلاب، به نقطه اوج ۱۲.۹ درصدی رسـید. هرچند نرخ بیکاری هم در سـال ۱۳۵۵ به ۱۶.۴ درصد افزایش پیدا کرد.

پس از انقلاب، مشـارکت زنان در بازار کار، کاهش چشـمگیری پیدا کرد و حتی در سـال ۱۳۷۵ به ۸.۲ درصد رسـید. بیکاری هم بالا رفت و به ۲۵.۵ درصد افزایش پیدا کرد. اما، پس از پایان جنگ ایـران و عـراق، نرخ مشـارکت زنان در بـازار کار افزایش یافت و به ۱۳.۴درصد هم رسید.

ناگفته نماند در طول سال‌های اخیر، ترکیب فناوری و خدمات، به بهبود اشتغال زنان کمک کرده است؛ برای مثال، راه افتادن سرویس تاکسـی اسنپ، موجب شد بخشـی از زنان به‌عنوان راننده تاکسی مشـغول به کار شوند یا در عرصه‌هایی مانند کارهای آزمایشگاهی، در برخی موارد بیشـتر یا حتی صددرصد کارها را زنان اداره کنند. این در حالی اسـت که در دهه‌های گذشـته، تعداد زنان سرپرست خانوار به بیش از ۱۳ درصد رسیده است و با راهی شدن بسیاری از آنان به شهرهای بزرگ و کار کردن، این زنان تلاش می‌کنند فرصت بهتری را برای زندگی فرزندان‌شـان فراهم کنند. به هر حال، زنان و تلاش آنان برای بهبود شـرایط جامعه را نمی‌توان انکار کرد. پس بایـد کاری کـرد لباس بازار کار، بر تـن زنان هم ـ به‌عنوان نیمی از جامعه ـ اندازه شود.

اعزام هیاتی برای بررسی حادثه راسک

رئیس کمیسـیون امنیت ملی و سیاسـت خارجی مجلس گفت: هیاتی از سـوی این کمیسـیون به اسـتان سیستان‌وبلوچسـتان برای ارزیابی میدانی حادثه تروریسـتی در مقر نیروی انتظامی شهرستان راسک اعزام می‌شود.

وحیـد جلال‌زاده در گفت‌وگو با ایرنا، درباره حادثه تروریسـتی در مقر نیروی انتظامی شهرستان راسک، ضمن تسلیت به خانواده این شهیدان و نیروی انتظامی اظهار کرد: از زمان وقوع این حادثه تروریستی، کمیسیون امنیت ملی و سیاسـت خارجی مجلس با دستگاه‌های ذی‌ربط در ارتباط بود و گزارش اولیه دریافت شد و در حال بررسی جزئیات آن هستیم.

وی افزود: هیاتی از کمیسـیون امنیت ملی و سیاسـت خارجی مجلس شـورای اسلامی برای ارزیابی میدانی این موضوع در حال اعزام به استان سیستان و بلوچستان و شهرستان راسک است.

رئیس کمیسـیون امنیت ملی و سیاسـت خارجی مجلس با بیان اینکه وزارت کشـور این موضوع را با دقت پیگیری می‌کند، یادآور شد: بررسی امنیتی و اطلاعاتی این حادثه تروریسـتی توسـط وزارت کشـور انجام و دلایل آن به سمع و نظر ملت شریف ایران می‌رسد.

نماینده مردم ارومیه در مجلس شـورای اسـلامی با بیـان اینکه ورود تروریسـت‌ها از مرز پاکسـتان به کشـور برای چندین بار رخ داده است، عنوان کرد: به‌طورقطع در هفته جاری کمیسـیون امنیت ملی و سیاست خارجـی مجلـس با حضور دسـتگاه‌ها، این حادثه تروریسـتی را رصد و بررسی خواهد کرد.

به‌گـزارش ایرنا، در پی حمله ناجوانمردانه گروهک تروریسـتی به مقر نیروی انتظامی شهرستان راسک در جنوب استان سیستان و بلوچستان، ۱۱نفر از عوامل فراجا اعم از افسران ارشد و سربازان به‌شهادت رسیدند.

همسان‌سازی حقوق بازنشستگان اجرا می‌شود

رئیس سـازمان برنامه و بودجه تاکید کرد که رشـد ۱۸درصدی حقوق‌ها در بودجه سـال آینده، رقم میانگین اسـت و دولت قصد دارد برای افرادی که حقوق پایین‌تری می‌گیرند، حقوق‌ها را رشد بیشتری بدهد و برای افراد سطح بالا رقم پایین‌تر خواهد بود.

به‌گزارش ایرنا، داوود منظور از رشد حدود ۵۰ درصدی سقف لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ نسبت به برآورد عملکرد امسال خبر داد و آن را نشانه انقباضی نبودن آن دانست.

منظـور در گفت‌وگوی تلویزیونی دربـاره ادعای برخی نمایندگان مجلس درباره کسری لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ گفت: کسری بودجه به‌معنای تفاوت میان منابع و مصارف بودجه اسـت. دولت در حال حاضر بخش منابع را به مجلس ارائه کرده و هنوز بخش دوم لایحه بودجه سـال آینده که مربوط به مصارف است را ارائه نکرده که البته طبق مصوبه خود مجلس بوده، بنابراین طرح موضوع کسری بودجه نادرست است.

وی افزود: شـاخص مهم درباره کسری بودجه، شاخص تراز عملیاتی است که در لایحه بودجه سال آینده یک‌سوم کمتر شده است. پس منابع درآمدی دولت رشـد کرده، اما برآورد سقف هزینه‌ها به‌گونه‌ای تنظیم شده است که تراز عملیاتی کمتر از امسال شود.

معاون رئیس‌جمهوری با دفاع از سـاختار بودجه سـال آینده افزود: تعداد احکام در لایحه بودجه ۱۴۰۳ نسبت به بودجه امسال یک‌سوم شده و ارقام کلی آن به‌طور فنی و واقعی دیده شده و به‌گفته کارشناسان، یکی از بهترین لوایح بودجه تنظیم شده و احکام زائد از آن حذف شده است.

منظور کاهش درآمدهای نفتی در لایحه بودجه سـال آینده را ناشـی از همین برآوردهای کارشناسی دقیق خواند و افزود: طبق محاسبات ما، دولت در سـال آینـده یک میلیون و ۳۵۰هزار بشـکه نفت خام بـه نرخ ۷۱ دلار و با نرخ تسـعیر ۲۸۵۰۰ تومان خواهد فروخـت. بنابراین، بدون اینکه نرخ ارز کالاهای اساسـی مردم را افزایش دهیم، درآمدهـای نفتی را در بودجه محاسبه کردیم.

کسری بودجه به چه معنا است؟

رئیس سـازمان برنامه و بودجه افزود: در ادبیات اقتصادی هرچه با عنوان اوراق بدهی منتشـر می‌شود، به‌معنای کسری بودجه است. در لایحه بودجه سـال آینده، مجبوریم ۲۵۰هزار میلیارد تومان اوراق بدهی منتشـر کنیم، چراکه باید بازپرداخت اوراق بدهی فروخته‌شده در سال‌های قبل را تامین کنیم و دولت در عمل هیچ درآمدی از فروش اوراق بدهی به‌دست نمی‌آورد.

وی با توضیح کسری بودجه آشکار و پنهان، افزود: کسری بودجه پنهان همین بیش‌برآورد درآمدها اسـت و ما سـعی کردیم کـه درآمدها بـا اطمینان حداکثری محقق شـود. کسری بودجه آشـکار هم، همین انتشار اوراق بدهی است که البته توضیح دادم برای جبران اوراق منتشرشده در دوره گذشته است.

تکالیف غیرقابل‌اجرا در برنامه هفتم

منظـور اضافه کرد: برخی نمایندگان مجلس برمبنای تکالیف عظیمی که در برنامه هفتم توسـعه برای دولت تصویـب کرده‌اند، می‌گویند دولت برای اجرای آنها دچار کسـری بودجه اسـت. در پاسخ باید گفت که احکام لایحه برنامه هفتم توسـعه هنوز در شورای نگهبان تایید نشده و مورداختلاف ما و مجلس است و نمایندگان نباید انتظار داشته باشند که دولت موارد اختلافی در برنامه هفتم را در لایحه بودجه سال آینده ببینند. با تصویب نهایی برنامه هفتم توسـط شورای نگهبان، متناسب با میزان درآمدها احکام برنامه هفتم را لحاظ خواهیم کرد.

به‌گفته رئیس سازمان برنامه، دولت برای حمایت از بازنشستگان در لایحه بودجه سال آینده، متناسـب با درآمدهای قابل‌تحقق، افزایش ۲۰ درصدی حقوق را لحاظ کرده است.

منظور تاکید کرد که برآورد دولت از درآمدها در لایحه بودجه سال آینده، سقف درآمدهای قابل‌تحقق است و نمایندگان نباید آن را افزایش دهند.

رشد درآمدهای مالیاتی

وی از برآورد دقیق تامین یارانه نان و دارو در بودجه سـال آینده خبر داد و دربـاره رشـد درآمدهای مالیاتی هم گفت: تمرکز دولت سـیزدهم، به‌تور انداختن فراریان مالیاتی اسـت. در سـال ۱۳۹۹ میزان درآمدهای مالیاتی ۱۹۹ هزار میلیارد تومان بود که دولت سیزدهم تنها با اخذ مالیات از فراریان مالیاتی، توانسـت تحولـی در درآمدهای مالیاتی ایجاد کنـد و این مهم با استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی به‌دست آمده است.

معاون رئیس‌جمهوری رشد سالانه درآمدهای مالیاتی در سال‌های اخیر را حدود ۵۰ درصد دانست و رشد درآمدهای مالیاتی سال آینده را هم در همین محدوده عنوان کرد.

منظور باتوجه به مخالفت مجلس با افزایش یک درصدی نرخ مالیات بر ارزش‌افزوده، از احتمال حذف این حکم در اصلاحیه لایحه بودجه خبر داد. بنابراین، ۵۰ هزار میلیارد تومان افزایش درآمدها از این محل، از سـقف درآمدهای دولت کاسته خواهد شد.

رئیس سازمان برنامه و بودجه از افزایش منطقی معافیت‌های مالیاتی برای حقوق‌بگیران و اصناف در سال آینده خبر داد.

وی از ضرورت سرمایه‌گذاری درآمدهای نفتی در صندوق ثروت ملی سخن گفت و بر مدیریت هزینه‌های دولت با درآمدهای مالیاتی همچون کشورهای توسـعه‌یافته تاکید کرد و گفت: دولت سـیزدهم به‌دنبال کاهش وابستگی بودجه به درآمدهای نفتی است و امسال بیش از ۴۰ درصد درآمدهای نفتی به صندوق توسعه ملی واگذار شده‌اند تا صرف سرمایه‌گذاری شود.

منظور افزود: ایده‌آل دولت سـیزدهم این اسـت که تمام درآمدهای نفتی صرف توسـعه بخش نفت و سرمایه‌گذاری در صندوق ثروت ملی شود و در سال‌های آینده این را دنبال خواهیم کرد.

رشد حقوق‌ها به‌نفع کمتربگیران

منظور تاکید کرد که رشد ۱۸درصدی حقوق‌ها در بودجه سال آینده، رقم میانگین اسـت و دولت قصد دارد برای افـرادی که کمتر حقوق می‌گیرند، رشد بیشتری بدهد و برای افراد سطح بالا، رقم پایین‌تر خواهد بود و میزان افزایش حقوق‌ها به‌طورپلکانی توسط شورای حقوق و دستمزد تعیین خواهد شد.

بودجه اصلاح شده به مجلس ارسال خواهد شد

رئیس سـازمان برنامه و بودجه باتوجه به رد کلیات لایحه بودجه توسـط مجلس گفـت: اصلاحیه مدنظر مجلس در هفته آینده تهیه خواهد شـد و نگرانی نمایندگان را رفع خواهیم کرد.

وی دربـاره حقوق بازنشسـتگان هم توضیـح داد: در اصلاحیـه بودجه، همسان‌سـازی بازنشستگان با شتاب بیشتری اجرا خواهد شد. سایر ایرادات نمایندگان هم درباره مصارف بودجه بود که ما هنوز این بخش را به مجلس ارسال نکرده بودیم، اما مجلس از آن ایراد گرفت!

تحقق درآمدهای مالیاتی از محل مودیان جدید

عضو کمیسـیون برنامه، بودجه و محاسـبات مجلس با بیان اینکه افزایش درآمدهای مالیاتی از محل جلوگیری از فرار مالیاتی قابل‌تحقق است، گفت: مالیات حقوق‌بگیران افزایش نمی‌یابد.

جعفـر قـادری در گفت‌وگو با ایرنا بااشـاره به جزئیات لایحـه بودجـه سـال ۱۴۰۳ و منابع درآمـدی در نظر گرفته‌شـده در این لایحه تصریح کرد: تامین ۲۵۰ همت اعتبـارات از محل فروش اوراق، یکی از منابع درآمدی در نظر گرفته‌شده برای بودجه سال آینده است که نسبت به سال گذشته ۷.۹ درصد افزایش یافته است.

عضو کمیسـیون برنامه، بودجه و محاسـبات مجلس اظهار کرد: افزایش منابـع درآمدی از محل واگذاری دارایی‌هـای مالی (فروش اوراق) در لایحه بودجه ۱۴۰۳ در راسـتای استفاده از این منابع برای امور جاری کشـور نیسـت و دولت مقرر کرده اسـت که این اعتبارات برای پرداخت اصل و سـود اوراق فروخته‌شده در سال‌های قبل هزینه شود. وی از دیگر منابع درآمدی لایحه بودجه را درآمدهای نفتی دانست و عنوان کرد: از دیگر منابع درآمدی لایحه بودجه ۱۴۰۳ درآمدهای نفتی اسـت که از یک‌سو به‌دلیل فشارهای بین‌المللی امـکان اتکا به این درآمدها و افزایش آن وجود ندارد و از سـوی دیگر، نگاه ما به درآمدهای نفتی باید یک نگاه سرمایه‌ای باشد نه برای تامین هزینه‌های اجرایی کشور.

قادری بااشـاره به افزایش درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه تاکید کرد: تجربه سال‌های قبل در افزایش درآمدهای مالیاتی نشان می‌دهد که باتوجه بـه جلوگیری از فرار مالیاتی و افزایـش درآمدها در این حوزه امکان تحقق درآمدهای پیش‌بینی‌شـده در این بخش وجود دارد. عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسـبات مجلس با بیان اینکه هزینه مربوط به امور جاری کشور باید از محل اخذ مالیات تامین شود، متذکر شد: نباید با واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای همچون فروش نفت هزینه‌های امور جاری کشور را تامین کنیم.

وی با تاکید بر اینکه افزایش درآمد مالیاتی برای جلوگیری از فرار مالیاتی است، افزود: افزایش ۵۰ درصدی درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه ۱۴۰۳ به‌معنـای تحمیل فشـار و افزایش مالیات از حقوق بگیران نیسـت، بلکه از طریق جلوگیری از فرارهای مالیاتی این درآمدها محقق می‌شود.

قادری خاطرنشـان کرد: در بودجه ۱۴۰۳ سـقف معافیـت مالیاتی برای حقوق‌بگیـران از ۱۰ میلیون تومان به ۱۲ میلیون تومان رسـیده اسـت و دولت افزایش درآمدهای مالیاتی از محل جلوگیری از فرار مالیاتی و معافیت مالیاتی حقوق‌بگیران را با هم در بودجه دیده است.

آغاز مزایده خودروهای سواری و سنگین اموال تملیکی

مدیرعامل سـازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی از برگزاری مزایده فوق‌العاده ۵۸۶ برای عرضه انواع و اقسـام خودروهای سـواری، سـنگین و ماشین‌آلات راهسـازی، پوشـاک، لوازم‌خانگی، تجهیزات‌الکترونیک و ... به ارزش هزار و ۲۱۶ میلیارد تومان خبر داد.

سـیدعبدالمجید اجتهادی در گفت‌وگو با ایرنا بااشـاره به جزئیات مزایده فوق‌العاده ۵۸۶ اظهار کرد: این مزایده در ۱۹ استان کشور شروع شده است و بیشـترین تعداد خودروها و کالاها به استان‌های هرمزگان، بوشهر و تهران اختصاص دارد.

وی ادامه داد: متقاضیان می‌توانند برای بازدید و ارائه پیشنهاد از خودروها و کالاها تا چهارشنبه ۲۹ آذر به انبارهای این سازمان در ۱۹ استان مراجعه و از نزدیک بازدید کنند.

مدیرعامل سـازمان جمـع‌آوری و فروش اموال تملیکی بااشـاره به اینکه رمزگشـایی و اعلام برندگان در روز دوشـنبه ۴ دی انجام می‌شـود، گفت: اطلاعات شـرکت در این مزایده از طریق سـتاد الکترونیک دولت و سازمان جمع‌آوری و فروش امـوال تملیکی اعلام شـده اسـت و متقاضیان به این سـامانه مراجعـه کننـد. وی خاطرنشـان کـرد: شـرکت‌کنندگان بـرای شـرکت در این مزایـده باید برای دریافـت توکن (گواهی امضای الکترونیک) از طریق سـامانه ستاد الکترونیک دولت اقدام کنند.

عکس روز

تشییع پیکر شهدای حمله تروریستی راسک

عکس: ایرنا

ویژه‌تر از خبر

مصرف گاز صعودی می‌شود

مدیر دیسـپچینگ شـرکت ملی گاز گفت: باتوجه به کاهش دمای سراسـر کشـور طـی روزهای آینده میـزان مصرف گاز در بخش خانگی، تجاری و صنایع غیرعمده ۵۴۰ میلیون مترمکعب پیش‌بینی می‌شود.

سعید عقلی در گفت‌وگو با مهر بااشاره به اینکه میزان مصرف گاز نسبت به سال گذشته کاهش داشته است، گفت: در روز گذشته میزان مصرف گاز به ۴۹۸ میلیون مترمکعب رسیده و باتوجه به برودت مناطق شمالی، شاهد افزایش ۱۳درصدی مصرف گاز بوده‌ایم.

وی ادامـه داد: باتوجـه به اینکـه در روزهای آینده افـت دما در کل کشـور حاکم می‌شـود و متوسـط دمای کشـور به منفی ۱۰درجه می‌رسد، پیش‌بینی می‌شـود میزان مصرف گاز در بخش خانگی، تجاری و صنایع غیرعمده به ۵۴۰ میلیون مترمکعب برسـد. در حالی که در مدت مشابه سال گذشته، مصرف گاز در بخش‌هـای خانگی، تجـاری و صنایع غیرعمده به ۶۰۰ میلیون مترمکعب رسیده بود.

مدیر دیسپچینگ شرکت ملی گاز ایران در رابطه با خبر قطعی گاز پتروشـیمی‌ها، خاطرنشان کرد: هیچ پتروشیمی تاکنون قطعی گاز نداشته و موضوعی که وجود دارد، اعمال محدودیت و مدیریت مصرف است.

وی ادامه داد: برخی پتروشـیمی‌ها باتوجه به اینکه تنها از گاز استفاده می‌کنند، با اعمال مدیریت مصرف برخی از واحدهای خود را کم می‌کنند.

به‌گفته این مقام مسـئول، پتروشیمی‌ها هم مانند دیگـر صنایـع در برهه‌ای از زمان دچـار محدودیت می‌شـوند؛ با ایـن تفاوت که صنایع و سـیمانی‌ها از سوخت دوم استفاده می‌کنند.

وی در رابطه با موضوع مطرح‌شده مبنی بر استفاده شـازند از مازوت خاطرنشـان کرد: اراک بیشـترین آلودگی هوا را به‌دلیل استفاده از منابع ثابت انرژی در شرکت‌های صنعتی دارد.

عقلـی اضافه کرد: مردم در این شـهرها بیشـتر با مشـکلات آلودگی هوا دست و پنجه نرم می‌کنند، اما باید توجه داشـت که در این شـهرها قبل از زمستان هم، از سوخت‌های مختلفی استفاده می‌کنند که گاز یکی از آنها است، بنابراین تولید nox می‌کند.

وی خاطرنشـان کـرد: بیشـترین آلودگی شـهر اراک متعلق به nox اسـت که از منابع سـاکن تولید می‌شـود و سـهم منابع متحرک ۵۷ درصد است که شـامل تجهیزات در حـال حرکت مانند ماشـین و موتورسـیکلت و ۴۳ درصـد مربوط بـه مصرف گاز کارخانه‌ها اسـت. به‌گفته مدیر دیسپچینگ شرکت ملـی گاز ایـران در هیـچ نقطه‌ای در تهـران مازوت نمی‌سـوزد و طی چند سال گذشته، امسال کمترین میزان سوخت مازوت وجود داشته است.

editor@smtnews.ir

طراحی «پلتفرم بومی خودرو الکتریکی» با کمک خودروسازان

داستان خودروهای برقی ایرانی از سال ۱۳۸۱ شروع شد. از آن زمان تاکنون شرکت‌های خصوصی و دولتی ایرانی نمونه‌های اولیه و آزمایشی مختلفی از خودرو برقی تولید کرده‌اند، اما به دلیل ضعف دانش فنی و همین‌طور نبود زیرساخت‌ها امکان تولید انبوه و فروش تجاری آنها فراهم نشد. اما با آزادسازی واردات خودرو از سال ۱۴۰۱ و افزایش مصرف بنزین، دولت به این فکر افتاده تا تولید و عرضه خودروهای برقی ایرانی را به صورت جدی‌تر اجرا کند، هرچند کاهش مصرف بنزین یکی از مزایای استفاده از ماشین‌های برقی است، اما تامین نیروی الکتریسیته مورد نیاز و احداث ایستگاه‌های شارژ خودروهای برقی به صورت گسترده، یکی از چالش‌هایی است که پیش‌روی صنعت خودرو ایران قرار دارد. با اینهمه دولت و وزارت صمت برنامه‌های دقیقی برای تحقق این هدف‌گذاری دارند.

چندی است تولید پلتفرم‌های برقی و تعمیق داخلی‌سازی قطعات این خودروها در فهرست راهبردهای اصلی وزارت صمت قرار گرفته است. برهمین اساس رئیس مرکز مدیریت طرح‌های کلان و پیشران معاونت علمی از انعقاد یک توافقنامه برای طراحی یک پلتفرم بومی خودرو الکتریکی با کمک خودروسازان و قطعه‌سازان خبر داد.

به گزارش معاونت علمی، فناوری و اقتصاد دانش‌بنیان ریاست جمهوری، در بازدیدی که رئیس مرکز مدیریت طرح‌های کلان و پیشران معاونت علمی از یک شرکت خودرویی داشت، توافقنامه همکاری برای ایجاد دفتر طراحی خودرو برقی فی‌مابین این مرکز و شرکت ایران خودرو منعقد شد.

میثم فرج‌الهی، رئیس مرکز مدیریت طرح‌های کلان و پیشران معاونت علمی در خصوص این توافقنامه عنوان کرد: هدف توافقنامه مذکور این است که درحال‌حاضر با کمک این شرکت خودرویی و در آینده با کمک خودروسازان و قطعه سازان، یک پلتفرم بومی خودرو الکتریکی طراحی کنیم. این پلتفرم ماژولار بوده و می‌تواند برای خودرو تمام الکتریکی و همچنین خودرو هیبریدی مورد استفاده قرار گیرد.

وی خاطرنشان کرد: در حال‌حاضر برای طراحی پلتفرم بومی با این شرکت خودرویی توافق کردیم که در حال حاضر دفتر طراحی خودرو برقی را راه‌اندازی کنیم. همچنین در خصوص محل این دفتر توافقی به عمل آمده و قرار بر تجهیز محل با حمایت معاونت علمی است و نیز در نظر داریم از نخبگان کشور و شرکت‌های دانش‌بنیان برای طراحی پلتفرم بومی استفاده حداکثری شود.

رئیس مرکز مدیریت طرح‌های کلان و پیشران معاونت علمی ادامه داد: این یک پروژه چند میلیون دلاری برای رسیدن به یک پروتوتایپ خودروی پلتفرم داخلی است، سپس این پلتفرم در اختیار خودروسازان قرار خواهد گرفت تا بتوانند در تولید خودروی برقی از آن استفاده کنند.

فرج‌اللهی در خصوص مشارکت سایر واحدهای بخش خصوصی عنوان کرد: در تلاش هستیم در آینده از مشارکت شرکت‌های دانش‌بنیان توانمند، قطعه‌سازان و خودروسازان بخش خصوصی نیز به نحو احسن استفاده خواهد شد.

▣ توسعه حمل‌ونقل درون شهری با خودروهای برقی

در بازدید معاون وزیر صمت و رئیس هیات عامل ایدرو از مجتمع صنعتی اسفراین نیز رئیس هیات عامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران ضمن اشاره به تنوع محصولات ایران خودرو خراسان، زنجیره تامین صنعت خودروسازی استان را توانمند ارزیابی کرد و افزود: با توافقاتی که با قطعه‌سازان در جهت افزایش عمق داخلی‌سازی قطعات خودروهای برقی داشتیم، امیدواریم به‌زودی شاهد توسعه حمل‌ونقل درون شهری با استفاده از خودروهای برقی باشیم و این ماموریت جدید ایران خودرو خراسان و سایر خودروسازهاست.

به گزارش ایدرو نیوز، در این بازدید مدیرعامل مجتمع صنعتی اسفراین ضمن ارائه گزارشی از دستاوردهای مجتمع صنعتی در ماه‌های اخیر و موفقیت‌های جدید مجتمع در حوزه ایجاد ظرفیت‌های نوین تولید محصولات و کشف بازارهای جدید تجاری برای فروش محصولات جدید، از استراتژی توسعه محور مجتمع نیز رونمایی کرد که با طراحی صورت گرفته، مجتمع با تکیه بر توان و دانش بومی خود فصل جدیدی از رشد و شکوفایی را برای صنایع زیر بنایی کشور رقم خواهد زد.

بابک احمدی، رئیس هیات عامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران نیز ضمن تشکر از اقدامات صورت گرفته در مجتمع صنعتی اسفراین و گزارش‌های ارائه شده، بر ادامه تلاش برای حرکت مجموعه بر مدار توسعه و ارتقای کیفی محصولات و معیشت کارکنان و خانواده بزرگ مجتمع صنعتی تاکید کرد.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و رئیس هیات عامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران در سفری به استان خراسان رضوی از صنایع این استان بازدید کرد و نیازها و الزامات گسترش صنایع استان به‌ویژه خودروسازی را مورد بررسی قرار داد.

بابک احمدی با اشاره به سیاست‌های دولت و وزارت صمت، هدف از این بازدید را بررسی زیرساخت‌های موجود استان در راستای تولید خودروهای برقی عنوان کرد و افزود: راهبردی که ما در صنعت خودرو دنبال می‌کنیم تولید پلتفرم‌های برقی و تعمیق داخلی‌سازی قطعات این خودروهاست.

▣ برنامه ایران‌خودرو برای تجاری‌سازی خودرو برقی

مدیرعامل گروه صنعتی ایران خودرو نیز با اشاره به راهبردهای ابلاغی وزارت صنعت، معدن و تجارت گفت: ایران خودرو نخستین خودروساز داخلی است که توانسته نمونه اولیه خودرو برقی را تولید کند و امیدواریم سال آینده خودرو برقی ایران خودرو تجاری‌سازی و وارد بازار شود.

علیمردان عظیمی گام بعدی ایران خودرو را تولید خودروهای هیبریدی عنوان و اظهار کرد: در این پروژه پیشرفت ۴۰ درصدی داشته‌ایم و امیدواریم هرچه زودتر با تولید انبوه این محصولات شاهد کاهش مصرف سوخت و آلایندگی هوای شهرها باشیم.

▣ آینده و بازار خودروهای برقی ایرانی

خودروهای برقی ایرانی سابقه‌ای ۲۰ ساله دارند. نخستین ماشین الکتریکی که توسط ایرانی‌ها تولید شد، آریانا نام داشت. بعد از آن خودروهای برقی ایرانی دیگر در مراکز تحقیقاتی دانشگاهی و همچنین توسط شرکت‌های خصوصی ساخته شد. این خودروها با استفاده از ماشین‌های بنزینی تولید شدند و از نظر ظاهری شباهت زیادی به مدل‌های احتراقی دارند. تارا EV و جک J۴ برقی جدیدترین ماشین‌های الکتریکی ایرانی محسوب می‌شوند که توسط خودروسازان داخلی معرفی شده‌اند. بیش از ۲۰ سال از معرفی اولین خودرو برقی ایرانی می‌گذرد و به گفته مسئولان باید در سال‌های آینده منتظر تجاری‌سازی تولید و فروش خودروهای برقی داخلی در کشور باشیم. کارشناسان یکی از دلایل تاخیر در تجاری‌سازی این خودروها را پیچیدگی سیستم خودروهای برقی دانسته که تحریم‌های خارجی و عدم همکاری با خودروسازان جهانی مزید بر علت شده است.

دومین دلیل که مانع استفاده از خودروهای برقی در خیابان‌ها و جاده‌های ایران شده نیز نبود زیرساخت مناسب و ایستگاه‌های شارژ است. البته شرکت مپنا ایستگاه‌های شارژ خودروهای برقی را در نقاطی از شهر تهران و کرج راه‌اندازی کرده و در توسعه تجاری‌سازی خودروهای برقی، این ایستگاه‌ها باید بیشتر شوند. علاوه بر این، شبکه تولید و توزیع برق کشور نیز فرسوده است، به طوری که در ماه‌های گرم تابستان، کارخانجات و شرکت‌های دولتی ملزم به کاهش مصرف سیستم سرمایشی می‌شوند و حتی در مواردی برق مناطق مختلف به صورت دوره‌ای قطع می‌شود. با این همه اگر بنا باشد میزان مصرف بنزین خودروها در ایران کاهش پیدا کند و تنوع ماشین‌ها بیشتر شود، بهتر است همان مسیری را که دیگر کشورها پیموده‌اند، اجرایی کنیم. یعنی مسئولان و مدیران در ابتدا به سراغ اتومبیل‌های هیبرید و پلاگین‌هیبرید بروند که فقط متکی به انرژی الکتریسیته نیستند و در کنار آن با گسترش هرچه سریع‌تر زیرساخت‌های لازم، زمینه را برای تولید و فروش خودروهای برقی ایرانی آماده کنند.

سخن پایانی

اگرچه تولید انبوه و فروش تجاری خودروهای برقی در سراسر جهان چند سالی است که آغاز شده و تا سال ۲۰۳۵ همه ظرفیت خودروسازان اروپایی و امریکایی به این نوع ماشین‌ها اختصاص خواهد یافت.تولید خودروهای برقی ایرانی هم آغاز شده و مدیرعامل ایران‌خودرو از تجاری‌سازی این خودروها برای سال آینده خبر می‌دهد. به نظر می‌رسد در سال‌های نه چندان دور، خریداران ایرانی می‌توانند در خیابان‌ها و جاده‌های کشور پشت فرمان ماشین‌های الکتریکی ملی بنشینند و آنها را در ایستگاه‌های مخصوص شارژ کنند.

در جریان اجرای مصوبات برنامه راهبردی ۲۵ ساله محقق می‌شود

تولید مشترک خودرو برقی با ۶ خودروساز ایرانی

معاون صنایع حمل‌ونقل وزارت صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه چین درحال‌حاضر پیشروترین کشور در حوزه خودروهای برقی است، گفت: ۶ خودروساز کشور اعم از دو خودروساز بزرگ و خودروسازان در بخش خصوصی در برنامه راهبردی ۲۵ ساله که بین ایران و کشور چین امضا شده است با همکاری شرکت‌های چینی خودروهای برقی تولید می‌کنند.

منوچهر منطقی در گفت‌وگو با ایرنا در خصوص برنامه وزارت صمت درباره خودروهای برقی اظهارکرد: نه‌تنها کشورمان بلکه کشورهای مختلف برای برقی‌سازی خودروها به چین مراجعه می‌کنند و با شرکت‌های خودروساز چین قراردادهای فناورانه می‌بندند؛ این امر به خاطر جایگاه ممتاز کشور چین در این حوزه است.

منطقی با تاکید بر اهمیت خدمات پشتیبانی از خودرو برقی گفت: ۲ مرکز تحقیقاتی برای بررسی این موضوع راه‌اندازی شده و طبق برنامه در کلانشهرها برای ارائه خدمات پس از فروش برنامه‌ریزی کرده‌ایم.

معاون صنایع حمل‌ونقل وزارت صنعت، معدن و تجارت در خصوص ایستگاه‌های شارژ خودروهای برقی گفت: بر اساس نوع پیمایش و عوارض جغرافیایی نیاز خودروها به شارژ باتری‌ها متفاوت است. در همین راستا نیاز به ایستگاه‌های شارژ داخل شهری و بین‌شهری داریم. ایستگاه‌های شهری با همکاری شهرداری توسعه پیدا می‌کنند و تامین ایستگاه‌های بین‌شهری را نیز خودروسازان به کمک استانداری‌های کشور بر عهده گرفته‌اند.

در مورد خودروهای برقی صرفا از نیروگاه‌های برقی استفاده نمی‌شود بلکه از ظرفیت نیروگاه‌های خورشیدی و بادی نیز بهره‌برداری می‌شود.

وی با اشاره به اینکه خودروهای برقی یک مجموعه هوشمند هستند که اطلاعات زیادی را تولید می‌کنند، گفت: این اطلاعات برای نظارت بر کارکرد دقیق خودرو و حتی نظارت بر وضعیت راننده استفاده می‌شود، یک سری اطلاعات نیز ایجاد می‌شود که می‌توان برای کنترل ترافیک و کاهش تصادفات از آنها استفاده کرد.

وی به بحث اجرا و ساخت خودروهای برقی توسط شرکت‌های دانش‌بنیان اشاره کرد و گفت: هزار شرکت دانش‌بنیان داریم، برنامه‌ریزی کرده‌ایم که آنها سازنده قطعات خودروهای برقی شوند و در تیراژ بالا اجزای مختلف آن را به صورت تخصصی تولید کنند.

معاون صنایع حمل‌ونقل وزارت صنعت، معدن و تجارت ابراز کرد: همچنین با ایجاد شهرک میکروالکترونیک که با همکاری معاونت علمی ریاست جمهوری، سازمان شهرک‌های صنعتی وزارت صمت و یک دانشگاه بزرگ ایجاد می‌شود، ریزتراشه‌ها، موتورهای الکتریکی، انواع سنسورهای مختلف مورد نیاز برای ساخت قطعات خودرو برقی در داخل تولید خواهند شد.

وی عنوان کرد: در صورتی که این زیرساخت‌ها ایجاد شود، انواع خودروهای برقی را می‌توانیم طراحی و با فناوری روز تولید کنیم.

وی تولید باتری لیتیوم را یکی از مهم‌ترین مباحث در خودروهای برقی عنوان کرد و گفت: اکنون یک کارخانه برای تولید باتری لیتیوم توسط شرکت مپنا در حال ایجاد است که باید توسعه داده شود. تدوین استانداردهای خودروهای برقی از دیگر مباحث است.

برای تدوین و پیاده‌سازی استانداردها نیاز به آزمایشگاه مختلف است، از این‌رو ایجاد شبکه آزمایشی برای زیرسیستم‌ها و این کار نیاز است. بنابراین ایجاد شبکه آزمایشگاهی با تکمیل آزمایشگاه‌های موجود انجام خواهد شد.

این مقام مسئول با انتقاد از کسانی که واردات خودرو برقی از چین را بدون توجه به راهبردهای وزارت صمت مورد نقد قرار داده‌اند گفت: چین در صنعت خودروهای برقی از پیشروترین‌ها در جهان است و اکنون کشورهای مختلف پیشرفته هم به چین مراجعه می‌کنند و با سازندگان قراردادهای فناورانه می‌بندند. به عنوان مثال شرکت فولکس واگن آلمان در زمینه ایجاد یک کارخانه باتری لیتیوم در چند ماه قبل یک قرارداد انتقال فناوری منعقد کرد.

منطقی تاکید کرد: ما دارای سه مزیت مهم در خودروهای برقی هستیم. نخست متخصصان رده اول در حوزه مخابراتی و هوشمندسازی داریم. دوم اینکه معادن مواد اولیه پیشرفته داریم. سوم اینکه نیروی کار ارزان‌قیمت داریم.

وی از برگزاری همایش دانش‌بنیان وزارت صمت در پایان دی در حوزه خودروهای برقی خبر داد و گفت: در این همایش شرکت‌های دانش‌بنیان به صورت جامع با راهبردهای وزارت صمت در حوزه خودروهای برقی آشنا خواهند شد تا بتوانند در این زنجیره ارزش سرمایه‌گذاری کنند.

معاون صنایع حمل‌ونقل وزارت صنعت، معدن و تجارت در طراحی محصول توانمند هستیم اکنون ۲ خودروساز بزرگ داخلی و خودروسازان خصوصی نمونه‌های خودروهای برقی تولید کردند.

ضمن اینکه از ۱۰ سال پیش برنامه‌های خوبی در مپنا و معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری در حوزه برقی‌سازی خودروها شروع شده است. در بخش‌های تخصصی بضاعت خوبی داریم که باید از این ظرفیت بهره ببریم.

قوه قضائیه
سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
اداره کل ثبت اسناد و املاک استان قزوین

نوبت اول

اداره ثبت اسناد و املاک حوزه ثبت ملک منطقه دو قزوین

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۲۶۰۳۰۹۰۶۸۰۰۴۴۱۴ مورخ ۱۴۰۲/۰۹/۰۱ پرونده کلاسه ۱۴۰۲۱۱۴۴۰۹۰۶۸۰۰۰۰۱۹ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک منطقه دو قزوین تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی مالکیت آقای حسینعلی سلیمی به شناسنامه شماره ۵۰۷ کدملی ۴۳۷۱۵۲۴۲۴۹ صادره از خدابنده- گرماب فرزند سلطانعلی در ششدانگ یکباب ساختمان به مساحت ۵۶/۷۰ مترمربع (پس از رعایت بر اصلاحی ۵۲/۶۸ مترمربع) پلاک شماره ۵ اصلی واقع در قزوین بخش ۵ حوزه ثبت ملک منطقه دو قزوین خریداری مع‌الواسطه از کرم ارداقی تائید و محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی‌که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید، ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۲/۰۹/۲۷ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۲/۱۰/۱۲

صمد قدیم آبادی، رئیس ثبت اسناد و املاک قزوین

یادداشت

تولید و ابرچالش نبود نیروی ماهر

مصطفی کرمانی
کارشناس و فعال حوزه صنعت

کمبود نیـروی ماهر یکی از چالش‌هایی اسـت که بخش صنعت در حوزه منابع انسانی با آن مواجه است. واقعیت این است که در صنعت کلان با چالش کمبود نیروی انسـانی در بخش‌های گوناگون مواجهیم. این موضوع در شهرک‌های صنعتی باتوجه به اینکه خارج از شهرها واقع شده‌اند بیشتر نمایان می‌شود.

دومیـن مـوردی که صنعـت در این زمینـه به آن مواجه اسـت در اختیار نداشـتن نیروی انسانی ماهر و متخصص است.

واقعیت این اسـت که کارگر فنی و ماهر متناسـب بـا تولید نداریم و همین کمبود باعث شـده کارگران درخواسـت دسـتمزدهای نامعقول و خـارج از عرف داشـته باشـند که اغلب موارد پرداخـت آن در توان صنعتگر نیسـت. در این شـرایط، تعیین نرخ مزد در اختیار کارفرما و طبق ضوابط اداره کار نیسـت، بلکه در اختیـار کارگر اسـت. با ادامه این رونـد در آینده نه‌چندان دور بزرگ‌ترین معضل ما در کشـور کمبود نیروی انسانی ماهر و فنی خواهد بود.

چالـش سـوم، مربـوط بـه نیروهایی اسـت که از سـوی واحدهای صنعتی آموزش داده می‌شـوند و تا به بهره‌وری مناسـب می‌رسند، متاسـفانه تحت‌تاثیر شـرایط اقتصادی که بر کشـور حاکم است و عوامل جانبی دیگر، از واحد مادر به هر دلیلی جدا می‌شـوند تـا با درآمـد بیشـتری در جایی دیگر مشـغول کار شوند.

در حـال حاضـر کمبود نیـروی انسـانی به حدی رسـیده که صنعتگر تلاش می‌کند بـا تعریف مزایا و مشـوق‌هایی تا جایی که ممکن است نیروهایی که در اختیار دارد را حفظ کند و شـرایط به‌گونه‌ای اسـت کـه صنعتگر همواره دغدغه این موضوع را دارد. البته صنعتگر نیز توان چندانی ندارد و فعالیتش به‌شدت از تورم و نابسامانی اقتصادی متاثر شده است و دستش باز نیست.

معضل بعدی مربوط به دستورالعمل اداره کار درباره کارهای سخت و زیان‌آور است که باتوجه به رویکردی که در این بخش دنبال می‌شود به‌نوعی می‌توان گفت خود برای بخش صنعت زیان‌آور شده است.

اداره کار گاه نیـروی کار در بخـش خاصـی که در واقعیت سـخت و زیان‌آور نیست را در دسته مشاغل زیـان‌آور قرار می‌دهد و در مـواردی نیروی کار با ۲۰ سال کار بازنشسته می‌شود که این یک مشکل قانونی اسـت و باید مورد بررسـی بیشـتر و تجدیدنظر قرار گیـرد. البته نیروهـای کار هم از وضعیتـی که دارند گلایه‌مند هستند که باید از جهتی هم به آنها حق داد، چراکه باتوجه به تورم افسارگسیخته و نابسامانی‌های اقتصادی، معیشت یک کارگر تامین نمی‌شود.

از سـوی دیگر، بخش خصوصی هم محدودیت‌هایی دارد و در این شـرایط تا جایی می‌تواند نیروی انسانی خود را راضی نگه دارد و بیشتر از آن ممکن نیست.

همواره شـاهد گرفتاری‌هـای مالـی نیروهای کار هسـتیم و به آنها حـق می‌دهیم کـه دغدغه تامین معیشت خود را داشته باشند.

از یـک سـو به کارگر حـق می‌دهیم، اما از سـوی دیگر، متاسـفانه کارگران امروز تعهدی به کار ندارند؛ یعنی بهره‌وری نیروی انسـانی هم خیلی کم اسـت و به‌دنبـال دریافـت پول از راه‌هـای راحت‌تر با زحمت کمتری هسـتند. به‌عنوان نمونـه، وارد بازار رمزارزها می‌شوند و... واحدهای صنعتی با شرایط بسیار سختی مواجهنـد تا بتوانند ادامـه فعالیت دهند و به‌صراحت می‌توان گفت این مشـکلات در تمـام بخش‌ها نمود دارد و در بحث نیروی انسـانی کـه بدنه و پایه تولید است، آسیب‌های بسـیار بیشتری برای بخش صنعت خواهد داشت.

به‌راسـتی چگونه می‌توان از این شرایط خارج شد و صنعت و تولید را نجات داد و جامعه را به رفاه نسـبی رساند.

با شـرایطی کـه در جامعه با آن روبه‌رو هسـتیم، معیشـت افراد تامین نمی‌شود و در نهایت شاهد فرار نیروهای کار هستیم. شاید بتوان گفت در دو گذشته، جذب نیروهای کار از افغانسـتان که ازسوی اداره کار سـاماندهی شـده بودند، به داد بخش‌هایی از صنعت ما رسید.

این واقعیتی اسـت که قابل‌کتمان نیسـت. شـک نکنید اگـر این روند ادامه پیدا کنـد و تدبیری برای تغییر این روند اندیشـیده نشـود در چند سال آینده مجبـور به پذیرش نیـروی کار از کشـورهایی مانند افغانستان، فیلیپین و... می‌شویم. چه باید کرد؟

دولـت بایـد ورود و شـرایط و زیرسـاخت‌هایی را فراهـم کنـد کـه نیروهای انسـانی فعـال در بخش تولیـد و صنعـت کشـور دغدغـه کمتـری داشـته باشند.

مسکن این قشر را تامین کند و یارانه‌های غیرنقدی و بن‌کالاهای اساسی برای این قشر در نظر بگیرد و...

در نهایـت اینکه عدم‌تعهد کارگران به کار هم بخش صنعت کشور را درگیر مسـائل جدی کرده است. اگر نظارت درستی بر منابع انسانی و تولید باشد، مشکلات و چالش‌های گفته‌شده در اغلب موارد برطرف می‌شوند یا به مقدار قابل‌توجهی کاهش می‌یابند.

گزارش صمت از کم‌وکیف نیروی انسانی در بخش صنعت

نیروی ماهر به‌زودی از دسترس خارج می‌شود

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

نیـروی انسـانی ماهر در شـرایطی که در کشـور امکان دریافت مزد مناسب و تحقق رفاه نسـبی را نداشـته باشـد بـرای یافتن فرصت‌هـای شـغلی بهتـر و به طبـع ایجاد رفـاه بیشـتر، اقدام بـه مهاجـرت از کار یا کشـور می‌کند. از آنجایی که برای هر بنگاه اقتصادی کم و کیف نیروی انسـانی اهمیت زیادی دارد و بخشـی اسـت که جایگزینی ندارد، دولت باید تحرکات نیروی انسانی در بخش‌های گوناگون اقتصـاد را به‌دقت رصد کند و چشم‌انداز و برنامه‌های شفاف و دقیقی برای این بخش داشته باشد. هدف این است کـه نیـروی انسـانی فعـال، آموزش‌دیده و جـذب بازار شـوند تـا ضمـن بهره‌مندی از رفاه نسبی در نهایت رشد اقتصادی را برای کشـور به ارمغـان بیاورند. حال متاسـفانه به‌دلایـل گوناگون در برهـه‌ای از زمان قرار داریم که نیروهای انسـانی ماهـر و باتجربه که کشـور برای آنها هزینـه بالایی متحمل شده، تمایل بیشتری به مهاجرت دارند. این موضوع زنگ خطری است که برای صنعت و در سطح کلان اقتصاد کشور به صدا درآمده و بسیار هم نگران‌کننده است. صمت در این گزارش به بررسی وضعیت نیروی انسانی در صنعت و علت کمبود و خروج نیروی ماهر از این بخش پرداخته که در ادامه می‌خوانید.

تولید گرفتار نبود نیروی متخصص

مهدی مطلب‌زاده، فعـال حوزه صنعت درباره دلایل عمده کاهش و مهاجـرت نیروهای ماهر از صنعت به صمت اظهار کرد: همان‌طور که می‌دانید نیروی انسـانی مهم‌ترین بخش تولید اسـت و در واقع تولید بدون نیروهای ماهر و کاربلد محقق نخواهد شد. نیروی انسانی مولفـه‌ای بسـیار تاثیرگذار و تاثیرپذیر اسـت. هرگونه تغییر در این مولفه مهم باید از جوانب گوناگون و براسـاس عوامل مختلفی که در اقتصاد وجود دارد، مورد بحث و بررسی قرار گیرد. در واقع برای تمام بنگاه‌های اقتصادی، نیروی انسـانی ماهر به‌عنوان نقطه قوت و ابزار ادامه حیات به‌شمار می‌رود. وقتی در اقتصاد با موانع و گرفتاری‌های متعدد روبه‌رو هستیم، نیروی انسانی را نمی‌توانیم جدا از این محیط در نظر بگیریم. تمام مولفه‌ها و شـاخص‌های اقتصادی و عواملی که مسـتقیم و غیرمستقیم روی تولید و اقتصاد تاثیر می‌گذارند، نیروی انسـانی را نیز متاثر خواهد کرد. این در حالی اسـت که اساسا ادامه حیات تولید بدون نیروی انسـانی و به‌ویژه نیروی انسانی متخصص امکان‌پذیر نیست.

مطلـب‌زاده در ادامه با اشـاره به اینکه تامین معیشـت مهم‌ترین انگیزه ماندگاری نیروی انسـانی در یک شـغل اسـت، افزود: اینکه نیروی انسـانی تمام‌وقت و مهارت خود را صرف انجام یک کار کند، اما در نهایت نتواند معیشـت خود و خانواده‌اش را در حد مناسـب و متعادل تامین کند، باعث بی‌انگیزگی فرد شده و این حالت کم‌کم از نارضایتی در محل کار شـروع شده و به تصمیم نهایی برای خروج از اشـتغال در بخش تولید و گاها روی آوردن به شغل‌های کاذب ختم شـده یا در شرایطی به‌واسـطه مهارت یا دانشی که فرد دارد، منجر به مهاجرت به کشور دیگری می‌شود. این موضوعی است که به‌ویژه در یکی دو سـال اخیر با وجود مشـکلات و بی‌ثباتی‌های اقتصادی، زنـگ خطر یک بحران بزرگ را برای صنعت و تولید کشـور به صدا در آورده است.

وی گفت: در این میان در یک سو تولیدکننده قرار دارد که به‌واسطه چالش‌های گوناگونی که در روند تولید با آنها روبه‌رو است، از افزایش قیمت انرژی و حمل‌ونقل گرفته تا تورم فزاینده و... قیمت‌تمام‌شـده محصولاتـش افزایش‌یافته و قدرت رقابـت او را در بازار کاهش داده که در این شرایط نمی‌تواند درباره افزایش دستمزد نیروهایی که در اختیار دارد، مانور چندانی بدهد و در سـوی دیگر، نیروی انسانی را شـاهد هستیم که به‌واسطه تورم و فشـارهای اقتصادی توان تامین معیشـت خود را ندارد، چشم‌انداز آینده را به‌خوبی نمی‌تواند ترسیم کند و ناچار به‌دنبال راهی است که بتواند امرارمعاش کند؛ ازاین‌رو از صنعت خارج می‌شود و مسیر دیگری در پیش می‌گیرد.

> برای یک بنگاه اقتصادی نیروی انسانی ماهر، یک نقطه قوت و ابزار ادامه حیات به‌شمار می‌رود

صنعت خالی از مهارت

کارشـناس و فعال حوزه صنعت ادامه داد: آنچه گفته‌شـده بیش از هر موضوعی متاثر از شـرایط نابسـامان اقتصادی کشور است که صنعـت را خالی از نیروی ماهر کـرده و منجر به مهاجرت نیروهای ماهری شـده که جامعه بابت آنها متحمل هزینه شده است، اما سود آنها نصیب کشـورهای دیگر می‌شود. در این میان، مهاجرت نیروی انسانی در قرن جدید نیز شکل پررنگ‌تری به خود گرفته که یکی از عمده دلایل آن به پیری جمعیت کشورهای توسعه‌یافته برمی‌گردد. به همین دلیل این کشورها شرایط به نسبت مناسبی برای نیروهای ماهر از کشورهای دیگر فراهم آورده و آنها را جذب می‌کنند.

مطلب‌زاده خاطرنشـان کـرد: موضوع دیگری کـه در این زمینه نمی‌تـوان آن را نادیـده گرفت، نـگاه معمول به نیروهای انسـانی اسـت. وقتی برای نیروهایی که در اختیار داریم، ارزش چندانی قائل نیستیم، در این شرایط حتی با وجود نیاز اقتصاد به این افراد، خروج آنها چندان موضوع عجیب و دور از انتظاری نیست. صنعت در حال حاضر نیازمند نیروهایی اسـت که توانمند و ماهر باشند و با علاقه و انگیزه به این بخش ورود کنند. واقعیت این اسـت که کمبود نیروی ماهر به‌زودی به ابربحران صنعت کشـور تبدیل خواهد شد. در حال حاضر نیروی ماهر ما ترجیح می‌دهد برای اسـنپ کار کند تا درآمد بیشـتری داشته باشـد و در اصل ایـن مزد پایین اسـت کـه او را از صنعت و تولید فراری داده اسـت. تولیدکننده هـم توان افزایش مزد را از یک حدی بیشتر ندارد.

این فعـال حوزه صنعت در ادامه گفت: در این میان ارتباط صنعت ما با مراکز علمی و پژوهشـی نیز ضعیف اسـت دانشگاه نیرویی برای تولید تربیت نمی‌کند و از سویی هم اندک نیروهای ماهر تامین معیشت نمی‌شوند و ترجیح می‌دهند بـه شـغل‌های کاذب رو بیاورند یا مهاجرت کننـد. از این زاویه نیز وضعیت نیروی انسـانی قابل بررسی اسـت. در نهایت اینکه شرایط برای صنعت و تولید به‌شـدت سـخت و نامناسب شـده و نیروهای ماهر خود را به‌سـرعت از دست می‌دهد. این موضوع مهمی است و نمی‌توان آن را نادیده گرفت. در این شـرایط انتظار می‌رود دولت و متولیان امر به‌سرعت وارد عمل شوند و راهکاری بیندیشند.

مطلـب‌زاده در پایـان اظهار کرد: بـرای ارائه راهـکار باید هر چه سـریع‌تر وارد عمل شـویم و بدانیم کـه باید موضـوع را از جوانب گوناگون بررسـی کنیم و اینکه صنعت ما به‌مرور دچار این مشـکل شـده و نمی‌توان با یک راهکار و یک‌شبه این مشکل را برطرف کرد. در این زمینه نیازمند راهکارهای مختلف هستیم و اینکه عزم جزمی وجود داشته باشد.

موضوع نیروی انسانی موضوعی پیچیده و عمیق است. از سویی هم باید واقع‌نگر باشـیم با تورم فزاینـده‌ای که اقتصاد ما را درگیر کرده نمی‌توان انتظار داشـت با دسـتمزد کم رضایت داشته باشند باید با راهکارهای گوناگون معیشـت افراد تامین شود و علاوه بر این، افراد بتوانند آینده خوبی برای خود متصور شوند. شاید ثبات نسبی اقتصاد به‌عنـوان اولین گام بتواند تاثیر زیادی در حفظ نیروهای انسـانی و تولید داشته باشد.

> دولت با راهکارهای حمایتی می‌تواند نقش تاثیرگذاری در ماندگاری نیروی انسانی در تولید داشته باشد

بحران در دسترسی به نیروی کار

یونـس اکبرپورپایـدار، فعـال حـوزه صنعت دربـاره علت خروج نیروهـای متخصـص از تولید بـه صمت اظهار کـرد: همان‌طور که بارها اشاره شده، یکی از بزرگ‌ترین مشکلات صنعت در حال حاضر عدم‌دسترسـی به نیروی انسانی متخصص و ماهر است. البته در این فضا، ماندگاری نیروهایی که سال‌هاسـت جذب صنعت شده و از آن تجربه کسب کرده‌اند نیز بسـیار مهم است. باید بپذیریم در شرایط اقتصادی کنونی رغبت نیروهای انسـانی برای ماندن در بخش تولید یا ورود به آن، بسـیار کم شـده است. شکی نیسـت که با ادامه این روند، شاهد بحران در دسترسی به نیروهای کار ماهر خواهیم بود که ضرر و زیان غیرقابل جبرانی به تولید و صنعت ما و در سـطح کلان اقتصاد ما وارد خواهد کرد. در این شـرایط باید به‌سرعت موضوع را مورد بررسی قرار داده و به‌دنبال راهکارهایی برای به حداقل رساندن آسیب‌های آن و خروج نیروهای ماهر از صنعت شویم.

فعال حوزه صنعت در ادامه با اشـاره بـه اینکه کم و کیف نیروی انسـانی به‌شدت صنعت و تولید کشور را تحت‌تاثیر خود قرار خواهد داد، افزود: اینکه با کاهش جمعیت روبه‌رو هستیم و در آینده نزدیک تعداد نیروهای فعال را کاهش خواهد داد، موضوعی اسـت که درباره کمیت نیروی انسانی باید موردتوجه قرار گیرد. این در شرایطی است که تورم فزاینده از توان معیشتی قشر کارگر به‌شدت کاسته و عرصه را بر آنها تنگ کرده است. آن هم البته در جایی که صنعتگر نیز توان افزایش دسـتمزدها و کمک به امرارمعاش نیروهای خود را ندارد. در چرخه تولید کشـور به نیروهایی ماهر نیاز داریم و در شـرایطی این نیاز روزافزون وجود دارد که از یک سـو با بیکاری روبه‌رو هسـتیم و از سـوی دیگر، نیروهای متخصص به‌دلایل گوناگون که اغلب هم از ناچاری اسـت صنعت را ترک می‌کنند. در نهایت صنعت اسـت که نیروهای توانمندش را از دست می‌دهد و اقتصاد کلان است که ناشی از این رویکرد بزرگ‌ترین صدمه‌ها و آسیب‌ها را می‌بیند.

وی ادامه داد: در این شـرایط، موضوع دیگری که مطرح می‌شـود این اسـت کـه مواجهه دولت با افرادی که از کار خارج می‌شـوند و تقاضای بیمه بیکاری دارند، درست نیست و از سوی دیگر، افراد برای ماندن در صنعت انگیزه و رغبت کافی ندارند.

دولت ورود کند

اکبرپورپایـدار با اشـاره به اینکـه دولت بایـد به‌طورجدی به این موضـوع ورود کنـد در پایان اظهار کـرد: در این شـرایط دولت با راهکارهـای حمایتی می‌تواند نقش تاثیرگذاری در ماندگاری نیروی انسانی در تولید داشته باشد. دولت می‌تواند از مالیاتی که از صنعت دریافت می‌کند در این مسیر استفاده کند. متاسفانه دولت در زمینه تامین نیروی انسانی بخش تولید برنامه خاصی ندارد. وقتی در تعیین دستمزد هر سال شاهد گمانه‌زنی‌های بسیار زیادی هستیم در نهایت هم دستمزد با فاصله بسیار زیادی از تورم تعیین می‌شود، خود نشان می‌دهد که دولت در این بخش نگاه یک‌طرفه دارد. انتظار این است که دولت مسائل را در ارتباط باهم و در یک زنجیره ببیند تا در نهایت بتوانـد اقتصاد را به مسـیر اصلی بازگردانـد. دولت بایـد به این باور برسد که سـرمایه اصلی و ملی ما نیروهای انسانی است که اگر به هر دلیلی ناچار به مهاجرت شوند؛ یعنی هزینه و سرمایه‌های عظیمی از کشور خارج می‌شوند و دور از دسترس اقتصاد کشور قرار می‌گیرند. این موضوع در بلندمدت نابسـامانی‌های اقتصاد را بیشتر و تولید را زمین‌گیر خواهد کرد. واحد تولید بدون نیروی انسـانی امکان ادامه فعالیت نخواهد داشت. وقتی برای هر یک از این افراد هزینه شده تا به مهارت دست یابند، نباید به‌راحتی آنها را از دست بدهیم. در این شرایط اولویت نخسـت دولت باید بررسی کم و کیف نیروی انسانی فعالی باشـد که به‌دنبال امرارمعاش خود و خانواده‌هایشان هستند. دولت باید حامی قوی و واقعی این بخش باشـد تا در سایه آن تولید و البته اقتصاد کشور رشد و تعالی یابد.

سخن پایانی

براساس این گزارش، شکی نیست که در نبود نیروی انسانی ماهر، صنعت و اقتصاد با مشکلات جدی مواجه خواهند شد. وقتی اقتصاد از نیروی ماهر خالی شود صنعت نمی‌توانند به‌راحتی تولیدات خود را افزایش یا حتی ادامه دهد و به بازارهای جدید وارد شود. در نبود نیـروی ماهر، جایگزینی با نیروی کار غیرماهر باعث کاهش کیفیت تولیـد و خدمات شـده و در نتیجه بازار فـروش را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. به‌طور کلی، نبود نیـروی ماهر باعث کاهش رقابت‌پذیری صنعت و اقتصاد کشـور و در نهایت باعث کاهش رشـد اقتصادی و افزایش بیکاری می‌شود. در شرایطی که زنگ خطر خروج نیروهای ماهر مدت‌هاسـت بـه صدا درآمـده انتظار مـی‌رود در برنامه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت دولت این موضوع به‌طورجدی دیده شـده و راهکارهایی برای رفع آنها دنبال شود.

تعارض منافع، بلای جان معدن

هرگونه سیاستی که از طرف دولت باعث افزایش توجه سرمایه‌گذار به خصوص سرمایه‌گذار بخش خصوصی به معدن و صنایع معدنی شود، می‌تواند گام مهم و بزرگی در حمایت از این بخش باشد. این گزاره به واسطه اینکه معدنکاری با چالش‌های زیادی دست و پنجه نرم می‌کند، در گفته‌ها و نوشته‌های معدنکاران مرتب تکرار می‌شود. روشن است که معدنکاری و استفاده از ظرفیت خفته معادن ابزاری مفید، کارآ و قدیمی برای فقرزدایی و عاملی برای رونق اقتصادی است به‌ویژه در شرایطی که شرایط دشوار اقتصادی بر کشور حاکم شده است. بنابراین باید بنا بر توسعه فعالیت‌های معدنی باشد و نخستین قدم در این مسیر، تغییر روش‌های قدیمی مدیریت و سیاست‌گذاری آن است. در گزارش امروز صمت نگاهی داریم به تعارض منافعی که توسعه معدن را دچار بن‌بست کرده است.

عکس: آیدا فریدی

زورآزمایی در رینگ معدن

بررسی آخرین آمارهای صادراتی کشور که روی وب‌سایت سازمان توسعه تجارت ایران قرار گرفته، نشان می‌دهد صادرات محصولات معدنی کشور در هفت ماهه ۱۴۰۲ در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر وزنی ۴۰ درصد و از نظر ارزشی ۱۰ درصد افزایش یافته و این در حالی است که این محصولات ۲۶ درصد از ارزش وزنی کل صادرات غیرنفتی کشور را در اختیار دارد. به گزارش صدای بورس، علاوه بر این موارد ۵.۴ میلیارد دلار از صادرات غیرنفتی معدنی به محصولات معدنی فلزی از جمله شمش فولاد، محصولات طویل فولادی، کاتد مس، شمش آلومینیوم، آهن اسفنجی، فروآلیاژها و شمش سرب اختصاص دارد و ۷۱۴ میلیون دلار به محصولات غیرفلزی از جمله سنگ ساختمانی، کلینکر و... و ۱.۲۷ میلیارد دلار نیز به سنگ‌آهن، سنگ و کنسانتره مس و محصولات مشابه مرتبط است. آمارهای فوق نشان می‌دهد سهم مهمی از صادرات غیرنفتی در کشور به معادن وابستگی مستقیم دارد و این در حالی است که دولت‌های دوازدهم و سیزدهم (تا چندی پیش) با وضع عوارض صادراتی بر محصولات صادراتی معدنی با این استدلال که باید جلوی خام فروشی محصولات مذکور را گرفت، مانعی بزرگ در برابر فعالان این صنعت ایجاد کرده بودند، با این حال مردادماه امسال بود که هیات وزیران اعلام کرد تا اطلاع ثانوی از ۲۳۸ ماده معدنی و مواد اولیه صنعت فولاد مانند شمش و سنگ آهن و گندله و آهن اسفنجی عوارض صادراتی دریافت نخواهد شد. این خبر برای فعالان حوزه معدن خبر خوبی بود که بررسی آمارهای صادراتی نشان می‌دهد باوجود آنکه نرخ میانگین محصولات صادراتی در جهان کاهش یافته اما صادرکنندگان توانسته‌اند نقش موثری در این بخش ایفا کنند.

▣ معادن در تور مالیاتی دولت

با این حال مشکل از زمانی دوباره آغاز شد، که دولت بار دیگر و این‌بار با تور مالیاتی به سراغ فعالان حوزه معدن رفت و تصمیم گرفت از فعالان حوزه معدن ۲ درصد مالیات دریافت کند؛ تصمیمی که با اعتراض صادرکنندگان روبه‌رو شده است و حتی در بدنه دولت نیز وزیر صمت با ارسال نامه‌ای به وزیر اقتصاد از وی خواست مصوبه مربوط به این مالیات را ملغی کند. لازم به ذکر است که این تصمیم از ابتدای مهر ماه عملیاتی شده است. فعالان حوزه معدن دو انتقاد جدی به این موضوع دارند؛ نخست آنکه این رقم ۲ درصد به عنوان علی‌الحساب در نظر گرفته شده است و این تهدید در آینده و در پی تصمیمات مجدد دولت به یک گره بالقوه در فعالیت شرکت‌های معدنی و صادرکنندگان این محصولات تبدیل می‌شود. نکته دوم اینکه مشخص نیست قرار است این مالیات از چه مقیاسی دریافت شود؛ درآمد صادراتی یا سود. این موارد نقص‌های جدی دستورالعمل مذکور را نشان می‌دهد که ریسک آن را افزایش داده است.

با این حال وزیر صمت در نامه به خاندوزی این تصمیم را مخل در روند صادرات و بازگشت ارز حاصل از آن به کشور دانسته که هر چند به نواقص این مصوبه اشاره‌ای نکرده است، اما نشان می‌دهد وزارت صمت به دنبال اصلاح مصوبه نیست بلکه خواستار توقف جدی آن است و این خبر خوبی است.

به نظر می‌رسد وزارت اقتصاد تصمیم جدی برای توقف این مصوبه ندارد؛ چرا که هفته قبل مهدی رعنایی معاون حقوقی و فنی مالیاتی سازمان امور مالیاتی در بخشنامه‌ای به ادارات کل امور مالیاتی ضمن رفع ابهام از موضوع معافیت مالیاتی درآمد حاصل از صادرات، اعلام کرد که درآمد حاصل از صادرات مواد و محصولات خام و نیمه خام معدنی مشمول مالیات است. در این بخشنامه موضوعاتی مطرح شده که حکایت از تقابل ۲ وزارتخانه صمت و اقتصاد به زودی و این بار در رینگ محصولات معدنی دارد. تاکید وزارت اقتصاد بر موضوع مالیات بر درآمدهای صادراتی نشان می‌دهد این وزارتخانه قصد ندارد از موضوع عقب‌نشینی کند و نگاهی به بودجه انقباضی سال آینده کشور این موضوع را تایید می‌کند، چراکه دولت با رشد ۴۸ درصد درآمدهای مالیاتی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۳ نشان داده در این حوزه با کسی شوخی ندارد.

▣ صادرکنندگان چه می‌گویند؟

در این میان، صادرکنندگان محصولات معدنی از سیاست‌هایی که دولت‌های دوازدهم و سیزدهم در سال‌های اخیر در حوزه معدن اتخاذ کرده‌اند، گلایه دارند. آنها معتقدند این تصمیمات باعث شده تا صادرکنندگان با مشکلات زیادی روبه‌رو شوند و حال وضع مالیات بر درآمدهای صادراتی به نوعی مالیات گرفتن از مشکلاتی است که صادرکنندگان به واسطه سیاست‌های دولتی تحمل می‌کنند. دولت با تصمیم‌گیری در خصوص بازگشت ارز صادراتی با چالش‌های متعددی که پیش از صادرات این محصولات در موضوع تعیین قیمت‌های پایه صادراتی وجود دارد، صادرکنندگان محصولات معدنی را مجبور به بازگشت ارزی می‌کند که غالبا با خطای بیش برآورد قیمتی روبه‌رو است. در عین حال هزینه‌های مربوط به انتقال و بازگشت ارز را در محاسبات خود در نظر نمی‌گیرد که بین ۷ تا ۱۵ درصد هزینه‌های اضافی را به صادرکنندگان تحمیل می‌کند. از سوی دیگر اختلاف نرخ ارز نیما و بازار آزاد باعث می‌شود بازگشت ارز اصولا از توجیه اقتصادی برخوردار نباشد.

از سوی دیگر دولت به جای حمایت از صادرات غیرنفتی، به عنوان مثال تامین بخشی از هزینه‌های نقل و انتقال ارز و یا عرضه ارز صادراتی در بازار آزاد یا ارائه یارانه‌های صادراتی، به بهانه جلوگیری از خام فروشی محصولات معدنی از مبنایی که هنوز مشخص نیست مالیات هم می‌گیرد و این نگاه می‌تواند خطرات جدی را برای ۲۶ درصد از صادرات غیرنفتی کشور ایجاد کند.

▣ کلاه دولت با نمد حمایت از تولید داخل

هرچند دولت‌ها سال‌هاست با نمد شعار جلوگیری از صادرات محصولات خام و توسعه ارزش افزوده در کشور برای خود کلاه درست کرده‌اند، اما واقعیت آن است که دیگر کسی باور نمی‌کند در کشوری که با رکود شدید و ممتد تولید روبه‌رو است و اغلب واحدهای تولیدی پایین‌دستی به دلیل آشفتگی اقتصاد کلان تعطیل، نیمه‌تعطیل یا در مرز هشدار جدی قرار دارند، دولت به دنبال تامین مواد اولیه واحدها باشد. واقعیت آن است که دولت به دنبال درآمد و ارز است. دولت‌های دوازدهم و سیزدهم به طور مشخص به دنبال انتقال مسئولیت و بار اشتباهات خود به دوش بخش خصوصی هستند و برای همین منظور بخش خصوصی هم باید ارز وارد و هم جیب دولت را پر کند.

دخالت پاستور در وزارت صمت

احمد دنیانور، عضو هیات‌رئیسه انجمن فولاد با انتقاد از دخالت‌های بخش دولتی در امور شرکت‌های فولادی گفت: صدور قیمت‌های دستوری توسط وزیر پیشین صمت موجب اختلال در بازار شده و نوسان قیمتی شدید ایجاد کرده است. به گزارش بازار دنیانور گفت: وزیر پیشین وزارت صمت باوجود اینکه درحال‌حاضر در ریاست جمهوری مشغول است از دور وزارت صمت را اداره می‌کند. به عبارت ساده‌تر ایشان در پاستور نشسته و از آنجا برای وزارت صنعت، معدن و تجارت نسخه می‌پیچد. وی افزود: در واقع وزیر پیشین یکسری بخشنامه برای صنایع فولادی از ریاست جمهوری صادر و به وزارتخانه ابلاغ کرده است و به این ترتیب در امورات ما دخالت کرده و الان بازار را به هم ریخته است. این عضو هیات رئیسه انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران تاکید کرد: در واقع وزیر پیشین یکسری قیمت‌های دستوری صادر کرده و نوسان شدیدی را در بازار فولاد ایجاد کرده است؛ به این معنا که الان بازار دچار یکسری التهاباتی شده چون همان‌طور که می‌دانید تولید یک جریان است و یک لحظه مقطعی نیست و وقتی در این جریان اختلالی پیش بیاید کلیه نظامات این جریان به هم می‌ریزید. وی ادامه داد: با این تفاسیر درحال‌حاضر شرایط به نحوی شده است که تولیدکننده نمی‌تواند کالا را بفروشد، تولیدکننده پایین دستی نگران است که نرخ پایین‌تر از محصول او بیاید و.... اینها در مجموع تعادل بازار را به هم می‌زند. دنیانور با اشاره بهاحتمال قطعی گاز نیز گفت: از یکسو هم احتمال قطع گاز برای واحدهای تولید آهن اسفنجی موجب شده واحدهای فولادسازی و ذوب برای تامین مواد اولیه دچار نگرانی شوند.

▣ سود ۱۹ تا ۲۵ درصد است

وی ادامه داد: از سوی دیگر افراد بی‌مسئولیتی هم مانند برخی از نمایندگان مجلس برای مطرح شدن و رفتار رسانه‌ای مدام بر صنعت فولاد کشور می‌تازند و حرف‌های غیرکارشناسی می‌زنند و این باعث شده که صنعت فولاد کشور دچار التهاب شود. به عنوان مثال آقای سیاه‌کلی نماینده قزوین بدون علم و دانش ادعای سود ۲۰۰ درصدی برای صنعت فولاد کشور دارد و این حرف بی‌اساس را مدام در رسانه‌های تکرار می‌کند، در حالی که چنین چیزی نیست.

سخن پایانی

بخش معدن از وضعیتی جذاب برای سرمایه‌گذاری برخوردار است و بخش زیادی از سرمایه‌داران داخلی و حتی خارجی مایل هستند که در این بخش سرمایه‌گذاری کنند که نشان‌دهنده وضعیت جذاب سرمایه‌گذاری است. اما این نکته نباید دور از نظر بماند که با تعارض منافع میان بخش‌های گوناگون دولت، در نظر گرفتن برخی قیود و محدودیت‌ها، احتمال سرمایه‌گذاری در این قسمت به حداقل رسیده است.

شرکت توزیع نیروی برق خراسان جنوبی
آگهی مناقصات عمومی شماره ۲۹۸/د/۴۰۲ - ۲۹۹/د/۴۰۲
نوبت اول
شناسه ۱۶۲۵۱۴۸

شرکت توزیع نیروی برق خراسان جنوبی در نظر دارد نسبت به برگزاری مناقصه از محل اعتبارات داخلی به شرح جدول ذیل از طریق مناقصه عمومی اقدام نماید. داوطلبان می‌توانند برای دریافت اسناد از تاریخ ۱۴۰۲/۰۹/۲۷ الی ۱۴۰۱/۱۰/۰۲ به سایت http://www.setadiran.ir مراجعه و اسناد را دریافت نمایند و قیمت پیشنهادی خود را مطابق شرح مندرج در اسناد مناقصه تنها از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت حداکثر تا ساعت ۱۲:۰۰ تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۱۲ بارگذاری نمایند. درصورت نیاز به کسب اطلاعات بیشتر با شماره تلفن ۳۲۴۰۰۵۷۰-۰۵۶ اداره قراردادها تماس حاصل فرمایید.

ردیف	شماره مناقصه	شرح	مبلغ و نوع تضمین (ضمانتنامه بانکی یا واریز نقدی) (ریال)	تاریخ و ساعت افتتاح پاکات	محل افتتاح پاکات
۱	۴۰۲/د/۲۹۸	تهیه و تامین قسمتی از کالاها و اجرای عملیات تامین برق روستای هنگر در شهرستان سربیشه	۱,۸۰۰,۰۰۰,۰۰۰	روز چهارشنبه ۱۴۰۲/۱۰/۱۳ ساعت ۸صبح	خراسان‌جنوبی - بیرجند - سایت اداری- شرکت توزیع نیروی برق خراسان‌جنوبی سالن جلسات
۲	۴۰۲/د/۲۹۹	اجرای عملیات تامین برق سایت ۷۹ هکتاری نهضت ملی مسکن شهرستان طبس(فاز۱)	۱,۲۳۹,۰۰۰,۰۰۰		

روابط عمومی شرکت توزیع نیروی برق خراسان جنوبی
تاریخ انتشار نوبت اول ۱۴۰۲/۰۹/۲۷ تاریخ انتشار نوبت دوم ۱۴۰۲/۰۹/۲۸

مدیر برنامه‌ریزی هلدینگ پتروپالایش اصفهان
در سومین اجلاس سراسری مدیران برتر و ارزش‌آفرین کشور مطرح نمود؛

کسب نشان زرین سومین اجلاس سراسری مدیران ارزش آفرین کشور توسط مدیرعامل هلدینگ پتروپالایش اصفهان

مدیر برنامه‌ریزی هلدینگ پتروپالایش اصفهان گفت: تحقق اهداف برنامه هفتم توسعه بیشتر از هر زمانی نیازمند ارزش‌آفرینی و مدیرانی با رویکرد ارزش‌آفرینی است.

مصطفی نظری، مدیر برنامه‌ریزی هلدینگ پتروپالایش اصفهان که به‌عنوان نماینده مدیرعامل هلدینگ پتروپالایش اصفهان در سومین اجلاس سراسری مدیران برتر و ارزش‌آفرین کشور در مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما حضور یافت، در جمع خبرنگاران اظهار کرد: ایران اسلامی برای تحقق اهداف برنامه هفتم توسعه بیشتر از هر زمانی نیازمند ارزش‌آفرینی و مدیرانی با رویکرد ارزش‌آفرینی است.

وی با بیان اینکه خلق ارزش پایدار مستلزم همدلی ارکان سازمان و همسویی با اهداف ارزش‌آفرین مدیرعالی است، افزود: هلدینگ پتروپالایش اصفهان با درایت مدیریت ارشد جناب آقای دکتر قدیری و توسعه رویکردهای سیستماتیک در مدیریت، پله‌های ترقی را تا افق ۱۴۰۵ طی خواهد نمود.

مدیر برنامه‌ریزی هلدینگ پتروپالایش اصفهان با بیان اینکه بر اساس برنامه‌ریزی صورت گرفته تا افق ۱۴۰۵ پروژه‌هایی مانند پارک گوگردی ملاصدرا، اتصال شهرک انرژی به راه‌آهن سراسری و زیرساخت صادرات در بنادر جنوب بهره‌برداری خواهد شد، ادامه داد: همچنین در این بازه زمانی راه‌اندازی واحدهای RHU و RFCC به همت شرکت سهروردی صفاهان محقق خواهد شد.

وی با بیان اینکه در افق چشم‌انداز ۱۴۰۵ هلدینگ پتروپالایش اصفهان زنجیره ارزش نیمه‌همگون و غیرهمگون در شرکت مشعل پویا توسعه یافته، پتروشیمی اصفهان به یک شرکت مولد سود تبدیل شده و در زمینه صادرات و بازرگانی فرآورده‌های ویژه شرکت میرداماد صفه برترین شرکت منطقه شده، همچنین پارک شوینده‌ها با راه‌اندازی واحد الکل‌های چرب و LAB در شرکت اکسیر ایرانیان آماده بهره‌برداری خواهد بود.

نظری اضافه کرد: باید توجه داشت که در افق ۱۴۰۵ شرکت راهبر ترابر انرژی نیز یکی از موفق‌ترین شرکت‌ها در زمینه حمل و نقل و بازرگانی فرآورده‌های نفتی خواهد بود.

وی تاکید کرد: همه این پیشرفت‌ها با هدایت مدیریت ارشد و همسویی ارکان شرکت در دسترس خواهد بود.

تحقق چهل مایلستون پیشرفت، در قالب بیش از ۴۵۰ پروژه تعریف شده، با هدایت مدیریت ارشد و همسویی ارکان سازمان و به یاری حق تعالی در دسترس خواهد بود.

یادداشت

فرهنگ‌سازی اراده ملی می‌خواهد

سیدسهراب حسینی
کارشناس و فعال معدنی

بخش معدن برای تامین امنیت فعالیت‌ها در درجه اول به فرهنگسازی احتیاج دارد. باید ابعاد مختلف اقتصادی و فرهنگی این فعالیت از طریق رسانه‌ها، صدا و سیما، رادیو و سایر وسایل ارتباط جمعی به گوش مردم برسد. حتی وزارتخانه و ادارات صمت استان‌ها و شهرستان‌ها و نمایندگان مجلس باید توجه بیشتری به این موضوع نشان دهند.

در واقع، شاید بهتر باشد اول اطلاعات بیشتری در اختیار افراد صاحب‌نفوذ گذاشته شود. چه کسی مسئولیت این کار را برعهده دارد؟

بخش خصوصی که با لابیگری می‌تواند در بهبود زاویه دید مدیران و برنامه‌ریزان به بخش معدن بسیار موثر باشد که اساسا وظیفه کمیسیون صنعت و معدن اتاق بازرگانی نیز همین است و اگر موفق به انجام این مهم شود، کلی کار انجام داده است.

اگر با تمام تدابیری که اندیشیده شد باز هم، عده‌ای تعمدی خواستند با معدنکاری مبارزه کنند و از این طریق به‌دنبال کسب منافع و امتیازات بیشتر بودند و می‌خواستند از آب گل‌آلود ماهی بگیرند که باید با این افراد مقابله کرد؛ این خواسته عجیب و غریبی نیست.

این موضوع در قانون معادن پیش‌بینی شده، اما متاسفانه قانون نادیده گرفته می‌شود. ماجرا به این ترتیب است که قوه قضاییه یا نیروی انتظامی رأسا در چنین اختلافاتی ورود نمی‌کنند، مگر اینکه کار به ایجاد ضرب و جرح رسیده باشد یا رسانه‌ای شود و ابعاد گسترده‌ای پیدا کند. من حتی فیلم‌هایی دارم که نشان می‌دهد معارضان محلی و افراد سودجو به ما حمله کرده‌اند.

این چنین افرادی معمولا پشت افرادی خیرخواه هستند، خود را مخفی می‌کنند و به معدنکاری یا فعالیت‌های اکتشافی هجوم می‌آورند و اختلال ایجاد می‌کنند.

اما در برابر همه این اتفاقات، وزارت صمت فقط ناظر است و هیچ اقدام حمایتی انجام نمی‌دهد. در قانون معادن آمده است که باید معدنکار موردحمایت قرار گیرد، اما مشکل اینجاست که در ادارات صمت استان‌ها نیرو به اندازه کافی وجود ندارد که زمانی برای حل مشکلات معدن اختصاص دهند و گاهی اینقدر سر این افراد شلوغ است که یک فرآیند اداری ساده ۶ ماه تا یک سال زمان می‌برد و دیگر مجالی برای رسیدگی به سایر امور باقی نمی‌ماند.

حتی گاهی سازمان‌هایی مانند محیط‌زیست، منابع‌طبیعی و امثال آن به‌نوعی معارضان محلی را به‌سمت برخورد بیشتر با معدنکاری سوق می‌دهند، زیرا با معدنکاری تداخل و تضاد منافع دارند و به‌جای همکاری یا هم‌افزایی به مقابله با معدنکاری برمی‌خیزند و باز وزارت صمت و سازمان‌های زیرمجموعه آن در استان‌ها با حمایت از شخصی که دارای پروانه اکتشاف یا بهره‌برداری است، همه مسئولیت‌ها را به گردن این بخش می‌گذارند و می‌گویند معدنکاران خود باید مشکلات خود را پیگیری کنند و راهی برای حل آن بیابند.

سوال اینجاست که پس چرا معدنکار حقوق دولتی پرداخت می‌کند، چرا حق‌الارض به دولت می‌دهد، چرا مالیات می‌پردازد و با این‌همه نمی‌تواند کوچک‌ترین انتظاری از وزارتخانه‌ای که زیرمجموعه آن است، داشته باشد و باید تمام مسئولیت‌ها را یک‌تنه برعهده بگیرد.

مگر معدن جزو انفال نیست و دارایی عمومی به‌شمار نمی‌رود. مگر معدندار امتیاز نمی‌گیرد تا مدتی در آن محل فعالیت کند تا از عایداتش هم خود بهره‌مند شود و هم اقتصاد کشور.

بستر این فعالیت اقتصادی را باید وزارت صمت و معاونت معدنی فراهم کند.

به این ترتیب، معدن در کشور به‌صورت ایستا است و حرکت رو به جلویی ندارد، تنها از این دست به آن دست می‌شود و هر روز شرایط کار در آن سخت‌تر و هر روز شرایط گرفتن محدوده اکتشافی دشوارتر و غیرممکن‌تر می‌شود.

به‌گمان‌من، مسئله حل نخواهد شد، مگر اینکه یک اراده ملی وجود داشته باشد و عزمی برای حل مشکل به‌وجود بیاید. اگر وزارت صمت بخواهد اقدامی انجام دهد، می‌تواند با برگزاری جلساتی برای حل مشکل چاره‌اندیشی شود.

یکی از راهکارهایی که به معدنکار ارائه می‌شود، این است که به مراجع قضایی شکایت کند، در حالی که این اقدام در عمل امکان‌پذیر نیست، زیرا قوه قضائیه از ما مدرک طلب می‌کند و اسامی افراد را می‌خواهد.

بنابراین در عمل شکایت کردن عملی نیست؛ در حالی که این جرائم مشهود است و باید نیروی انتظامی سر صحنه حضور پیدا کند؛ اما زمان بروز اختلاف هرچقدر با آنها تماس گرفته می‌شود، نیروی انتظامی قدم پیش نمی‌گذارد و حتی در محل حاضر نمی‌شود. از این دست خلأها بسیار است، زیرا همان‌طور که اشاره شد، اراده ملی وجود ندارد و فرهنگی در عرف جا افتاده است که حمایت از فعالان حوزه اقتصاد را مذموم می‌شمارد؛ این فرهنگ باید تغییر کند و تغییر و تحول آن، عزم و اراده ملی می‌خواهد.

در گزارش صمت درباره تغییر روند بهره‌برداری از معادن مطرح شد

معادن در بزنگاه واگذاری

عکس: آیدا فریدی

با تاکید رئیس‌جمهوری مبنی بر فعال‌سازی معادن، بهره‌برداری از معادن شرکت ملی مس به بخش خصوصی واگذار می‌شود. مدیرکل صنعت، معدن و تجارت جنوب استان کرمان با اعلام این خبر گفت: با دستور وزیر صمت مقرر شده است که پس از تصویب هیات‌مدیره شرکت ملی مس، به‌زودی بهره‌برداری از معادن و احداث کارخانه برای معادن این شرکت به بخش خصوصی توانمند واگذار شود.

به‌گزارش معدن‌نامه، مسلم مروجی‌فرد این اقدام را گام موثری در راستای راه‌اندازی معادن این شرکت در جنوب کرمان دانست و ادامه داد: اداره کل صنعت، معدن و تجارت جنوب کرمان دارای تجربه موفق در فعال‌سازی معادن کوچک‌مقیاس و همچنین واگذاری معادن بزرگ مانند تیتانیوم به بخش خصوصی توانمند است. کارخانه تیتانیوم نیز بعد از ۳ دهه، در نهایت توسط بخش خصوصی احداث شد و هم‌اکنون آماده افتتاح است.

هرچند هنوز جزئیات شرایط و سازکار واگذاری معادن شرکت ملی مس به بخش خصوصی اعلام نشده است، اما کارشناسان و فعالان بخش خصوصی این اقدام را مثبت ارزیابی می‌کنند. موافقان این طرح پیش از این نیز خصوصی‌سازی را راهی برای افزایش بهره‌وری این بخش می‌دانستند. استدلال ارائه‌شده حامیان خصوصی‌سازی ناظر به این حقیقت است که بخش دولتی بسیار فربه و کند شده است و نمی‌تواند کارها را به‌شکل بهینه پیش ببرد و علاوه بر این، ابزارهای لازم را هم در اختیار ندارد. از این‌رو نسخه‌ای جز خصوصی‌سازی تجویز نمی‌کنند تا دولت مسئولیت‌های خود را به‌تدریج به بخش خصوصی واگذار کند تا حوزه سرمایه‌گذاری در بخش معدن متحول شود.

در گزارش امروز صمت دیدگاه سعید عسگرزاده، دبیر انجمن سنگ‌آهن ایران و شهرام شریعتی، کارشناس و فعال معدنی را در این زمینه منعکس کرده‌ایم.

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

خصوصی‌سازی چیست؟

به‌طورکلی اقتصاد به ۲ بخش اصلی دولتی و خصوصی تقسیم می‌شود و خصوصی‌سازی فرآیندی را توصیف می‌کند که طی آن مالکیت ملک یا کسب‌وکاری از دولت به نهاد خصوصی منتقل شود. این فرآیند به دولت‌ها کمک می‌کند تا در مخارج خود صرفه‌جویی کنند و کارآیی کسب‌وکار مربوطه را افزایش دهند، چراکه شرکت‌های خصوصی می‌توانند کالاها را سریع‌تر و کارآمدتر جابه‌جا کنند. منتقدان خصوصی‌سازی مدعی هستند که ارائه خدمات اساسی مانند آموزش، نباید تابع نیروهای بازاری باشد.

به‌گزارش اقتصاد آنلاین، خصوصی‌سازی شرکت‌ها به آنها اجازه می‌دهد تا بدون فشار نظارت دقیق نهادهای تنظیم‌کننده یا سهامداران که بر شرکت‌های بورسی عمومی تحمیل می‌شود، کسب‌وکار خود را مدیریت یا ساختار عملیات خود را بازسازی کنند. طرفداران خصوصی‌سازی استدلال می‌کنند که شرکت‌های خصوصی کسب‌وکارها را به‌صرفه‌تر و کارآمدتر اداره می‌کنند، زیرا انگیزه‌های کسب سود آنها را به حذف هزینه‌های بیهوده تشویق می‌کند. علاوه‌براین، نهادهای خصوصی مجبور نیستند تشریفات اداری را که ممکن است گریبانگیر نهادهای دولتی باشد، دنبال کنند. از سوی دیگر، مخالفان خصوصی‌سازی بر این باور هستند که برخی خدمات اساسی نباید در برابر نیروهای بازار آسیب‌پذیر باشند یا براساس انگیزه کسب سود هدایت شوند.

سرمایه‌ها کجا می‌رود؟

سعید عسگرزاده، دبیر انجمن سنگ‌آهن ایران:

اصل مهم سرمایه‌گذاری این است که سرمایه از ریسک بیزار است. منظور از امنیت اقتصادی، ثبات در قوانین، بخشنامه‌ها، سیاست‌های دولت، قواعد تجاری، مجموعه روابط بین‌الملل و... است، هر یک از این عوامل دچار بی‌ثباتی و ناامنی باشد، تعداد سرمایه‌گذاران محدود می‌شوند.

برای معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری به سرمایه‌گذاران، نیازمند امنیت‌سازی در فضای کسب و کار هستیم. سرمایه‌گذار باید از امنیت سرمایه و بازگشت سود برای ورود به سرمایه‌گذاری مطمئن باشد.

بخش خصوصی چه نقشی دارد؟

روزی که بخش خصوصی در حوزه معدن جایگاه واقعی خود را به‌دست آورد، یکی اولویت‌های کاری، تلاش برای تغییر رویه دولت و حاکمیت از مقام تنظیم‌کننده بازار و قرار دادن آن در جایگاه ناظر است. سال‌های سال است که دولت با پیش بردن این روش مدیریتی، هم وقت خود را تلف‌کرده و هم مشکلات متعددی برای رشد تولید و توسعه کسب‌وکار ایجاد کرده است. وقتی مجموعه حاکمیتی خود را در مقام تنظیم‌گر قرار می‌دهد، به‌طبع حق دخالت و دست بردن در روال بازار را برای خود قائل می‌شود، در حالی که باید از این نقش بیرون بیاید و در جایگاه مدیریت و حکمرانی بنشیند که وظیفه اصلی و اولیه دولت است.

بخش خصوصی، بنا به ذات و ضرورت فعالیت‌های اقتصادی خود به ارتقای بهره‌وری توجه ویژه دارد، زیرا می‌داند در صورت ارتقای بهره‌وری به سود حداکثری می‌رسد و تاب‌آوری این حوزه را بیشتر می‌کند. البته همین نگاه باید در نظام حکمرانی هم وجود داشته باشد و سعی شود فرآیندهای تولید و وضع قوانین و بخشنامه‌ها میزان تاب‌آوری بنگاه‌ها را با خطر روبه‌رو نکند.

> بخش خصوصی، بنا به ذات و ضرورت فعالیت‌های اقتصادی خود به ارتقای بهره‌وری توجه ویژه دارد، زیرا می‌داند در صورت ارتقای بهره‌وری به سود حداکثری می‌رسد و تاب‌آوری این حوزه را بیشتر می‌کند

خصوصی‌سازی اصولی چگونه است؟

شهرام شریعتی، کارشناس و فعال معدنی:

خصوصی‌سازی همیشه منطق دارد و قابل‌دفاع است، اما خصوصی‌سازی به چه معنی است؟ معنای درست خصوصی‌سازی این است که صنایع‌معدنی به بخش خصوصی «واقعی» واگذار شود که بتواند سرمایه‌گذار خارجی «واقعی» بیاورد و با ورود سرمایه‌گذار خارجی به بازار سرمایه، معاملات شفاف در خرید و فروش انجام گیرد.

من معتقدم حتی معادن و شرکت‌های بزرگ دولتی هم می‌توانند به بخش خصوصی واگذار شوند و ادعا می‌کنم که اگر شرکت ملی مس ایران به بخش خصوصی واقعی با جوینت وینچر خارجی واگذار بشود، درآمد بسیار بالاتری از شرکت ملی مس در حال حاضر خواهد داشت.

درباره معادن و صنایع فولاد، گوهرسنگ‌ها و در کل معادن بزرگ ایران هم این موضوع صدق می‌کند؛ اما اینکه یک معدن را به چه بخش خصوصی واگذار کنیم، اهمیت دارد. اگر باز پای شرکت‌های خصولتی به‌میان بیاید، باز زیان روی زیان است و مشکلی از مشکلات ما حل نخواهد کرد. خواست معدنکاران در زمینه خصوصی‌سازی و واگذاری معدن به فعالان اصلی این بخش یا بخش خصوصی واقعی است.

علاوه بر این، حمایت از بخش خصوصی به این معنا نیست که اجازه دهیم معدنکار بحران زیست‌محیطی ایجاد کند، دستمزد کارگران را پایین بیاورد و... یا با طفره از پرداخت حقوق دولتی، بخش حاکمیت معدن را تحت‌فشار قرار دهد.

این سبک خصوصی‌سازی به بیراهه می‌رود. باید حقوق دولتی واقعی محاسبه و از آنها اخذ و حتی جریمه‌های آن با جدیت اعمال و در صورت تخلف، ابطال پروانه معدنکاری یا پروانه شرکتی پیگیری شود. حقوق دولتی باید در بازسازی و احیای محیط‌زیست منطقه معدنی هزینه و دستمزد کارگران بخش معدن نیز اصلاح شود. در مقابل نیز، دولت موظف است از محل دریافت حقوق دولتی، در بازسازی و احیای منابع‌طبیعی، زیرساخت‌ها و اجابت درخواست معارضان محلی و امثال آن، شراکت جدی و عملیاتی داشته باشد. سرمایه‌گذاری در زمینه توسعه اکتشافات نیز، جزو وظایف دولت‌ها است که باید با جدیت دنبال شود.

تورم خصولتی‌ها

گاهی به‌بهانه خصوصی‌سازی، برخی شرکت‌های رانتی بزرگ می‌شوند و به‌شکل گلخانه‌ای پرورش پیدا می‌کنند، اما چیزی نمی‌گذرد که ادامه فعالیت آنها مشمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت می‌شود. براساس ماده ۱۴۱ قانون تجارت، اگر بر اثر زیان‌های وارده، حداقل نصف سرمایه شرکت از میان برود، هیات‌مدیره مکلف است بلافاصله با برگزاری مجمع عمومی فوق‌العاده، صاحبان سهام را دعوت کند و درباره انحلال یا بقای شرکت تصمیم‌گیری شود. بخش صنعت و معدن در بسیاری از کشورها در قالب اس‌ام‌ای یعنی شرکت‌های کوچک و متوسط فعالیت می‌کنند. حال با طرح واگذاری شرکت‌های مادر فعال در حوزه معدن، حساسیت انتخاب بخش خصوصی واقعی بیشتر می‌شود. همان‌طور که پیش از این هم اشاره شد، مهم این است که شرکت خصوصی واقعی ایجاد شود، فرآیند واگذاری سهام شفاف باشد و دادوستد در بورس انجام شود. در این صورت، با ورود سرمایه‌گذار خارجی، صنایع از نظر فناوری ارتقا پیدا می‌کند و راه‌اندازی صنایع «های‌تک» محقق می‌شود. اخذ عادلانه مالیات و حقوق دولتی و هزینه‌کرد اعتبارات کسب‌شده از محل معدن، صرف اجرای موارد قانونی می‌شود و صرف تامین کسر بودجه نمی‌شود.

> گاهی به‌بهانه خصوصی‌سازی برخی شرکت‌های رانتی بزرگ می‌شوند و به‌شکل گلخانه‌ای پرورش پیدا می‌کنند، اما چیزی نمی‌گذرد که ادامه فعالیت آنها مشمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت می‌شود

کشمکش بر سر مالیات

دریافت مالیات، علاوه بر حقوق دولتی باید در دستور کار قرار گیرد، اما نکته مهم، تناسب اخذ مالیات با درآمدهای نفتی است. اگر فروش نفت و گاز افزایش پیدا کرده، مالیات باید کاهش پیدا کند، زیرا دولت اموال اشخاص حقیقی را می‌فروشد و علاوه بر آن، از این افراد مالیات اخذ می‌کند. بنابراین، برای جلوگیری از این اتفاق، باید هدفمندی یارانه‌ها به‌درستی اجرایی شود. برای احتساب منطقی درصدهای مالیاتی حوزه معادن نیز، باید سود بخش معدن به‌درستی مشخص شود. به‌فرض ماده معدنی سنگ‌آهن در سیستان و بلوچستان ویژگی‌های خاصی دارد و در یزد ویژگی‌هایی دیگر. ما برای حقوق دولتی این جدول را مشخص کرده‌ایم، اما برای مالیات آن را مشخص نکرده و گفته‌ایم هر محصولی که فروش رفت، ۹ درصد آن باید به‌عنوان ارزش‌افزوده پرداخت شود.

دست ما کوتاه است

چینی‌ها روی کشتی از مبدأ به‌سمت مقصد، ماده معدنی خود را فرآوری می‌کنند، چه اشکالی دارد که این تکنولوژی‌ها امروز وارد کشور ما هم بشود؟ وقتی چینی‌ها در حال حاضر می‌توانند هماتیت را به آهن‌اسفنجی تبدیل کنند، چه اشکالی دارد که ما هم یاد بگیریم و این کار را انجام دهیم؟ چقدر خوب خواهد شد اگر، هزینه‌کرد مالیات‌ها هدفمند شود و به تولید برگردد. برای حمایت از تولیدکنندگان، در بین واردکنندگان فناوری‌های جدید نیز، اگر کسی تکنولوژی خاصی را خریداری یا آن را به‌نحوی تولید کرد، باید هزینه آن را از مالیاتش کم کنند و به‌عنوان وجه قابل‌قبول مالیاتی در نظر بگیرند. مطمئنا بخش خصوصی این وجه را بهتر از کسانی که در دولت و مجلس سرگرم تنظیم بودجه هستند، مدیریت می‌کند، زیرا به تجربه ثابت شده است که مدیریت بالادستی در بسیاری از موارد، منجر به هدررفت بودجه می‌شود.

سخن پایانی

باوجود موافقت‌هایی که با طرح واگذاری معادن می‌شود، مخالفت‌هایی نیز به‌گوش می‌رسد.

یکی از ایراداتی که به این سبک از واگذاری‌ها وارد می‌شود، این است که بخش‌هایی که جزو صنایع مادر و استراتژیک به‌شمار می‌روند، از جمله اموال و دارایی‌های دولت نیستند که بتوان آنها را به بخش خصوصی واگذار کرد، چراکه مدیریت آن به‌طورمستقیم بر صنایع پایین‌دستی و شرایط اقتصادی کشور تاثیرگذار خواهد بود.

به‌علاوه اینکه، ممکن است باتوجه به ضعف بخش خصوصی واقعی، باز پای خصولتی‌ها به‌میان آید. نمونه‌ها در این‌باره کم نیست. به‌عنوان‌مثال، منتقدان به سرنوشت هپکو اشاره می‌کنند. کارخانه هپکو در گذشته‌ای نه چندان دور، توان بالایی برای ساخت ماشین‌آلات و تجهیزات معدنی و راهسازی داشت.

این کارخانه با مساحتی قریب به ۱۰۰ هکتار، در سال ۱۳۸۵ به بهایی اندک واگذار شد و چندی بعد، در مرحله دوم واگذاری قرار گرفت و سپس ۲۴ هکتار از زمین‌های آن از کاربری صنعتی به تجاری و مسکونی تغییر کاربری داد. بخش تولیدی این کارخانه که از بهترین تجهیزات برخوردار است، امروزه متروک مانده و تولید قابل‌توجهی ندارد.

از سوی دیگر، روشن نیست با واگذاری معادن دولتی به بخش خصوصی، تکلیف نیروی انسانی و بخش کارگری فعال در این معادن چه خواهد شد.

مدیرعاملان ایران ایر از دیروز تا امروز

علی محمد خادمی	اسفند ۱۳۴۰ – آبان ۱۳۵۷	۲۰۱ ماه
اسدالله امیرافضلی	آبان ۱۳۵۷ – بهمن ۱۳۵۷	۳.۵ ماه
هوشنگ تجرد	بهمن ۱۳۵۷ – اردیبهشت ۱۳۵۸	۳.۵ ماه
سیروس چایچیان	اردیبهشت ۱۳۵۸ – خرداد ۱۳۵۸	۱۴ روز
قاسم شکیب	خرداد ۱۳۵۸ – آبان ۱۳۵۸	۵ ماه
تقی فراحی	آبان ۱۳۵۸ – مرداد ۱۳۵۹	۹ ماه
میرمهدی سیداصفهانی	مرداد ۱۳۵۹ – آبان ۱۳۵۹	۳ ماه
محمد باقریان	آبان ۱۳۵۹ – خرداد ۱۳۶۱	۵ ماه
محمد سپهری‌راد	خرداد ۱۳۶۱ – بهمن ۱۳۶۱	۸ ماه
سیدحسن شفتی	بهمن ۱۳۶۱ – خرداد ۱۳۶۵	۴۱ ماه
محمدرضا مجیدی	خرداد ۱۳۶۵ – مهر ۱۳۶۸	۴۰ ماه
سیدحسن شفتی	مهر ۱۳۶۸ – مهر ۱۳۷۶	۹۶ ماه
سیداحمدرضا کاظمی	مهر ۱۳۷۶ – بهمن ۱۳۷۹	۴۰ ماه
داود کشاورزیان	بهمن ۱۳۷۹ – مهر ۱۳۸۴	۵۶ ماه
سعید حسامی	مهر ۱۳۸۴ – مهر ۱۳۸۸	۴۸ ماه
فرهاد پرورش	مهر ۱۳۸۸ – تیر ۱۳۹۶	۹۳ ماه
فرزانه شرفبافی	تیر ۱۳۹۶ – اردیبهشت ۱۳۹۸	۲۴ ماه
تورج دهقانی‌زنگنه	اردیبهشت ۱۳۹۸ – مرداد ۱۳۹۹	۱۵ ماه
علیرضا برخور	مرداد ۱۳۹۹ – مهر ۱۴۰۰	۱۵ ماه
محمد محمدی‌بخش	آذر ۱۴۰۰ – اردیبهشت ۱۴۰۱	۴.۵ ماه
شمس‌الدین فرزادی‌پور	اردیبهشت ۱۴۰۱ تاکنون	

اینفوگرافی: سامان شرف‌الدین

صمت پشت‌پرده زیان سنگین ایران‌ایر را بررسی کرد

سقوط هما با خطای انسانی

کیمیا ملکی: سال‌ها از سخنان محمد اسلامی، وزیر راه وقت در اردیبهشت ۹۸ می‌گذرد که گفته بود باید شرکت هواپیمایی ایران‌ایر، به سوددهی برسد و با ارزش واقعی و مناسبی به بخش خصوصی واگذار شود؛ برنامه‌هایی که با گذشت چند سال هنوز اجرایی نشده است. قصه زیان و بدهی‌های «هما» هرازگاهی سر زبان‌ها می‌افتد و با گذشت زمان به فراموشی سپرده می‌شود. در تازه‌ترین خبر درباره این شرکت بزرگ هواپیمایی، در ابتدای آذر زیان ۸ همتی این بنگاه خدماتی رسانه‌ای شد؛ درست زمانی که خبرهایی از توسعه ناوگان در سال ۱۴۰۲ و به پایان رساندن سال ۱۴۰۱ بدون بدهی مالی به کارکنان برای نخستین بار شنیده شد. همچنین اوایل تابستان ۱۴۰۱ مدیرعامل هواپیمایی هما از برنامه‌ای شش‌ماهه برای اورهال ۷ هواپیما خبر داد.

حال سوال این است که شرکت ایران‌ایر باوجود بدهی سنگین چگونه به فکر توسعه ناوگان است؟ البته شاید توسعه ناوگان بتواند موجب افزایش پروازها و رونق دوباره این شرکت شود.

صمت در این گزارش به بررسی پشت‌پرده زیان سنگین شرکت ایران‌ایر پرداخته است.

آغاز هما

سال ۱۳۱۸ دستور داده شد باشگاه ملی هوانوردی برای ارتقا و توسعه هوانوردی تاسیس و هزینه آن از طریق مالیات تامین شود. در نتیجه با پولی که مستقیم از مردم جمع‌آوری شد، ۲۵ فروند هواپیما از امریکا در مجموع به بهای ۱۲۸۱۵۱ دلار و وسایل و تجهیزات لازم برای فرودگاه و قطعات یدکی به‌بهای ۳۶۵۴۷۳۱ ریال خریداری شد.

دو سرمایه‌دار ایرانی، آذر سال ۱۳۲۳ نخستین شرکت هواپیمایی حامل پرچم ایران را با نام «ایرانیان ایرویز» تاسیس کردند. این شرکت ابتدا فقط در مسیر تهران-مشهد به جابه‌جایی مسافر و بار می‌پرداخت، اما در ادامه در مسیرهای داخلی تهران-اصفهان، شیراز، بوشهر، آبادان و اهواز نیز پرواز برقرار کرد و علاوه بر اینها، در مسیرهای بین‌المللی، به تل‌آویو، قاهره، بغداد و پاریس نیز فعالیت می‌کرد. فروردین سال ۱۳۳۳ یک شرکت هواپیمایی خصوصی دیگر به‌نام «پارس» یا «پرشین ایرسرویس» در تهران تشکیل شد. پارس ابتدا به‌صورت باربری و با استفاده از هواپیماهای آورویورک کار خود را آغاز کرد و پروازهایی را از تهران به بیروت، بریندیسی و بازل از طریق آبادان انجام می‌داد. پس از آن، این شرکت با خرید هواپیمای داگلاس دی‌سی-۷ سی از شرکت بلژیکی سابنا توانست از دو شهر آبادان و تهران به مقاصد پاریس، لندن، بروکسل و ژنو پروازهایی را به‌صورت مرتب انجام دهد. ۵ اسفند سال ۱۳۴۰، دو شرکت ایرانیان‌ایرویز و پرشین‌ایرسرویس ادغام شدند و شرکت هواپیمایی ملی ایران «هما»، با نام بین‌المللی ایران‌ایر تاسیس شد و از فروردین سال ۱۳۴۱ فعالیت‌های خود را آغاز کرد. با شروع دهه ۱۳۵۰ عصر طلایی هما نیز آغاز شد و در این دوره، هواپیمایی ملی ایران تنها در مسیر تهران-لندن بیش از ۳۰ پرواز هفتگی انجام می‌داد. در سال ۱۳۵۵ هما پس از شرکت استرالیایی کوانتاس ایمن‌ترین شرکت هوایی جهان لقب گرفت، اما با گذر زمان در دهه ۱۹۸۰ باتوجه به جنگ هشت‌ساله ایران و عراق و مشکلات ناشی از آن پیشرفت چندانی در هما صورت نگرفت. در این دوران بیشتر پروازهای داخلی و بین‌المللی شرکت با لغو یا تاخیرهای مکرر روبه‌رو می‌شد. در آن زمان همچنین تمام پروازهای شرکت به مقصد فرودگاه آبادان، مرکز فعالیت‌های نفتی ایران تعطیل شد که این روند تا زمان برقراری آتش‌بس بین در سال ۱۹۸۸ یافت. از مهم‌ترین اتفاقات دهه ۹۰ میلادی برای هما راه‌اندازی شرکت‌های هواپیمایی خصوصی در ایران است. باتوجه به سیاست‌های دولت در زمان ریاست‌جمهوری اکبر هاشمی رفسنجانی شرکت‌های هواپیمایی مختلفی مانند هواپیمایی ماهان، هواپیمایی کاسپین و کیش‌ایر تاسیس شدند که به انحصار هما در پروازهای داخلی و خارجی پایان بخشیدند. تعداد کارکنان این شرکت هواپیمایی در سال قبل ۶ هزارو ۹۹۶ کارمند رسمی و قراردادی و همچنین هزارو ۶۹۷ کارمند شرکت‌های خدماتی بوده است. باوجود ظرفیت‌های یادشده اکنون شاهد افزایش زیان انباشته این شرکت هستیم که هما را به ورشکستگی نزدیک‌تر می‌کند.

از سال ۱۳۸۸ تا ۱۴۰۲ با اظهارات متناقض

سعید حسامی، مدیرعامل هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران- مرداد ۱۳۸۸: سهام شرکت هواپیمایی ایران‌ایرتور تا پایان آذر در بورس واگذار می‌شود. فرهاد پرورش، مدیرعامل هواپیمایی جمهوری اسلامی- شهریور ۱۳۹۰: واگذاری هواپیمایی جمهوری اسلامی در راستای اجرای اصل ۴۴ قانون اساسی از سال ۱۳۸۶ در هیات وزیران به تصویب رسید که تاکنون مراحل زیادی از این برنامه اجرایی شده است.

محمدابراهیم محبی، دبیر دوم کمیسیون عمران مجلس- اردیبهشت ۱۳۹۴: تا زمانی که دولت مشکلات مالی شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران را برطرف نکند، بخش خصوصی برای خرید این شرکت قدیمی و معتبر هوایی در منطقه از خود رغبت نشان نخواهد داد.

محمد اسلامی، وزیر راه و شهرسازی- اردیبهشت ۱۳۹۸: بدهی انباشته شرکت ایران‌ایر از سال ۱۳۶۴ است که شامل بدهی دولت به هما و برعکس است که از ظرفیت قانون بودجه ۱۳۹۷ استفاده و ۱۶۴۵ میلیارد تومان را حساب کردیم و سال ۱۳۹۸ نخستین سالی خواهد بود که هما زیان انباشته در دفاترش نخواهد داشت.

فرزانه شرفبافی، مدیرعامل ایران‌ایر-اردیبهشت ۱۳۹۸: میزان بدهی‌های این شرکت هواپیمایی در تیر ۱۳۹۶ ۹۰۰ میلیارد تومان اعلام بود.

نصرالله پژمان‌فر، نماینده مردم مشهد در مجلس- مرداد ۱۳۹۸: اخیرا سازمان خصوصی‌سازی شرکت هواپیمایی ایران‌ایرتور در مشهد را بدون طی مراحل قانونی به بخش خصوصی واگذار کرده است. این شرکت هواپیمایی ۱۰۰۰ میلیارد تومان قیمت داشته، اما با نرخ ۳۴ میلیارد تومان واگذار شده است. شهرام آدم‌نژاد، معاون وزیر راه و شهرسازی- مهر ۱۳۹۸: شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران برای نخستین بار طی سالیان گذشته توانسته نقطه سربه‌سر عملیاتی را پشت سر بگذارد و به سود عملیاتی به میزان ۴۱ میلیارد تومان برسد، در حالی که این عدد در سال گذشته منفی ۲۲۶ میلیارد تومان بود.

آبان ۱۳۹۹: طبق صورت مالی شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران، این شرکت دولتی در سال منتهی به ۲۹ اسفند ۹۷ رقم ۸۸۷۱ میلیارد و ۳۴۶ میلیون و ۱۰۰ هزار تومان بدهی ثبت کرده است.

دی ۱۳۹۹: میزان بدهی‌های هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران تاکنون قریب به ۷ هزار میلیارد تومان و ۷۰۰ میلیون دلار بدهی برای امور متفاوتی نظیر تسهیلات بانکی است.

آبان ۱۴۰۰: با تصویب هیات دولت، بدهی ۸ میلیارد تومانی ایران‌ایر به ماهان با بدهی مالیاتی ماهان تهاتر شد.

شمس‌الدین فرزادی‌پور، مدیرعامل ایران‌ایر- مرداد ۱۴۰۱: در زمان حاضر هما حدود ۹ هزار میلیارد تومان بدهی دارد و درآمدهای این شرکت، مشکلات جاری را حل می‌کند.

شمس‌الدین فرزادی‌پور، مدیرعامل ایران‌ایر-مرداد ۱۴۰۲: ایران‌ایر زیانده نیست، اما ۶۰۰ میلیون دلار از بابت هواپیماهای برجامی بدهکار بانک است.

در نشست هیات واگذاری در آذر ۱۴۰۲ نیز موضوع درج عنوان شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران (هما) در فهرست موارد مشمول واگذاری مطرح و بر تصمیم جلسه یادشده تاکید شد.

باوجود اظهارات گوناگون و تاکید برخی بر خصوصی‌سازی شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی این پرسش مطرح می‌شود که آیا خصوصی‌سازی ایران‌ایر می‌تواند وضعیت را بهبود بخشد؟ در پاسخ به این سوال بد نیست به سراغ تجربه‌های قبلی برویم و یادی کنیم از برخی از شرکت‌های خصوصی‌سازی شده که دیگر هیچ نام‌ونشانی از آنها نیست، زیرا فرمول خصوصی‌سازی در کشور ما درست نیست تا به نتیجه مثبتی ختم شود.

با این حساب بعید نیست ایران‌ایر نیز با خصوصی‌سازی تبدیل به یکی از همین شرکت‌های بی‌نام و نشان شود.

وامی که هما قادر به بازپرداخت آن نیست!

ظاهرا مشکل اصلی هما بدهکاری به بانک است و براساس صورت مالی هما بهای تمام‌شده شناسایی‌شده شرکت سال گذشته معادل ۴ هزارو ۷۴۵میلیارد و ۷۰۰ میلیون تومان بوده است. هزینه‌های اصلی این بخش شامل هزینه‌های پرسنلی، استهلاک، لندینگ، هندلینگ و پرسنل پرواز بوده است. همچنین شرکت بابت خرید هواپیماهای برجامی در سنوات قبل بدهی ارزی حدود ۶۰۰ میلیون یورویی دارد که این بدهی شامل ۵۰۳ میلیون یورو بدهی ارزی به بانک صنعت و معدن و ۹۶.۴ میلیون یورو به بانک پارسیان از محل منابع صندوق توسعه ملی و بانک مرکزی است. نرخ هر یورو در صورت‌های مالی ۴۰هزارو ۳۰۰ تومان در نظر گرفته شده است. باتوجه به وضعیت عملیاتی نامطلوب شرکت و ناتوانی آن در بازپرداخت به‌موقع تسهیلات دریافتی، تنها در سال قبل ۸ هزارو ۴۰۰ میلیارد تومان بابت تفاوت نرخ تسعیر ارز به تسهیلات مالی ارزی آن افزوده شده و به‌نظر می‌رسد درصورتی‌که تغییری محسوس در وضعیت سودآوری و جریان نقدینگی شرکت رخ ندهد، همچنان شاهد رشد میزان بدهی مالی آن باشیم.

سرنوشت تلخ هواپیماهای برجامی

یکی از بزرگ‌ترین بدهی‌های ایران‌ایر مربوط به ای.تی.آرها است. در واقع انتخاب نوع هواپیماها در سال‌های اخیر یکی از بزرگ‌ترین اشتباهات بوده، زیرا براساس استراتژی و نیاز روز بازار صورت نگرفته است.

بعد از توافق برجام در سال ۲۰۱۵ میلادی و برداشته شدن تحریم‌های اقتصادی، شرکت هواپیمایی ایران‌ایر قرارداد خرید و تهیه ۲۰۰ فروند هواپیما را با برخی هواپیماسازان جهان همچون بوئینگ امریکا، ایرباس اروپا و شرکت فرانسوی-ایتالیایی ای‌تی‌آر به امضا رساند تا بتواند به نوسازی و بازسازی ناوگان حمل‌ونقل هوایی خود و همچنین رقابت با شرکت‌های هواپیمایی همسایگان بپردازد.

با این حال سال گذشته محمد محمدی‌بخش، رئیس سازمان هواپیمایی کشوری درباره هواپیماهای برجامی گفت: در حالی که ایکائو می‌گوید باید دانش هوانوردی بدون تبعیض گسترش یابد، امریکا حتی از ارسال نشریات هوانوردی به ایران هم خودداری می‌کند.

آنها به ما هواپیمای برجامی فروختند، اما قطعات آن را ندادند، در این شرایط باید ایمنی را حفظ کنیم و صنعت را سرپا نگه داریم.

در سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ که کشورها در حال توسعه ناوگان هوایی خود بودند، مدیران وقت هواپیمایی ما به‌بهانه برجام بازارهای اصلی را رها کردند و تعدادی ای.تی.آر خریدند که تنها برای پرواز مناطق محروم بوده و هیچ درآمدی نداشته است. در واقع تمام سرمایه این شرکت به سمتی رفت که نباید می‌رفت.

ناوگان فرسوده یا مدیران فرسوده؟

هرچند اصل قصه هما را باید از همایی‌ها پرسید، اما با بررسی برخی از مسائل شاید کمی به پشت‌پرده این موضوع نزدیک شویم. بی‌شک ناوگان هوایی فرسوده است و نمی‌توان از این ضعف گذشت، اما چند درصد این زیاندهی ناشی از فرسودگی ناوگان است؟ چرا همیشه فرسودگی ناوگان هوایی را بهانه قرار می‌دهیم و هیچ‌گاه به سمت فرسودگی نیروهای انسانی فکر نمی‌کنیم؟

به‌عقیده بسیاری از فعالان حوزه هوانوردی اصل مشکلات به عملکرد مدیران این شرکت مربوط می‌شود و در چند وقت اخیر مدیران فقط هزینه‌تراشی کرده‌اند و نمی‌توان همه چالش‌ها را به بخش سخت‌افزار و تحریم نسبت داد.

البته نباید از مشکلاتی چون فرسودگی و عدم استانداردهای لازم برای پرواز به برخی کشورها و عدم تلاش شرکت‌ها برای کسب این استانداردها گذشت. مشکلات بسیار است و اکنون مدیران ارشد تازه‌وارد، چاره‌ای جز درمان زخم‌های قبلی که تبدیل به دمل شده‌اند، ندارند.

اکنون قوی‌ترین شرکت‌های هواپیمایی جهان در اطراف ما هستند و سرمایه‌گذاری عظیمی توسط کشورهای اطراف در حوزه هواپیمایی شده است. ما در این بخش عملا بازار را به رقبای خارجی سپردیم و البته چاره‌ای هم جز این وجود ندارد. اکنون پروازهای خارجی که سود خوبی برای شرکت‌های هواپیمایی دارند با هواپیمایی‌های خارجی جارو می‌شوند که این امر حاصل مدیریت نادرست است.

واقعیت این است که ما جایگاهی در بازارهای رقابتی نداریم و این موضوع حاصل چندین‌وچند سال مدیریت غلط است.

اکنون که صحبت از رقابت شد، بهتر است نگاهی به وضعیت ناوگان هوایی کشورهای همسایه داشته باشیم. در حال حاضر در حوزه خلیج‌فارس دو شرکت بزرگ هواپیمایی امارات و قطر، تقریبا به پیشتازان بزرگ هوانوردی تجاری تبدیل شده‌اند. شرکت هواپیمایی امارات با اینکه عمر زیادی ندارد و در سال ۱۳۶۴ شمسی راه‌اندازی شده، یکی از ایرلاین‌های ۵ ستاره در همسایگی ایران است که به ۱۵۸ مقصد پروازی در سراسر دنیا پرواز دارد. هواپیمایی قطر ۲۰۵ فروند هواپیما در اختیار دارد که شامل مدل‌های مختلف هواپیماهای بردمتوسط و بردبلند ایرباس و بوئینگ می‌شود. البته این آمار مربوط به آبان سال گذشته است.

تردستی وارداتی

مهرداد بذرپاش، وزیر راه و شهرسازی به‌تازگی اعلام کرد قرار است دو فروند هواپیمای باری در بخش کارگو وارد ناوگان شرکت هواپیمایی جمهوری اسلامی (هما) شود و توافق بر این است که اول این هواپیماهای تولید وزارت دفاع در بخش باری پرواز داشته باشد.

محسن منصوری، معاون اجرایی رئیس‌جمهوری: دولت رئیسی، دولت عکس یادگاری‌بگیر با هواپیمای وارداتی نیست و ۵۰ هواپیما وارد کردیم و اصلا اعلام نکردیم.

رئیس سازمان هواپیمایی کشوری در شهریور ۱۴۰۲: در طول ۲۰ ماه گذشته ۶۰ فروند هواپیما به کشور وارد شده که ۳۰ فروند از این هواپیماها تاکنون عملیاتی شده است.

سید عبدالرضا موسوی، رئیس انجمن شرکت‌های هواپیمایی درباره ورود ۵۰ هواپیمای جدید به کشور: من در جریان نیستم و این موضوع را سازمان هواپیمایی کشور باید توضیح دهد.

نکته قابل‌توجه این است که در اخبار مربوط به ورود هواپیما به ناوگان هوایی کشور ابهاماتی وجود دارد. ابتدا اینکه مشخص نیست این تعداد هواپیما در چه بازه زمانی وارد شده و متعلق به کدام شرکت‌ها است و دیگر اینکه نوع هواپیماهای واردشده اعلام و حتی گفته نشده که این هواپیماها نو هستند یا دست‌دوم. بد نیست در این قسمت به مرور اتفاقات دی ۱۳۹۵ بپردازیم؛ لحظه فرود نخستین هواپیمای ایرباس پس از ۴ دهه تحریم صنعت هوایی که گویی تولد دوباره هما نام گرفت و سخنان فرهاد پرورش، مدیرعامل وقت هواپیمایی جمهوری اسلامی ایران: ورود این هواپیما به انتخابات ریاست‌جمهوری بهار سال آینده هیچ ارتباطی ندارد. این هواپیما از ۱۰ ماه پیش از سوی ایران‌ایر انتخاب شده و پس از انجام تست‌های پروازی، ایرباس آن را به ایران‌ایر تحویل داده است. از سوی دیگر آمار مربوط به هواپیماهای زمینگیر است. گزارش‌ها حاکی از آن است که در حال حاضر حدود ۱۳۴ هواپیمای کشور زمین‌گیر است. محمد محمدی‌بخش، رئیس سازمان هواپیمایی کشور تعداد هواپیماهای زمینگیر کشور را ۱۳۴ فروند اعلام کرد.

سخن پایانی

باتوجه به اطلاعات به‌دست آمده، هما سال‌ها است که زیان‌های سنگینی را تجربه می‌کند و تا اعلام ورشکستگی فاصله‌ای ندارد. یکی از دلایل اصلی سقوط شرکت ایران‌ایر، انتصاب مدیرانی بوده که از این حوزه هیچ شناختی نداشتند. این در حالی است که به‌عقیده برخی از کارشناسان این حوزه واردات هواپیماهای بلااستفاده در دوره‌های مختلف نیز می‌تواند یکی از دلایل سقوط هما باشد. با این حال همچنان سرنوشت هما نامشخص است، اما امیدواریم شاهد سقوط این شرکت قدیمی نباشیم.

صمت پیامدهای مهاجرت جمعیت به استان‌های شمالی را بررسی کرد

هجوم سرمایه‌داران به شهرهای سبز

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

استان‌های شمالی همواره به دلیل شرایط آب‌وهوایی و طبیعت بکر، موردتوجه استان‌های دیگر هستند؛ توجهی که طی چند سال اخیر، منجر به افزایش خرید زمین‌های شمال کشور توسط غیربومیان، تغییر کاربری و ساخت‌وساز شده است. هجوم غیربومیان به نواحی مختلف شمال کشور تهدید جدی محسوب می‌شود؛ تهدیدی که از وسعت اراضی کشاورزی کاسته است و در کنار آسیبی که به کشاورزی و مشاغل وابسته به آن وارد می‌سازد، فرهنگ و سنت یک منطقه را نیز تحت‌تاثیر قرار می‌دهد. مشکلات مالی، نبود حمایت برای اشتغال در بخش کشاورزی و تولیدی، نبود شرایط اشتغال در منطقه، از عمده دلایل تمایل به فروش زمین محسوب می‌شوند. به‌گزارش سازمان املاک و مستغلات کشور، طی سال‌های اخیر بیش از ۲۰ درصد اراضی جنگلی و کشاورزی گیلان و بیش از ۳۳ درصد مراتع و جنگل‌ها در مازندران به مناطق مسکونی تبدیل شده‌اند. در این گزارش آمده که ۳۳ درصد مراتع و جنگل‌های استان‌های شمالی در ۲۵ سال اخیر تبدیل به مسکن و ویلا شده است. هجوم سرمایه‌داران به اراضی جنگل‌های شمالی در شرایطی است که معامله املاک این اراضی برای محلی‌ها به‌هیچ‌وجه توجیه اقتصادی ندارد، اما برخی مشاوران املاک که شمار آنها ده‌ها برابر دهه گذشته شده است، توانسته‌اند سرمایه‌ها را به این بخش بکشانند. صمت در این گزارش تبعات مهاجرت جمعیت شهرهای مرکزی به استان‌های شمالی را از نگاه کارشناسان بررسی کرده است.

مهاجرت داخلی از کنترل خارج شده است

موازنه مهاجرتی در کشور به‌هم‌ریخته و به‌نظر می‌رسد الگوی مهاجرتی تغییر کرده است. برخی شهرها خالی از جمعیت می‌شوند و برخی شهرها سرریز از جمعیت؛ این می‌تواند نتیجه مهاجرت داخلی کنترل‌نشده‌ای باشد که دیگر نمی‌توان از آن غافل بود، زیرا به چالش بزرگی تبدیل شده است.

برخی را بیکاری از شهر خود می‌راند و برخی از بی‌آبی به ستوه آمده‌اند. بی‌آبی یکی از آن دلایلی است که هم زندگی روزمره و هم کشاورزی را مختل کرده و به‌عبارتی معیشت مردم را نشانه گرفته است. این موضوع باعث می‌شود تا برخی شهروندان برای زندگی در شهرهای دیگر تلاش کنند که این اقدام در آینده چالش‌ساز است.

از جمله استان‌های مهاجرپذیر می‌توان به تهران اشاره کرد که افراد زیادی را از شهرهای مختلف در دل خود جا داده است. مهاجران هم دلایل زیادی برای ترک مبدأ ذکر می‌کنند. عده‌ای بیکاری برای‌شان چاره‌ای باقی نگذاشته است و عده‌ای به‌دنبال ایجاد فرصت رشد و پیشرفت بیشتری هستند.

تراکم بالای جمعیتی، اما مشکلات زیادی زیرپوست این شهر انباشته که هر آن ممکن است، فوران کند. تا آنجا که بارها موضوع تغییر پایتخت از تهران نیز مطرح شد؛ اما موضوع فقط پایتخت نیست، اکنون شهرهای شمالی نیز کم‌وبیش با همین مشکل دست‌وپنجه نرم می‌کنند.

آب، بنیادی‌ترین مولفه رفاه و آسایش

اردشیر گراوند، جامعه‌شناس شهری در رابطه با تبعات مهاجرت جمعیت شهرهای مرکزی به استان‌های شمالی به صمت گفت: توان اکولوژیک اصطلاحی است که در موضوعات اقلیمی وجود دارد. به این معنا که سرزمین‌ها براساس توان محیط‌زیستی نظیر منابع آبی، پوشش گیاهی و جانوری، امکانات توسعه‌ای و... حجم مشخصی برای پذیرش نیروی انسانی و جمعیت ظرفیت دارند، بنابراین بیش‌ازحد مجاز کشش نخواهند داشت و نباید سیل جمعیت بدون برنامه‌ریزی به این مناطق مهاجرت کنند.

اکنون این موضوع در کشور ما رعایت نشده و مشکلات زیادی را به‌بار آورده است. به‌دلیل اینکه ما بدون برنامه در مناطقی مثل یزد، اصفهان، کرمان، خراسان‌جنوبی و مناطق مرکزی، یک‌سری بارگذاری‌های اشتباهی کرده‌ایم که خودش مخل محیط‌زیست شده و توان اکولوژیستی کشور را تحلیل برده است. این بارگذاری‌ها شامل بازار صنایع سنگین و تغییر کاربری‌ها به‌سمت کشاورزی در این مناطق کم‌آب بوده و به‌طورگسترده این شهرها را با تنش‌های آبی گسترده و محیط‌زیستی روبه‌رو کرده است.

وی خاطرنشان کرد: انسان یک موجود عاقل و انتخابگر است و ترجیح می‌دهد در مناطقی زندگی کند که حداقل شاخص‌های محیط‌زیستی در آن فراهم باشد. آب یکی از این شاخصه‌های مهم و بنیادین برای زندگی و رفاه افراد است، درنتیجه، با اینکه در شهرهای شمالی نیز با مشکل آب روبه‌رو هستیم، مردم ترجیح می‌دهند در این مناطق که پوشش گیاهی مناسبی دارد و به دریا نزدیک است، زندگی کنند. این اتفاق در نهایت منجر به برهم خوردن نظم زندگی اجتماعی می‌شود و روال زیستی افراد را از چارچوب عادی خود خارج می‌کند.

نظام برنامه‌ریزی، متهم ردیف اول

گراوند تصریح کرد: شرایط پیش‌آمده مقصران زیادی دارد، اما متهم ردیف اول این اوضاع ضعف در نظام برنامه‌ریزی حاکم در موضوعات بنیادی است که با فعالیت‌های اشتباه، محیط‌زیست را با خلل مواجه و شهروندان را مجبور به جابه‌جایی و مهاجرت کرده است. در نهایت، اتفاقی که می‌افتد، این است که در شهرهای شمالی دچار یک بی‌انضباطی شهری و روستایی در ساخت‌وسازهای مجاز و غیرمجاز می‌شویم و حجم عظیمی از جمعیت، بخش عمده‌ای از زیرساخت‌های کشاورزی را از بین می‌برند. همچنین، نوعی آلودگی اجتماعی نیز ایجاد می‌شود، چراکه اختلافات فرهنگی عواقب متعددی به‌بار می‌آورد تا جایی که معضلات گوناگون دست در دست هم می‌دهند تا محیط‌اجتماعی و محیط‌زیست را تخریب و موقعیتی دو سر باخت را ایجاد کنند.

تا زمانی که نظام برنامه‌ریزی اصلاح نشود و شهروندان نتوانند در کشور خودشان در هر جایی که علاقه دارند، زندگی کنند، این شرایط باقی می‌ماند و مردم برای زندگی به هر مکانی جز شهر خود بروند با یک‌سری اختلافات و دردسرهای متعدد روبه‌رو می‌شوند.

این کارشناس توضیح داد: دولت باید برای حل مشکلات پیشقدم شود و این سوال را از خود بپرسد که چه سیاست‌هایی باعث شده است تا مردم دائم در حال مهاجرت و جابه‌جایی باشند؟ چراکه جابه‌جایی‌های متعدد نه‌تنها در کشور ما، بلکه در تمام دنیا آسیب‌زا است. برای همین در جهان این موضوعات با دقت و بررسی جلو می‌رود و شرایط به نحوی بومی‌سازی می‌شود که افراد نیازهای مختلف خود را در مکانی که متولد شده‌اند و به آن علاقه‌مند هستند، برطرف کنند.

وی در پایان گفت: این خدمت نیست که صنایع و کشاورزی به شهرهای کم‌آبی مثل اصفهان و یزد برده شود و مردم را به مهاجرت به شهرهای دیگر وادار کنند. اکنون‌که فکر مهاجرت از این شهرها به مناطق شمالی روزبه‌روز در حال گسترش است، هیچ نتیجه‌ای جز بحران شهرها یکی پس از دیگری ندارد و نه‌تنها باعث افزایش شهرهای مهاجرپذیر می‌شود، بلکه برنامه‌ریزی‌های شهری را نابود می‌کند و رفاه افراد را به‌خطر می‌اندازد.

اختلافات فرهنگی عواقب متعددی به‌بار می‌آورد؛ تا جایی که می‌تواند محیط‌اجتماعی و محیط‌زیست را تخریب کند

چالش‌های زیست‌محیطی در کمین شهرها

یعقوب موسوی، کارشناس جمعیت‌شناسی به صمت گفت: افزایش جمعیت در شهرهای شمالی، موضوع جدیدی نیست، اما اگر برای حل آن راهکاری ارائه نشود، در نهایت چالش‌های زیست‌محیطی زیادی به‌بار می‌آورد. در حال حاضر تعادل در بحث مهاجرت داخلی در کشور در حال برهم‌خوردن است.

این کارشناس تصریح کرد: اکنون شرایط به‌گونه‌ای در حال رقم خوردن است که تنها مهاجرت از روستا به شهر اتفاق نمی‌افتد، بلکه مهاجرت شهر به شهر در حال گسترش است. در گذشته، بیشتر مهاجرت‌ها به‌خاطر رفاه و به‌دست آوردن موقعیت‌های شغلی مناسب انجام می‌گرفت، اما در سال‌های اخیر دلایل دیگری نظیر تنش آبی و یافتن زیستگاه‌های باکیفیت‌تر به آن اضافه شده است. از این میان، می‌توان به شهرهایی مانند یزد و اصفهان اشاره کرد که باوجود ظرفیت‌های بالای اقتصادی و صنعتی از مهم‌ترین استان‌هایی هستند که مردمان‌شان در حال خروج از این شهرها به مناطق بهتری از لحاظ زیست‌محیطی هستند.

در سال‌های اخیر، بارش نزولات آسمانی در برخی استان‌ها تا ۸۰ درصد کاهش داشته و اوضاع را برای زندگی بسیار سخت کرده است. حال اگر فکری به حال این وضعیت نشود، مهاجرت‌های داخلی به‌شدت افزایش می‌یابد؛ زیرا در استان‌های حاشیه‌ای معیشت به کشاورزی وابسته است و اگر کشاورزی نکنند، زندگی آنها مختل می‌شود. وی خاطرنشان کرد: در بهار سال گذشته، طبق داده‌های مرکز آمار تعداد شاغلان بخش کشاورزی نسبت به سال ۱۳۹۸ کاهش ۳۸۰ هزارنفری داشته است که این موضوع زنگ خطر برنامه‌ریزی زیست‌محیطی را در کشور به‌صدا درمی‌آورد. اکنون‌که اوضاع محیط‌زیستی را می‌توان کنترل کرد، باید کاری کرد وگرنه اگر کار به‌جایی برسد که این مشکلات ساختار شهری را نابود کند، دیگر تلاش برای بهبود اوضاع، نتیجه‌ای در بر نخواهد داشت.

رشد مهاجرپذیری شهرهای شمالی

موسوی افزود: استان‌های شمالی جایگاه چهارم مهاجرپذیری یا کانون جذب جمعیتی را دارد. نخستین کانون جذب جمعیتی، تهران و البرز است. دومین کانون جذب جمعیتی استان‌های قم، اصفهان، مازندران و یزد و سومین کانون مهاجرتی، شهر مشهد است. اکنون در حال تجربه شرایط متفاوتی نسبت به سال‌های گذشته هستیم، چراکه در استانی مانند اصفهان که یکی از مقاصد مهاجرتی به‌شمار می‌رفت، کشاورزان این استان در سال‌های اخیر، بارها برای کمبود آب و انتقال آب زاینده‌رود به‌ستوه آمده‌اند و کشاورزی در این استان اوضاع خوبی ندارد. از طرفی، اگر این افراد بخواهند در شمال کشور حرفه خود را ادامه دهند، با کمبود زمین‌های کشاورزی روبه‌رو می‌شوند، زیرا بخش زیادی از زمین‌های کشاورزی و زراعی به ساختن ویلاهای لاکچری اختصاص یافته است. در این شرایط، اوضاع کاملا پیچیده شده و هیچ روزنه‌ای برای نجات مشاغل، رفاه، زیست‌بوم و امید به زندگی باقی نمی‌ماند.

مسئولان باید با چاره‌اندیشی و تمرکز بر اهداف صحیح، در مسیر درستی گام بردارند تا اوضاع به‌نحوی پیش رود که بخش‌های مختلف تاثیر مثبت بر هم بگذارند، نه اینکه مشکلات روی هم تلنبار شوند.

افزایش جمعیت بدون برنامه‌ریزی و توجه به آمایش سرزمین در شهرهای شمالی موضوع جدیدی نیست

سخن پایانی

اراضی جنگلی و کشاورزی در شمال کشور به‌ویژه در مازندران آن‌چنان در حال تغییر است که به گفته کارشناسان تا چند سال آینده اراضی بکر و کشاورزی یکدست در این استان، وجود نخواهد داشت. فقط کافی است، سری به ارتفاعات مازندران بزنید، قد کشیدن انواع و اقسام ویلاهای مجلل و گران‌قیمت را خواهید دید که به‌گفته منابع محلی فقط برای چند روز در سال، افرادی در آن حضور می‌یابند، اما در این میان دستگاه‌های مسئول چه نظارتی دارند، کاملا مبهم است.

در پی تغییر کاربری، رشد ساخت‌وساز و افزایش شمار مهاجرت به شمال، هواشناسی مازندران به خطر تغییر اقلیم و کم‌آبی بر اثر مهاجرت‌ها به مازندران اشاره کرده و اخطار داده که مهاجرت‌ها به مازندران همچنان در حال انجام است. ضمن آنکه، کوچک‌ترین آماری از مهاجرت‌های داخلی وجود ندارد؛ در حالی که روستای ۷۰ خانواری به ۴۷۰ خانوار رسیده، در حالی که ۴۰۰ خانوار آن غیربومی هستند!

به‌اعتقاد کارشناسان، یکی از مهم‌ترین دلایل ساخت‌وساز غیرمجاز را می‌توان در آشفتگی و جزیره‌ای عمل کردن دستگاه‌های متولی و نبود دقت لازم در تدوین طرح هادی دانست. هر دستگاه اهمال خود را دارد و در این میان، دلالان به بهترین شکل از این فرصت برای منافع خود و ویرانی خطه شمال کشور استفاده کرده‌اند.

یادداشت

خشتی‌سازی بمب‌های ساعتی پایتخت

مهدی پیرهادی ـ عضو شورای اسلامی شهر تهران

برای جلوگیری از ساخت‌وساز ساختمان‌های ناایمن در شهر، رعایت مقررات ساختمان‌سازی و برخوردهای قانونی نقش مهمی دارد.

آنچه مسلم است؛ رعایت مقررات ملی ساختمان، ضوابط شهرسازی، ایمنی، اصول فنی، کنترل ساخت‌وسازها برای ساختمان‌سازی ایمن و توجه به معضلات بافت فرسوده و احیای بافت تاریخی می‌تواند از بروز حوادث ناگوار در شهرها پیشگیری کند، برخورد قانونی با تخلفات ساختمانی نیز امری مهم در جلوگیری از حوادث است.

رعایت نکات ایمنی در ساختمان‌سازی از ضرورت‌های اصلی است، ریزش ساختمان‌هایی مانند متروپل آبادان، پلاسکو و موارد دیگر نشان می‌دهد که حادثه، ساختمان‌های ناایمن بلندمرتبه را تهدید می‌کند.

بنابراین باید ساختمان‌سازی در کلانشهرها مطابق مقررات و با رعایت تجهیزات ایمنی انجام شود تا از تهدید ریزش و خطر سقوط ساکنان به‌دور باشد.

با این‌همه هرچند وقت یک‌بار، با اتفاقاتی ناگوار، داغی بر دل‌های‌مان می‌نشیند؛ حادثه‌ای رخ می‌دهد که حجم سوءمدیریت و بی‌توجهی به هشدارها و رعایت نشدن استانداردهای لازم ایمنی نمایان می‌شود.

در همین راستا، ضرورت دارد تا به ساختمان‌های ناایمن شهر تهران بپردازیم. ساختمان‌هایی که به‌قدری ناایمن و پرتعداد هستند که هرکدام‌شان ممکن است هر لحظه فاجعه عظیمی را رقم بزنند، آن‌هم در حالی که تاکنون به‌دفعات مختلف با هشدارهای زیادی روبه‌رو و خودشان از وخامت اوضاع مطلع هستند و می‌دانند بمب ساعتی تهران شده‌اند! متاسفانه سوءمدیریت و بی‌توجهی به هشدارها در کشور ما به‌قدری شدید است که تنها زمانی که فاجعه‌ای رخ می‌دهد، توجهات به علل و چرایی و راه جلوگیری از تکرار حوادثی مانند ریزش ساختمان پلاسکو در تهران یا متروپل آبادان جلب و بعد از آن، همه‌چیز فراموش می‌شود.

متاسفانه سالیان متمادی برخی سازندگان و مالکان، بی‌قاعدگی را مبنای کار خود قرار داده‌اند و کشورمان، جولانگاه تاخت‌وتاز بی‌قاعده بساز و بفروش‌ها شده است.

به‌هنگام وقوع حوادث هولناک ساختمانی، گفته می‌شود که اخطارها و هشدارهای لازم درباره نقص موارد ایمنی به مالکان آن ابلاغ شده، اما همان‌طور که شاهد بوده‌ایم، هیچ تاثیری بر آنها نداشته است. به‌طورمثال، در حادثه آتش‌سوزی کلینیک سیناطهر همین عبارت مطرح شد و به‌گفته سخنگوی آتش‌نشانی تهران، وضعیت ایمنی این ساختمان از سال ۹۴ تاکنون توسط کارشناسان بررسی و حدود ۴ اخطار در زمینه توجه به ایمنی این ساختمان صادر شده بود.

بااین‌حال، مدیران شهری سال‌ها است، معتقدند که ابزار لازم قانونی را در اختیار ندارند و نمی‌توانند ساختمان‌های ناایمن را پلمب کنند.

باوجود اینکه تجربه حوادث مذکور را داشته‌ایم، اما مدت‌ها اقدام جدی نظارتی یا قضایی برای برخورد با بی‌توجهی این ساختمان‌ها به هشدارها و ایمن‌سازی و رفع خطر انجام نگرفته است و می‌توان در تصدیق این موضوع اشاره کرد که علاوه بر افزایش روزافزون تعداد ساختمان‌های پرخطر و بحرانی، همچنان ۱۶۷ گودبرداری ساختمانی غیراصولی با شرایط ایمنی نامناسب نیز در تهران انجام گرفته است.

بنابراین آنچه برای رفع شرایط خطرناک فعلی ساختمان‌های بحرانی نیاز است، اقدامات قضایی و اجرایی برای برخورد و حمایت ساکنان آنها است. هرچه سریع‌تر باید جلوی فجایعی مانند پلاسکو و متروپل گرفته و با نهادها و مالکان مرتبط با ساختمان‌های ناایمن و پرخطر برخورد شود. تکرار چنین حوادثی یادآوری می‌کند که این مسئله به‌هیچ‌وجه یک موضوع ساده نیست که امکان موکول کردن به زمان دیگری را داشته باشد.

این در حالی است که رعایت اصول ایمنی در ساخت‌وساز و نظارت بر آن از مهم‌ترین عوامل ساختمان‌سازی مطلوب به‌شمار می‌رود.

از طرفی، طبق مطالعاتی که درباره وضعیت بافت‌های فرسوده انجام شده، ۴۰ درصد بافت‌های نوسازی‌شده در بافت فرسوده از نظر کیفیت ساخت، مطلوب نیستند و به‌دلیل رعایت نشدن استانداردهای ساخت‌وساز و بکارگیری مصالح غیراستاندارد، جزو ساختمان‌های ناایمن به‌شمار می‌روند، بنابراین تداوم چنین شرایطی به‌طورقطع، آسیب‌های جانی و مالی بسیاری را در پی خواهد داشت که در این میان، متضرر نهایی مالک، خریدار و مردم کشورمان هستند.

یادداشت

سازندگان و خریداران مسکن در پی مهاجرت

حمیدرضا مختاری
کارشناس اقتصاد مسکن

به‌عقیده برخی کارشناسان نسبت جمعیت مهاجر نسبت به جمعیتی که در داخل هستند، بسیار ناچیز است؛ اما این‌یک زنگ خطر است که اگر توجهی به آن نکنیم، خیلی زود ظرفیت سرمایه‌گذاری را در داخل کشور از بین خواهد برد. افرادی که میل به مهاجرت دارند، به‌طبع اگر از قشر کارآفرین یا سرمایه‌داران باشند، منابع مالی خود را از کشور خارج می‌کنند؛ اتفاقی که در سال‌های اخیر باعث شده است تا خرید ملک توسط ایرانی‌ها در ترکیه، امارات و سایر کشورها رکوردهای جهانی را جابه‌جا کند.

مقایسه نرخ مسکن در تهران با برخی شهرهای کشورهای همسایه نشان می‌دهد که ایرانی‌ها باتوجه به درآمد بسیار پایین‌تر نسبت به میانگین جهانی باید حدود ۲ برابر کشورهای اطراف برای مسکن هزینه کنند. این سال‌ها فعالان بازار ساخت‌وساز از شروع مهاجرت معامله‌گران به کشورهای اطراف خبر می‌دهند. رکود طولانی بازار مسکن در ایران انگیزه مهاجرت خریداران مسکن را به کشورهایی نظیر ترکیه تقویت کرده است و در حال حاضر برخی سرمایه‌گذاران ایرانی بخش ساختمان وارد بازار مسکن ترکیه شده‌اند. هم‌اکنون تعدادی شرکت ایرانی در بخش ساخت‌وساز مسکن در خارج از کشور فعالیت می‌کنند، اما آمار دقیقی از تعداد آنها و میزان خروج سرمایه از صنعت ساختمان ایران و سرمایه‌گذاری در کشورهای دیگر وجود ندارد. براساس آمار موجود، ایرانی‌ها بعد از روس‌ها بیشتر سرمایه‌گذاران و خریداران خارجی ملک در کشور ترکیه هستند. از سوی دیگر، تقاضای ایرانی‌ها برای خرید مسکن در ترکیه ظرف ۳ سال حدود ۱۰برابر شده است. مرکز آمار ترکیه گزارش داده است که ایرانی‌ها املاک زیادی در این کشور خریده‌اند. باوجود این اوضاع نگران‌کننده، فعالان بازار ساخت‌وساز از شروع مهاجرت بسازوبفروش‌ها به کشورهای اطراف خبر می‌دهند. در ایران خرید ملک توسط خارجی‌ها ممنوع است، اما چنین محدودیتی در سایر کشورها وجود ندارد. همین مسئله موجب شده است که برخی افراد که خواهان استفاده از امتیازات کشورهای دیگر هستند، شروع به خرید ملک در خارج کشور کنند. مهاجرت سازنده‌ها به کشورهای اطراف، نگران‌کننده‌تر از خرید ملک در سایر کشورها است. کشورهای عربی، ماهرترین نیروهای کار در صنعت ساختمان ایران را جذب کرده‌اند، به‌طوری‌که برای هنرمندان گچ‌کار ایرانی دعوت‌نامه ارسال می‌کنند و بهترین جوشکاران ایران که معمولا ساکن استان‌های غربی هستند، جذب صنایع نفت و گاز یا ساختمان کشورهای عربی همسایه می‌شوند. امروز سرمایه‌گذاران بخش تولید مسکن، به‌راحتی وارد بخش مسکن سایر کشورها می‌شوند که این بزرگ‌ترین آسیب به صنعت ساخت‌وساز کشور است. تورم حاکم بر اقتصاد کشور، گرانی تولید مسکن را به‌گونه‌ای شکل داده که تنها تمهیدات دولت و اصلاح سیاست‌های دولت می‌تواند بازار مسکن را باتوجه به هدف‌گذاری در افزایش تولید، نجات دهد. یک بنگاه اقتصادی خرد در سال ۱۳۹۷ با ۵ میلیارد تومان توان فعالیت در بازار مسکن را داشت، اما امروز با همین رقم دیگر توان خرید حتی زمین برای ساخت‌وساز را ندارد. درست در شرایطی که کشور با کمبود شدید مسکن دست‌وپنجه نرم می‌کند، نوسانات قیمت‌ها و البته قوانین دست‌وپا گیر موجب شده است که بسیاری از سازندگان به‌دنبال ساخت‌وساز در سایر کشورها باشند. همچنین، بسیاری از سازندگان واحدهای لوکس از شمال تهران کوچ کرده‌اند. برخی از فعالان صنعت ساختمان به مناطق متوسط شهر و بسیاری هم به ترکیه و کشورهای عربی رفته‌اند و در آنجا اقدام به ساخت‌وساز می‌کنند، چراکه سرمایه‌گذاری در بخش مسکن در ایران دارای موانع متعددی است و به‌طورقطع این خواب سرمایه، باعث لطمه به سازندگان می‌شود.

خبر

تخفیف ۵۰درصدی در صدور پروانه نوسازی

محمد آیینی، معاون وزیر راه و شهرسازی و مدیرعامل شرکت بازآفرینی شهری ایران درباره موضوع بازآفرینی و نوسازی بافت‌های فرسوده شهری به تشریح برخی برنامه‌های آن شرکت در تداوم برنامه‌های کلان دولت برای تولید مسکن و روند نوسازی در بافت‌های فرسوده شهری پرداخت. به‌گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، مدیرعامل شرکت بازآفرینی شهری ایران گفت: براساس شاخص‌های مصوب در شورای‌عالی شهرسازی و معماری ایران، بیش از ۱۶۷ هزار هکتار و معادل ۲۰ درصد سطح شهرها در محلات فرسوده و تاریخی دچار مشکلات فرسودگی و ناپسامانی بنا هستند. از ابتدای دولت سیزدهم نیز، موضوع نوسازی مسکن در بافت‌های فرسوده و شتاب‌بخشی به آن به‌عنوان راهبرد اصلی دولت موردتاکید قرار گرفت. معاون وزیر راه و شهرسازی با تاکید بر مشارکت همه‌جانبه مردم و تشویق آنها به رویکرد مردمی‌سازی برای نوسازی بافت‌های فرسوده، توضیح داد: راهبرد به‌کار گرفته‌شده در شرکت بازآفرینی شهری ایران متناسب با سیاست‌های مجموعه وزارت راه و شهرسازی، ایجاد بسته‌های تشویقی برای این کار، یکی از جامع‌ترین مشوق‌ها در قالب مصوبه ۱۹بندی اسفند سال ۱۴۰۱ به تمامی استان‌ها ابلاغ شده و ملاک کار، نوسازی در بافت‌های فرسوده است.

آیینی یادآور شد: بررسی‌ها حکایت از همکاری مناسب شهرداری‌ها در زمینه نوسازی بافت‌های فرسوده دارد. براساس قانون، شهرداری‌ها مکلف شده‌اند تا حداقل در صدور پروانه ساختمانی نوسازی بافت‌های فرسوده تخفیف ۵۰ درصدی را اعمال کنند و در زمان صدور پروانه نیز، تسریع ایجاد کنند. هم‌اکنون در موضوع تامین مالی علاوه بر منابعی که در گذشته در نظر گرفته شده بود، متقاضیان نوسازی بافت‌های فرسوده می‌توانند در این بافت‌ها از حمایت‌های مالی نهضت ملی مسکن نیز برخوردار شوند.

در بررسی زوایای مختلف مهاجرت معکوس نمایان شد

تهران دیگر مهاجرپذیر نیست

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

باتوجه به چالش‌های مختلفی که افزایش جمعیت در شهرهای بزرگ به‌همراه دارد، همواره بحث مهاجرت معکوس موردتوجه بوده است. این مسئله به‌ویژه زمانی مشکل‌تر می‌شود که بخش روستایی و شهری به‌اندازه کافی از امکانات رفاهی و فرصت‌های شغلی مناسب برای زندگی برخوردار نباشند. در چند سال اخیر باتوجه به هزینه‌های بالای زندگی در شهرهای بزرگ، افراد با درآمد کم، سخت‌تر به شهرهای پرهزینه مهاجرت می‌کنند.

همچنین، اختلاف درآمدها بین خانوارها در بخش‌های مختلف اقتصادی نیز یکی از علل اصلی مهاجرت معکوس است.

در سال‌های اخیر، افزایش افسارگسیخته نرخ مسکن، خرید یا حتی اجاره یک مسکن مناسب را برای افراد با درآمد پایین در جامعه دشوار کرده است. در حال حاضر، هزینه‌های مسکن بیش از ۶۰ درصد از هزینه‌های خانوارها را تشکیل می‌دهد. بنابراین، می‌توان گفت که شرایط اقتصادی و گرانی مسکن، به غیر از فاکتورهای روانی فردی، مهاجرت به شهرهای کوچک‌تر و مناطق روستایی را به‌صورت اجباری ترغیب می‌کند. در اینجا باید بررسی کنیم آیا با مهاجرت معکوس، بخش شهری و روستایی، ظرفیت افزایش جمعیت را در زمینه‌های رفاهی، آموزشی، مسکن و اشتغال دارند یا خیر. صمت در این گزارش موضوع مهاجرت معکوس را بررسی کرده است.

نبود توازن در توزیع ظرفیت‌های اقتصادی

مهاجرپذیری شهرهای بزرگ به‌دلیل جذابیت‌ها، امکانات و رفاهی که ارائه می‌دهند، همواره در سراسر جهان و حتی در کشور ما رخ داده است. این پدیده شامل مهاجرت از روستاها به شهرها و کلانشهرها و همچنین مهاجرت از شهرهای کوچک به شهرهای بزرگ است.

یکی از دلایل این پدیده، نبود توازن و هماهنگی مناسب در توزیع فعالیت‌های اقتصادی براساس جمعیت و قابلیت‌های هر منطقه است؛ بنابراین، فقر امکانات در شهرهای کوچک و تجمع ثروت در شهرهای بزرگ، انگیزه لازم برای مهاجرت را فراهم می‌کند. مهاجرت به شهرهای بزرگ، به این دلیل که این شهرها به نیازهای اشتغال مهاجران پاسخ می‌دهند و در عین حال نیروی انسانی موردنیاز در شهرهای بزرگ را تامین می‌کنند تاحدودی قابل‌قبول است. این امکانات نه‌تنها به اشتغال مرتبط است، بلکه به امکانات بیمارستانی، شهری، آموزشی و حتی خدمات تفریحی و اجتماعی نیز مرتبط است.

برنامه‌ریزی برای ادامه رشد تولید مسکن در شهرستان‌ها، می‌تواند مقدمه‌ای برای تحقق آرمان مهاجرت معکوس شهروندان از تهران و کلانشهرها به شهرهای خلوت و کمترتوسعه‌یافته باشد. با رعایت اصول مربوط به آمایش سرزمین و مسائل مرتبط با سکونت، معیشت و اشتغال در سایر شهرها، می‌توان به افراد انگیزه مهاجرت از کلانشهرها را نیز بخشید. توجه به رونق مسکن در شهرستان‌ها و ایجاد شرایط مناسب برای مهاجرت معکوس از تهران، هدفی است که دولت‌ها سال‌هاست در راستای آن تلاش می‌کنند، اما هنوز به نتیجه مطلوب نرسیده‌اند.

آمار بالای افزایش جمعیت در کلانشهرها

ناصر یارمحمدیان، کارشناس مسکن، در رابطه با این موضوع به صمت می‌گوید: تمایل افراد به مهاجرت به شهرهای بزرگ کاهش چشمگیری نداشته و به‌نظر می‌رسد که در حال افزایش است. آمارهای مهاجرت و رشد جمعیت نشان می‌دهد که افزایش جمعیت در شهرهای بزرگ، به‌ویژه در استان تهران، نسبت به میانگین کشور بیشتر است و گرانی مسکن، تاثیری در کاهش این روند نداشته است. یک نکته دیگر که باید به آن توجه کرد، کاهش زاد و ولد در شهرهای بزرگ نسبت به سایر مناطق کشور است که نشان می‌دهد مهاجرت، علت اصلی افزایش جمعیت در شهرهای بزرگ است. وی افزود: با گرانی مسکن، ۲ حالت رخ می‌دهد؛ افرادی که نسبت به قیمت‌ها بی‌تفاوت هستند و گرانی مسکن تاثیری در زندگی آنها ندارد و افرادی که توان مالی برای مقابله با گرانی مسکن را ندارند و در نهایت مجبور به مهاجرت می‌شوند.

تاثیر مهاجرت معکوس بر رونق بافت غیرشهری

یارمحمدیان بیان کرد: تلاش‌های دولت برای توسعه ساخت‌وساز در مناطق جدید و حومه شهر، به اقشار کم‌درآمد امیدی واهی داد تا در آینده بتوانند خانه‌دار شوند؛ اما در عین حال، خانه‌هایی که در این شهرک‌ها ساخته می‌شوند، بیشتر به‌عنوان سکونتگاه‌های خوابگاهی عمل می‌کنند. به‌دلیل کمبود ظرفیت‌های رفاهی و اقتصادی، این شهرک‌ها پیشرفت چشمگیری نمی‌کنند و با افزایش جمعیت در این مناطق، با چالش‌های جدی مواجه می‌شوند. این وضعیت در شهرهای پرند و پردیس نیز در چند سال اخیر رخ داده است.

نقش سیاست‌های دولت در ساماندهی بازار مسکن

یارمحمدیان خاطرنشان کرد: دولت باید با برنامه‌ریزی و اجرای سیاست‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت، بهبود و ساماندهی بازار مسکن را هدف قرار دهد و تولید مسکن را در راستایی هدایت کند که توان اقتصادی افراد جامعه برای خرید خانه به‌حد مطلوبی برسد. باید در نظر داشت که انتظارات اقتصادی، تفاوتی بین واقعیت و غیرواقعیت قائل نیست. به‌عبارت دیگر، اگر افراد جامعه حتی به‌طور نادرست انتظار افزایش نرخ کالا را داشته باشند، آن کالا در واقع با افزایش نرخ مواجه خواهد شد، در نتیجه انتظارات غیرواقعی، تاثیرات واقعی بر مسائل اقتصادی مختلف دارد؛ بنابراین، حتی اگر طرح‌های مسکن دولت به‌پایان نرسند، همچنان تاثیر روانی مثبتی در جامعه ایجاد و تا حدی بازار را ساماندهی می‌کنند.

وی در پایان گفت: سازمان‌های ذی‌ربط باید با ارائه آمارهای هماهنگ و دقیق، بستری قوی برای برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌ها و سیاست‌های مسکنی فراهم کنند تا فرآیند تولید مسکن در کشور به فاز جدیدی وارد شود. در غیر این صورت، با افزایش قیمت‌ها و در صورت وقوع مهاجرت معکوس بدون برنامه‌ریزی، مشکلات زیادی در بخش‌های مختلف به‌وجود خواهد آمد.

تمایل افراد به مهاجرت به شهرهای بزرگ کاهش چشمگیری نداشته و به‌نظر می‌رسد که در حال افزایش هم هست

برنامه‌ای برای مهاجرت معکوس وجود ندارد

فرید حسین‌زاده، کارشناس شهرسازی به صمت گفت: اقتصاد به‌عنوان عامل تعیین‌کننده شکل و نوع مهاجرت مطرح است. این مسئله که نرخ مهاجرت در تهران منفی شده است، موجب تامل می‌شود. در واقع، روستاها خالی از سکنه شده و برخی مناطق کشور به‌طورعملی به‌حالت تعطیل درآمده و کارخانه‌ها نیمه‌تعطیل یا بسته شده‌اند. علاوه بر این، جوانان این مناطق دارای سرمایه نیستند که به بازگشت به روستاهای خود و سرمایه‌گذاری در آینده امیدوار باشند. وی ادامه داد: دولت همچنین برنامه‌ای موثر برای تشویق مهاجرت معکوس جوانان به شهرها و روستاهای خود ندارد و بسیاری از وعده‌هایی که در گذشته برای تشویق مهاجرت معکوس داده شده بود، عملیاتی نشده‌اند و مردمی که به امید این وعده‌ها به مناطق خود بازگشته بودند، مجبور شدند تا دوباره به تهران بازگردند. این کارشناس افزود: شرایط اقتصادی در تهران دشوار و سبد خانوارها به‌شدت کوچک شده است. افرادی که قدرت خرید ندارند، از مناطق سکونتی خود به مناطق کمترتوسعه‌یافته بازگشت داشته‌اند؛ به‌طوری‌که مردم مناطق کمتربرخوردار از شهر به حومه شهر مهاجرت کرده‌اند؛ بنابراین، رفتار مهاجرتی در ایران بیشتر از یک رفتار اجتماعی، بنیان‌های اقتصادی دارد.

تهران دیگر مهاجر نمی‌پذیرد

وی با بیان اینکه منفی شدن روند مهاجرت به تهران از یک منظر می‌تواند درست باشد، توضیح داد: برای محاسبه نرخ خالص مهاجرت، باید ورودی‌ها و خروجی‌ها مورد بررسی قرار گیرند. در حال حاضر، در شهر تهران بسیاری از شهروندان به‌دنبال کار و بهبود کیفیت زندگی به خارج از کشور مهاجرت کرده‌اند و ورودی‌های این شهر کمتر از خروجی‌های آن است؛ بنابراین، این شهر دیگر به‌عنوان یک شهر پذیرنده مهاجران در نظر گرفته نمی‌شود. به‌اعتقاد وی، وجود بحران‌های اقتصادی و اجتماعی در شهرهای بزرگ مانند تهران باعث می‌شود که نرخ مهاجرت از شهر بیشتر از نرخ مهاجرپذیری باشد. این یک وضعیت نامطلوب است و می‌توان آن را یک شکست اقتصادی نامید.

به‌علاوه، مناطقی مانند پرند و پردیس مقصد مهاجرت معکوس از تهران هستند. این مناطق در شرایطی قرار دارند که امکانات شهری و رفاهی مناسبی ندارند و به‌طور کلی در وضعیت محرومیت قرار دارند. در ابتدای ساخت مسکن مهر، نبود زیرساخت‌های لازم برای رفاه اجتماعی و حتی فرهنگی برای جای دادن یک جمعیت گوناگون در آنها موردتاکید قرار می‌گرفت و ساکنان این مناطق همچنین از نبود امکانات مناسب زندگی شکایت می‌کردند. امروز نیز شرایط چندانی تغییر نکرده‌اند.

چرخه معیوب نابرابری

حسین‌زاده گفت: از نظر استانداردها، یک شهر مکانی است که دارای امکانات و زیرساخت‌های لازم در حوزه بهداشت، آموزش، جاده‌ها، آب و فاضلاب، فضای سبز و امکانات تفریحی باشد. در عوض، شهرهایی که به استانداردهای موردنیاز دست نیافته‌اند، به‌طورعملی بیابان‌هایی هستند که تنها دارای ساختمان‌ها هستند. به‌علاوه، دولت باید به این سوال پاسخ دهد که آیا در این مناطق کار و اشتغال ایجاد شده است؟ آیا کارخانه‌هایی برای ایجاد اشتغال به‌بهره‌برداری رسیده‌اند؟ پاسخ به این سوال‌ها منفی است؛ بنابراین، می‌توان گفت که مهاجرت معکوس از تهران به مناطق حاشیه‌نشین رخ داده است. در واقع، جمعیت راه خود را به این شکل پیدا کرده که به‌دلیل نداشتن توان مالی برای زندگی در تهران، به مناطق اطراف آن مهاجرت کنند. وی تاکید کرد: افرادی که از تهران به مناطق حاشیه مهاجرت کرده‌اند، به دلایل مختلف عموما با مشکلات اقتصادی روبه‌رو شده‌اند و این افراد با محیط حاشیه سازگاری کمتری دارند.

از طرف دیگر، افرادی که از شهرهای کوچک به پردیس و پرند مهاجرت می‌کنند، سازگاری بهتری با این مناطق دارند تا زمانی که فرزندان آنها بزرگ‌تر شوند و به مدرسه بروند. این فرزندان خود را با جوانان و نوجوانانی که از خانواده‌های برخوردار هستند، مقایسه می‌کنند و از احساس نابرابری رنج می‌برند. در هر دو حالت، تعارض اجتماعی و ناامیدی ایجاد می‌شود؛ زیرا نابرابری باعث فقر و فقر باعث نابرابری می‌شود و این چرخه نامتوازن ادامه می‌یابد.

اقتصاد به‌عنوان عامل تعیین‌کننده شکل و نوع مهاجرت مطرح است

سخن پایانی

۳ عامل گرانی خانه، آلودگی هوا و وضعیت اقتصادی خانوار در افزایش مهاجرت معکوس از تهران به روستاها تاثیرگذاری بیشتری دارد. رکود بازار مسکن، تاثیرات عمده‌ای بر زندگی مردم گذاشته و امکان خانه‌دار شدن در تهران بسیار سخت شده است و مردم در حالی که سال‌ها تلاش می‌کنند، اما موفق به خانه‌دار شدن نمی‌شوند. زمانی که رونق اقتصادی حاکم بود، مردم با امید یافتن شغل و زندگی بهتر به تهران مهاجرت می‌کردند، اما متاسفانه امروز به‌دلیل عدم‌گردش اقتصادی، اشتغال کم و هزینه زندگی بالا، مردم دوباره به زادگاه خودشان برمی‌گردند. مسئولان در بخش روستایی آن‌طور که باید نتوانسته‌اند موفق عمل کنند، ازاین‌رو افرادی که به روستا می‌روند، در آنجا هم دچار مشکل می‌شوند، زیرا در بخش روستایی بیشتر به مسائلی از قبیل اجرای طرح هادی و ایجاد آسفالت اکتفا شده و روستاها از نظر اقتصادی توانمند نشده‌اند. اگر دولت بتواند طرح‌هایی را اجرایی کند که اقتصاد روستا پویاتر شود، می‌تواند موفق شود و در غیر این صورت، زندگی کسانی که به روستاها مهاجرت کرده‌اند، چندان تغییری نمی‌کند و تنها هزینه مسکن و زندگی اولیه آنها کاهش می‌یابد و باز هم بحث رکود بر اشتغال تاثیرگذار خواهد بود و افراد را با چالش‌های بزرگ‌تری روبه‌رو خواهد کرد.

در بررسی چشم‌انداز امنیت غذایی در ایران نمایان شد

افت چشمگیر تولید بخش کشاورزی

عکس: صمت

امیرعباس آذرم‌وند: مقوله امنیت غذایی در شـرایط کنونی جهان، به‌عنوان یکی از مولفه‌های امنیت ملی کشـورها مطرح اسـت. تحقق امنیت غذایی در ایران در دهه‌های گذشـته با چالش‌های متعددی مواجه بوده اسـت که برخی از آنها پس از گذشـت سـال‌ها، به‌شـکل مزمن تبدیل شده و حتی حالت بحرانی به خود گرفته‌اند. بررسی‌های انجام‌گرفته، نشان می‌دهد که تداوم برخی از این چالش‌ها، ناشی از ایرادهای مدیریتی و عدم‌اهتمام جدی به مقوله خودکفایی در محصولات راهبردی کشـاورزی است که خود را در نفوذ پایین دانش و فناوری در کشاورزی و به‌تبع آن، بهره‌وری پایین تولیدات کشاورزی نشان می‌دهد. بررسی‌ها حاکی از آن است که در ۲ سال ابتدایی دولت سیزدهم در بخش کشاورزی نیز اقدامات فراگیر و اثربخشـی برای رفع این چالش‌ها انجام نگرفته است. تشویق خردی اراضی با صدور سند مالکیت رسـمی برای اراضی خرد، عدم‌مدیریت مناسب تبعات ناشی از حذف ارز ترجیحی، نبود ثبات لازم در سیاست‌های اقتصادی و اداری بخش، نبود برنامه‌ریزی مناسب و فراگیر به‌منظور افزایش ضریب نفوذ دانش و عدم‌اهتمام به احیای مرغ‌لاین سویه آرین، از جمله مهم‌ترین ایرادهای عملکردی این دوره اسـت. باوجود این، فرصت‌های استفاده‌نشـده فراوانی در بخش کشاورزی وجود دارند که در صورت بهره‌برداری از آنها، می‌توان شاهد تحولات شگرف و جهش دانش‌بنیان در این بخش بود.

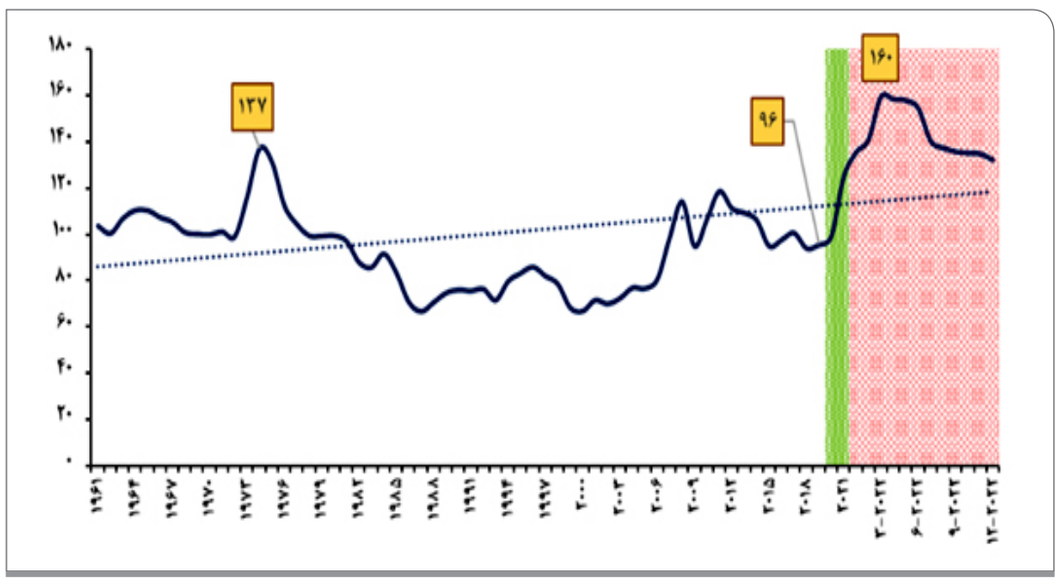
وابستگی قابل توجه به واردات کالاهای اساسی

باوجود تاکید اسـناد بالادسـتی، دولت‌ها چندان در دستیابی به هـدف امنیت غذایـی از طریق اتکا به تولیـد داخلی، موفقیت کافی نداشـته‌اند و واردات همواره نقش مهمی در تامین نیاز داخلی داشته است.

تکیه بر واردات محصولات کشـاورزی اساسـی و راهبردی، علاوه بر اینکه تولید داخلی را با چالش مواجه می‌کند، وابسـتگی کشور را به خارج افزایش می‌دهد؛ به‌ویژه وابسـتگی در تامین مواد غذایی که به‌طورمسـتقیم بر امنیت غذایی و غیرمستقیم بر امنیت ملی اثرگذار است.

به‌گزارش صمت یکی از چالش‌های امنیت غذایی در ایران وابستگی قابل‌توجه کالاهای اساسی به واردات است، چراکه افزایش نرخ غذا در جهان، منجر به افزایش نرخ این کالاها در ایران خواهد شد.

شاخص نرخ کالاهای اساسـی در مارس ۲۰۲۲ میلادی در جهان به رقم بی‌سـابقه ۱۶۰ رسیده است که افزایش ۳۵ واحدی نسبت به سال ۲۰۲۱ را نشان می‌دهد، در نتیجه قیمت‌های کنونی محصولات غذایی، در واقع به بیشـترین مقدار خود در ۶ دهه اخیر رسـیده‌اند، هرچند در ماه‌های گذشته، مقدار این شاخص کاهش یافته است، اما کماکان با نرخ مشابه در سال ۲۰۲۱ فاصله چشمگیری دارد.

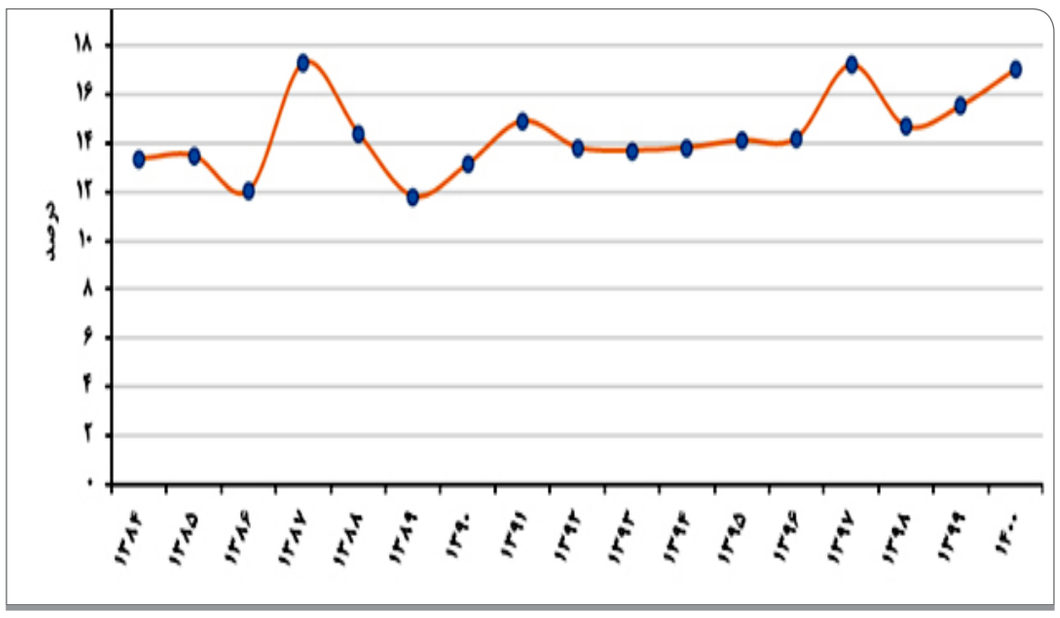
از اراضی خرد تا کهنسالی کشاورزان

خـرد و پراکنده شـدن اراضی به‌عنوان یکـی از مهم‌ترین موانع کاربسـت دانش در کشاورزی مطرح بوده اسـت و از جمله عوامل کاهش بهره‌وری در بخش کشاورزی به‌حساب می‌آید. ضمن اینکه، خرد شدن اراضی کشاورزی، زمینه را برای تغییر کاربری آنها فراهم می‌کند. بنا به آمار سازمان فائو، سهم اراضی کشاورزی از کل اراضی کشـور، در دوره زمانی ۱۹۶۱- ۲۰۲۰ از ۳۶.۴ درصد به ۲۹ درصد کاهش یافته و از نظر میزان سـطح کاهش، سهم اراضی ایران رتبه ۴۸ جهان را به‌دست آورده اسـت. سرانه اراضی کشاورزی، به‌ازای هر نفر از جمعیت کشور، در دوره ۱۹۶۱ تا ۲۰۲۰ حدود ۸۰ درصد کاهش یافته است و از این نظر هم رتبه ۳۰ جهان را دارد.

از سـوی دیگر، تعداد بهره‌برداران کشاورزی در سرشماری سال ۱۳۸۲ برابـر با ۴.۳ میلیون نفر بوده که در سـال ۹۳ به ۴ میلیون نفر کاهش یافته است. برآوردها نشان می‌دهد که تعداد افراد فعال در حـوزه کشـاورزی تا ۱۴۰۴ به ۳.۷ میلیـون نفر کاهش خواهد یافـت. علاوه بر شـرایط اقلیمی، خروج افـراد از فعالیت‌های اولیه کشـاورزی به‌علت تفـاوت قابل‌توجه در این بخـش و بخش‌های صنعت و خدمات بوده است.

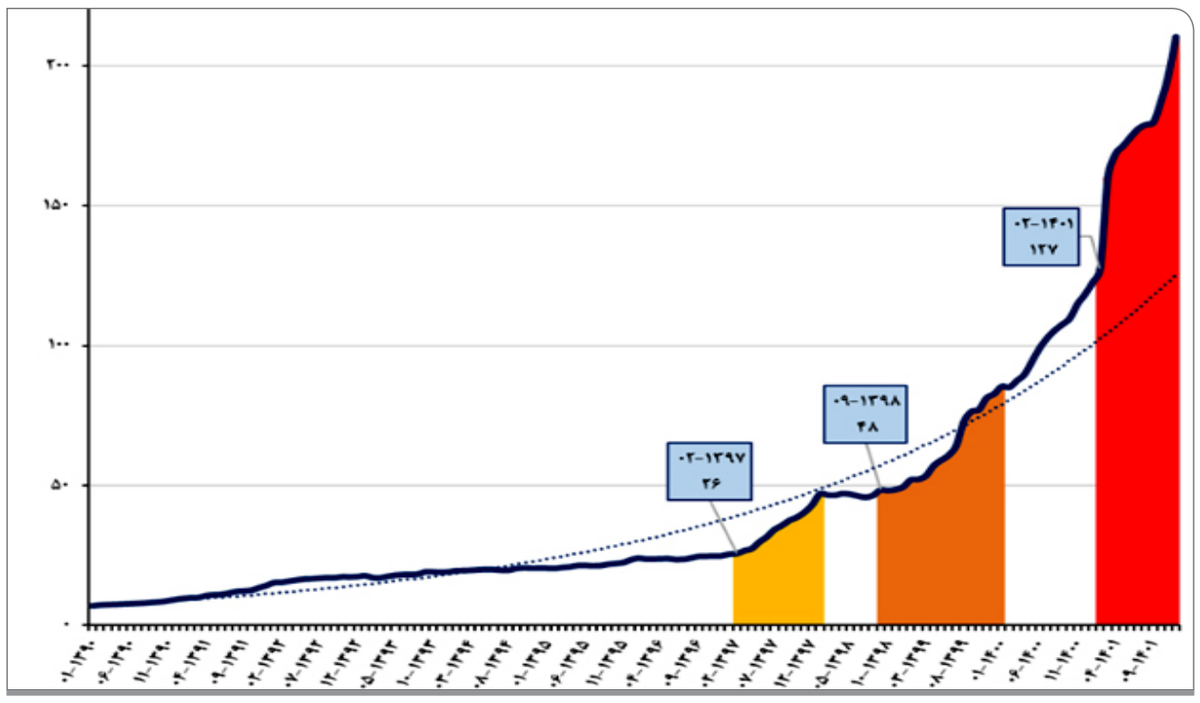
نکتـه مهم‌تر از کاهش تعداد بهره‌برداران، افزایش در سـن افراد مشـغول در این حوزه اسـت. آمار منتشرشـده و برآوردها نشـان می‌دهـد که در سـال ۸۲ حدود ۲۸.۵ درصد کشـاورزان کمتر از ۴۰ سـال سن داشتند که در سـال ۹۳ به ۲۲ درصد رسیده است. اگر همین فرآیند تداوم یابد، مقدار این شـاخص در سال ۱۴۰۴ به ۱۷ درصد خواهد رسـید. همچنین، در سال ۱۴۰۰ تنها ۱۷درصد از شـاغلان دارای تحصیلات عالی کشاورزی در این بخش اشتغال داشـته و حدود ۸۳ درصد از دانش‌آموختگان کشاورزی که موفق به یافتن شـغل شـده‌اند، در فعالیت‌های غیرکشاورزی مشغول به کار بوده‌اند.

ضمن اینکه باوجود افزایش تعداد شاغلان دارای تحصیلات عالی در بخش کشـاورزی، هنوز هم کمتر از یک درصد از شـاغلان این بخش دارای تحصیلات عالی هستند و همچنان به‌دلیل عدم‌اجرای برنامه مشـخص برای جوان‌سـازی بخـش کشـاورزی، هنوز هم کمتـر از یک درصد شـاغلان این بخش تحصیـلات عالی دارند و همچنان به‌دلیل عدم‌اجرای برنامه مشخص برای جوان‌سازی بخش کشـاورزی، سهم شاغلان مسن در این بخش رو به افزایش و البته بنا بر اعلام مسـئولان آموزش و ترویج کشـاورزی، اقداماتی برای تدوین سندی در این زمینه در حال اجرا است.

تورم مواد غذایی چگونه سفره‌ها را خالی کرد؟

روند افزایشـی مسـتمر شـاخص نـرخ مصرف‌کننده گـروه خوراکی‌ها و آشـامیدنی‌ها از سال ۹۰ تا ۱۴۰۲ مشهود اسـت؛ به‌طوری که از خط روند نمایـی هم فراتر رفته و در ۳ نقطه اردیبهشـت ۹۷، آذر ۹۸ و اردیبهشـت ۱۴۰۱ نقطه عطف در جهش نرخ مواد غذایی در سـبد مصرف‌کنندگان آغاز شـده اسـت. در میان این ۳ بازه زمانی، اوج‌گیری همزمان قیمت‌های مواد غذایی در داخل و خارج در نقطه شـیوع ویروس کرونا، نشانه تاثیری‌پذیری از وضعیت بازارهای جهانی است. در ایران شاخص مواد غذایی از ۴۸ در آذر ۹۸ با ۷۳ درصد افزایش به ۸۳ در اسفند ۹۹ رسیده است که نشان می‌دهد افزایش جهانی نرخ مواد غذایی در دوره شـیوع کرونا، به‌شـدت قیمت‌ها در ایران را افزایش داده اسـت. گفتنی است، ۲ مورد دیگر، یعنی «از سرگیری تحریم‌های جهانی» و «حذف ارز ترجیحی» به‌ترتیب مربوط به اردیبهشـت ۹۷ و اردیبهشـت ۱۴۰۱ نیز، بیانگر تاثیر نوسـانات ارزی بر نرخ مواد غذایی در بازار داخلی هسـتند و به‌نوعی آسیب‌پذیری کشور در نتیجه وابستگی به واردات اقلام غذایی را نشان می‌دهند.

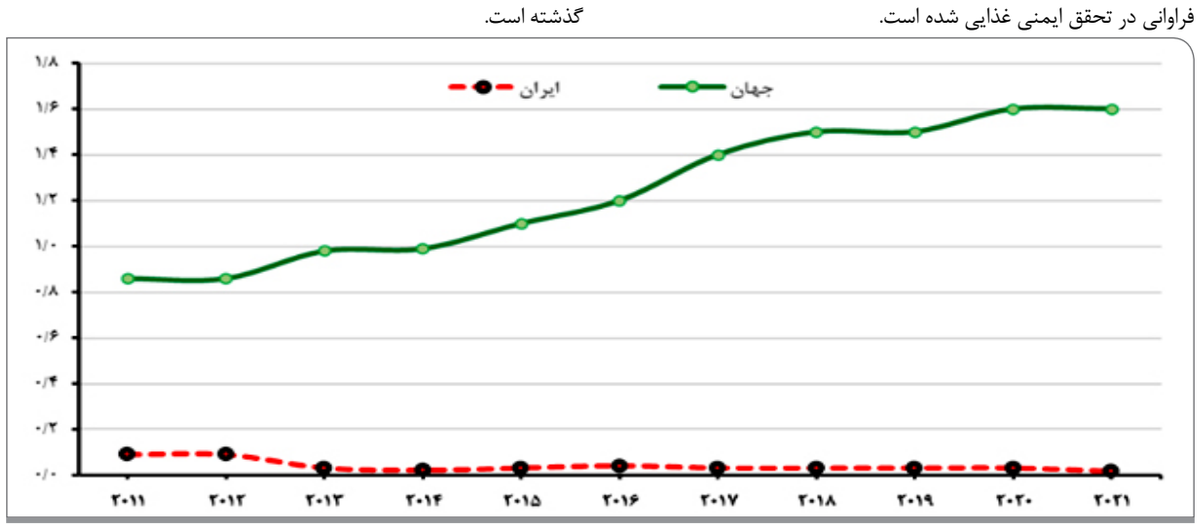
همچنین، در ترکیب کشـت محصولات زراعی آبی، گندم بالاترین سهم را از سطح زیرکشت در سال‌های مختلف داشته است. پس از این محصول نیز؛ جو، شلتوک، یونجه، ذرت دانه‌ای و سایر محصولات قرار دارند. سهم محصول گندم آبی از ترکیب کشـت محصولات زراعی آبی در کل کشور در سال‌های ۶۲ تا ۶۴ نزدیک به ۴۵ درصد بوده،اما در سـال‌های گذشـته به ۳۰ درصد کاهش یافته است. از این‌رو محصول راهبردی گندم، زمین در اختیار خود را به دیگر کالاهای رقیب واگذار کرده است. همین نکته می‌تواند اهمیت توجه به کالاهای اساسی را بیشتر نمایان کند.

بررسـی روندهای آماری نشان می‌دهد که سـهم محصول گندم از کشت آبی کاهش و در کشـت دیم کمابیش افزایش یافته،اما در مجموع سهم این محصول راهبردی، از سطح زیرکشت کل کالاهای زراعی کاهش یافته است. از این‌رو، سهم گندم علاوه بر کاهش در کمیت سطح زیرکشت، با کاهش در کیفیت سـطح زیرکشت نیز مواجه اسـت، اما باید به این نکته توجه کرد که محصولات جالیزی و سـبزیجات در ۲ دهه ۸۰ تا ۹۹ حداقل ۱۱.۳ درصد و حداکثر ۱۳.۸ درصد از سـهم زراعت آبـی را به خود اختصاص داده و از این بابت، تلاش برای تغییر این سـهم، باوجود سـاختار بخش کشـاورزی بسیار دشـوار اسـت. این امر نیازمند اجرای برنامه مناسـب برای یکپارچه‌سـازی اراضی زراعی اسـت تا تولید محصولات راهبردی در مقایسـه با صیفی‌جات از سودآوری بالایی برای کشاورزان برخوردار شود. در این میان، طرح اصلاح الگوی کشـت که به‌تازگی توسـط وزارت جهاد کشـاورزی ابلاغ شده است، نخواهد توانسـت تغییرات قابل‌توجهی در سطح زیرکشت محصولات اساسی ایفا کند، زیرا سـوابق آماری سطح زیرکشـت محصولات کشاورزی در ایران نشـان می‌دهد که این تغییرات با دشـواری زیادی روبه‌رو خواهد شـد، مگر اینکه هزینه‌های تولید و افزایش میزان تولید به‌ازای هر بهره‌بردار اتخاذ شود.

کیفیت پایین محصول

نبود آگاهی مناسـب بسیاری از کشاورزان نسبت به میزان و زمان صحیح و مصرف سـموم و برداشت محصولات، موجب ایجاد باقیمانده سموم برخی محصولات کشـاورزی شـده اسـت. عوامل و دلایل دیگـری همچون نبود یکپارچگی سـازمانی در نظارت بر سـلامت در بخش کشـاورزی؛ استفاده بی‌رویه از سموم شیمیایی و موارد دیگری از این جنس، باعث بروز ایرادهای فراوانی در تحقق ایمنی غذایی شده است.

در سـال ۲۰۲۱ اندکـی بیش از ۷ هزار هکتار از اراضی کشـاورزی دارای گواهی ارگانیک و در حال گذار بوده اسـت که از لحاظ سطح زیرکشت رتبه ۹۹ و از لحاظ سـهم کل اراضی کشـاورزی رتبه ۱۵۱ را در بین کشورهای جهان دارد. نکته مهم در این زمینه، کاهش ۸۴ درصدی سـطح زیرکشـت اراضـی کشـاورزی دارای گواهی ارگانیک و در حال گـذار، ظرف یک دهه گذشته است.

این در حالی اسـت که دسترسـی به مواد غذایی سالم و مغذی که نیازها و ترجیحات غذایی برای زندگی سـالم و فعال آحاد جامعه را تامین کند، از الزامات تحقق امنیت غذایی است. بی‌توجهی به کیفیت سبد غذایی، یکی از مهم‌ترین چالش‌های تحقق امنیت غذایی در کشور و بر این اساس، ضروری اسـت تامین نیازهای غذایی مصرف‌کنندگان براسـاس درصد ریزمغذی‌ها، مفید بودن برای سلامت و تطابق با ذائقه افراد انجام بگیرد.

در گفت‌وگوی صمت با یک کارشناس توسعه مطرح شد

مالیات‌ستانی، ابزار تامین درآمد از ساده‌ترین راه!

امیرعباس آذرموند: یک کارشناس توسعه درباره قاعده بودجه‌ریزی می‌گوید: «در بودجه‌ریزی و تدوین بودجه سالانه نیست که خطوط کلی اقتصاد کشور مشخص می‌شود و قوه مجریه نظر قوه مقننه را جلب می‌کند، بلکه بنا به قاعده باید زمانی که لوایح برنامه توسعه پنج‌ساله را تهیه می‌کنند جهت‌گیری‌ها را مشخص و مثلا تعیین کرده باشند که چه سیاست مالیاتی را پی خواهند گرفت و چه میزان دارایی یا اوراق مالی را می‌خواهند بفروشند. در برنامه توسعه اینها باید با دقت تعریف و جاگذاری شوند و در دوره تصویب بودجه سالانه تنها باید اعداد و ارقام برمبنای برشی یک‌ساله از برنامه پنج‌ساله بررسی شوند.»

کمال اطهاری، منتقد اقتصادی، تصریح می‌کند: «بحث این نیست که باید با زبان و آرمان‌های گذشته زندگی کنیم؛ منظور این است که بیشتر نشان دهیم چه چیزهایی تغییر کردند. آن اقشار و لایه‌هایی که در شکل‌بندی موجود به دو جناح برنده رانت تبدیل شده است. نوفئودالیسم امروز محصول همین دو جناح است و تغییر واژگان هم منافع این جریان را تحکیم کرده است و در این مسیر باید آن را هم فهمید.»

آنچه در ادامه می‌خوانید متن کامل گفت‌وگوی صمت با این کارشناس اقتصاد است.

◉ لایحه پیشنهادی دولت بودجه سال آینده ازسوی مجلس رد شده و به‌نظر می‌رسد باتوجه به تاکید قالیباف مبنی بر تصویب نشدن بودجه دودوازدهم، به‌زودی با اصلاحاتی به مجلس بازگردد. این لایحه از نظر اقتصاد سیاسی نشان‌دهنده حرکت به کدام سمت است؟

بگذارید از اینجا شروع کنیم که در زمان ارسال لایحه بودجه ازسوی دولت به مجلس، نامه‌ای از طرف رئیسی به قالیباف نوشته و در آن به برنامه هفتم توسعه استناد می‌شود. چنین روالی در کشور باوجود دو سال تاخیر تدوین برنامه هفتم حاکم نیست؛ ضمن اینکه در تبصره یک احکام بودجه هم به‌جای استفاده از نام برنامه توسعه از برنامه «پیشرفت» اسم بردند. به‌نظر من این یک کلمه و اشتباه در انتخاب واژه نیست. این یک نماد است از اینکه این لایحه پیشنهادی یکسره غیرقانونی است.

◉ به چه دلیل غیرقانونی است؟

از یک طرف چون رئیسی به قانونی استناد کرده که هنوز تصویب نشده است. مشخص نیست او به چه چیز اشاره می‌کند، زیرا لایحه هنوز در شورای نگهبان است و به تصویب نرسیده و ممکن است تغییر کند. پس در واقع رئیسی در نامه به قالیباف بر چیزی که مستند نیست اتکا می‌کند. از طرف دیگر ما در قانون کشورمان چیزی تحت عنوان «برنامه پیشرفت» نداریم و چیزی که داریم برنامه توسعه پنج‌ساله است. پس این لایحه از دو جهت غیرقانونی بود.

◉ مسئله تنها استفاده از واژه‌ای است که در قانون نیست؟

خیر؛ من هم نمی‌خواهم تنها به مسئله از زاویه وسواس در انتخاب واژه بپردازم، بلکه این انتخاب واژگان را یک نماد هم می‌بینم. فرض کنیم به‌جای واژه پیشرفت در آن تبصره از واژه توسعه استفاده می‌شد. در این شرایط هم باید بگویم قانون بودجه از لحاظ حقوقی فقط یک قانون سالانه است و اصل ماجرا زمانی طرح می‌شود که باید برنامه‌های توسعه آماده شود و به تصویب برسد.

به‌زبان ساده‌تر در بودجه‌ریزی و تدوین بودجه سالانه نیست که خطوط کلی اقتصاد کشور مشخص می‌شود و قوه مجریه نظر قوه مقننه را جلب می‌کند، بلکه بنا به قاعده باید زمانی که لوایح برنامه توسعه پنج‌ساله را تهیه می‌کنند جهت‌گیری‌ها را مشخص و مثلا تعیین کرده باشند که چه سیاست مالیاتی را پی خواهند گرفت و چه میزان دارایی یا اوراق مالی را می‌خواهند بفروشند. در برنامه توسعه اینها باید با دقت تعریف و جاگذاری شوند و در دوره تصویب بودجه سالانه تنها باید اعداد و ارقام برمبنای برشی یک‌ساله از برنامه پنج‌ساله بررسی شوند.

وقتی مسئله به‌درستی شکل نمی‌گیرد و برمبنای اصول پیش نمی‌رود، دیگر نمی‌توانیم در قانون برنامه توسعه تصویر درستی از حرکت کشور را ترسیم کنیم تا برمبنای همین تصویر بودجه‌های سالانه تدوین شود.

◉ آنچه تحت عنوان لایحه برنامه هفتم توسعه طرح شد چقدر این ویژگی‌ها را داشت؟

به‌نظر من این لایحه فاقد هر تعریف دقیقی از مشکلات کشورمان بوده و به‌نظر می‌رسد تنظیم‌کنندگان آن تنها قصد داشتند از نظر شکلی چیزی باعنوان برنامه تصویب شود تا به‌اصطلاح کسی نتواند به دولت نقد کند که چرا وظایفش را انجام نداده است. به‌نظر من مدت‌هاست در کشور ما برنامه‌های توسعه موتور برنامه‌ریزی نیستند، اما در لایحه هفتم اساسا نه درآمدها و نه مصارف به‌طور جدی بررسی نشده و لایحه‌ای که از آن صحبت می‌کنیم فاقد هر الگوی منطقی برای توسعه است.

چنانچه در لایحه پیشنهادی دولت برای برنامه هفتم این موارد مشخص شده بود، دیگر کسی از افزایش ۵۰ درصدی درآمدها در لایحه پیشنهادی بودجه ۱۴۰۳ تعجب نمی‌کرد و در پی این نبود که ببیند دولت می‌خواهد از کدام پایه‌های مالیاتی منابعش را تامین کند. مثلا مشخص بود اقتصاد دانش‌بنیان باید چه مسیر مالیاتی را طی کند.

در برنامه توسعه این موارد را به‌کلی ندیدند و جالب اینکه نمایندگان مجلس هم بحثی در این باره نمی‌کنند؛ مثلا نمی‌گویند چطور رشد اقتصادی سالانه کشور را ۸ درصد هدف‌گذاری کردید و دولت هم نیازی نمی‌بیند مدل خود را توضیح دهد و بگوید قصد دارد از چه روشی کشور را به این نرخ رشد برساند و برمبنای کدام منابع چنین برآوردی از آینده اقتصاد ایران دارد. از اینها مهم‌تر مسائل مربوط به محیط‌زیست است. نمی‌دانیم دولت سیزدهم چگونه می‌خواهد در حوزه زیست‌بوم از نابودی و ویرانی بیشتر جلوگیری کند. حتی مشخص نیست می‌خواهد چه تصمیمی در زمینه چاه‌های غیرمجاز کشور بگیرد؛ آن هم در شرایطی که مثلا نمی‌شود تا آینده بی‌نهایت به جریمه کردن متخلفان دلخوش کرد، زیرا ممکن است آنها آنقدر جریمه بدهند تا چاه خشک شود و منابع آبی یکسره از بین برود و سرزمین ایران دیگر ظرفیت این جمعیت انسانی را که اکنون در خود جای داده نداشته باشد.

◉ می‌توان گفت قوانین دیگر با هم مرتبط نیستند؟

به‌واقع هیچ ارتباطی میان برنامه توسعه با بودجه وجود ندارد که شرایط امروزی را به‌وجود آورده است.

◉ نمادین خواندن استفاده از واژه پیشرفت به‌جای توسعه را چگونه توضیح می‌دهید؟ این اتفاق در گذشته و در زمان احمدی‌نژاد هم افتاده بود؟

بله؛ وقتی در کشور ما پس از برنامه چهارم توسعه که در دولت اصلاحات تدوین شد، گفتمان توسعه از بحث‌های حاکمیتی حذف شد، جهت‌گیری آشکاری به‌زیان توسعه شکل گرفت. این فشار در ادامه هم وجود داشت و «پیشرفت» جایگزین عاملان این مسئله برای توسعه بود. این تغییر در حالی بود که در قانون به‌صراحت برنامه توسعه پنج‌ساله وجود دارد. این تغییر محتوا یا واژگان درباره بسیاری از واژگان مصطلح در دهه اول جمهوری اسلامی دیده شده است.

◉ مبنای این تغییر مفاهیم و واژگان چیست؟

تاکید می‌کنم که بحث این نیست که باید با زبان و آرمان‌های گذشته زندگی کنیم؛ منظور این است که بیشتر نشان دهیم چه چیزهایی تغییر کردند. آن بخش‌ها و اقشار و لایه‌هایی که در شکل‌بندی موجود به دو جناح برنده رانت تبدیل شده است. نوفئودالیسم امروز محصول همین دو جناح است و تغییر واژگان هم منافع این جریان را تحکیم کرده است و در این مسیر باید آن را هم فهمید.

ویژگی دو جناح غالب و اصلی شکل‌بندی فعلی این است که دو جناح با هم بر سر مسائلی در سیاست یا حوزه‌های فرهنگی دچار اختلافاتی هستند که گاه با الفاظ تندی علیه یکدیگر به حوزه عمومی می‌رسد. با این وجود این دو در رانت‌جویی و ثروت‌اندوزی از وضعیت فعلی کشور سهیم و همچنین حرکت هرچه بیشتر اقتصاد به سمت بازار و علیه عدالت اجتماعی، همفکر هستند.

یکی از این جناح‌ها در دوره سازندگی شکل گرفت و قدرتمند شد و جناحی دیگر هم در دوره احمدی‌نژاد.

ادامه این مسیر هم به‌شکل تصاعدی این جناح‌ها را رانت‌جوتر و انحصارطلب‌تر می‌کند.

◉ در دوره اخیر این روند کندتر شده است؟

برعکس؛ من فکر می‌کنم این روند اضمحلال شتاب چشمگیری گرفته است. متاسفانه آقایان مجلس هیچ اقدام مناسبی انجام ندادند و در مقابل هم دولت تاکید بر «قانون» می‌کند؛ حال آنکه خود در قواعد این مسئله مداخله می‌کند و قواعد قانونی آن را گاه موردغفلت و بی‌توجهی قرار می‌دهد. به‌ویژه اینکه برنامه هفتم هنوز قانون نشده و نامی هم که بر آن نهاده‌اند غیرقانونی است.

قانون مدرن قواعدی دارد که مرحله تصویب تا اجرا باید بر آن استوار شود. بر این مبنا هیات وزیران حق ندارد چنین قانونی را تصویب و خود را از پیگیری‌های دستگاه قضایی جمهوری اسلامی هم مستثنا کند. به‌باور من این یک مسخ‌شدگی در فرآیندهای مشخص است.

باتوجه به تمایزی که شما میان قانون و وضعیت فعلی گذاشته‌اید، می‌توان به مالیات‌گیری در کشور هم پرداخت؟ برخی الگوی مالیات‌ستانی جمهوری اسلامی را سنتی و به‌نوعی خراج‌گیری می‌دانند.

من این تعبیر را قبول دارم و آن را درست می‌دانم. هدف از مالیات‌گیری در کشور ما تامین درآمدها از ساده‌ترین راه ممکن است که به همین دلیل فشار اصلی بر عموم مزدبگیران و تولیدکنندگان خرد وارد می‌شود. در حوزه مدیریت شهری هم این را به‌وضوح می‌بینیم که وضعیت کسب درآمد ربطی به توسعه شهر یا اقتصاد کشور ندارد و تنها ارقامی تعیین می‌شود که بتواند هزینه‌ها را پوشش دهد و به‌اصطلاح خزانه پر باشد. این نوع اخذ مالیات راحت‌ترین راه است. حتی به بهبود وضعیت عدالت اجتماعی هم توجه ندارند، به همین دلیل الگوی مالیاتی کشورمان مدل فئودالی است که مشابه همان باج‌وخراج است.

همین لوث شدن مفاهیم و رویه‌های بنیادین است که موجب پدید آمدن این شرایط و تبدیل به مصیبت اجتماعی شده است. متاسفانه در این شرایط بحث‌های سخیف سیاسی افزایش پیدا می‌کند و در ساختار تصمیم‌گیری این افت سطح بسیار چشمگیرتر هم هست. با این همه تمام این بحث‌ها به پیروزی یک جناح منجر شده است.

در این شرایط وجود رسانه‌هایی که با نگاهی انتقادی به مسائل بنگرند می‌تواند راهگشا باشد، اما معدود خبرنگاران و رسانه‌هایی هستند که تمایل دارند بحث‌های ترقی‌خواهانه را طرح و پیگیری کنند. این وضعیت مهم‌ترین وجه تمایز کشور از عصر مشروطه است، زیرا در آن دوران روشنفکران وقت گفتمان توسعه را طرح کرده بودند، اما امروز میان نیروهای مردمی چنین گفتمانی هنوز شکل نگرفته و این نیز به‌باور من منجر به این می‌شود که سرعت نابودی بیشتر شود.

پروسه زوال، مانند تورم است که سال به سال شتاب بیشتری می‌گیرد. پیرو این امر کشور می‌تواند با سرعتی سرسام‌آور دچار مشکلات و بحران‌های بزرگ‌تری شود.

این در شرایطی است که جناحی دیگر از کسانی که در دولت سازندگی صاحب اختیار بودند، دائم بر ضرورت حذف قیمت‌گذاری و سپردن کلیه امور از جمله تعیین قیمت ارز به بازار دفاع می‌کنند و دوباره در پی این هستند که فرودستان را در مقابل موج‌های تورمی خلع‌سلاح کنند. جالب اینکه هرگز در پی پیشگیری نبودند و همیشه قول دادند که بعد از وقوع هر مشکل می‌توان راهی برای رفع آن پیدا کرد.

به همین دلیل اکنون هم دائم در تلاش برای آزادسازی قیمتها هستند و تبعات آن را احتمالا بی‌اهمیت می‌دانند. کنار گذاشتن گفتمان توسعه اجتماعی و برچسب کمونیست زدن به حامیان آن، روش این جناح است.

فرم اشتراک

چنانچه تمایل به اخذ اشتراک و دریافت روزنامه صمت دارید لطفا فرم را تکمیل و وجه اشتراک به حساب شماره ۰۲۲۴۱۷۴۱۰۵۰۰۰ و یا شماره کارت ۷۰۷۲-۹۹۹۷-۹۹۱۸-۶۰۳۷ نزد بانک ملی به نام موسسه فرهنگی مطبوعاتی گسترش صنعت، معدن و تجارت واریز نمایید. اصل و کپی فیش واریزی را به همراه فرم اشتراک به نشانی خیابان قائم‌مقام-کوچه آزادگان شماره۲۶ ارسال یا برای تسریع امور فرم و فیش مربوط را به شماره ۸-۸۸۱۰۵۳۰۶ ارسال نمایید.

لطفا به این نکات توجه فرمایید:

۱- در صورت تمایل به دریافت نسخه‌های بیشتر خواهشمند است در این قسمت (..... نسخه) مشخص نمایید.

۲- روزنامه مشترکین تهران، هر روز از ساعت ۷ تا ۱۰:۳۰صبح توسط پیک تحویل می‌گردد.

متقاضیان محترم شهرستان‌ها برای اخذ اشتراک از طریق دفاتر سرپرستی و نمایندگی‌های روزنامه صمت در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها اقدام فرمایند و یا به شماره ۸-۸۸۱۰۵۳۰۶ اطلاع دهند.

مشخصات مشترک
نام و نام خانوادگی:
عنوان موسسه:
تلفن ثابت یا تلفن همراه:
آدرس:
کدپستی:

هزینه ارسال در تهران رایگان است

هزینه اشتراک	روزنامه صمت
۱ ماهه	۲۲۰,۰۰۰ تومان
۳ ماهه	۶۶۰,۰۰۰ تومان
۶ ماهه	۱,۳۲۰,۰۰۰ تومان
۹ ماهه	۱,۹۸۰,۰۰۰ تومان
۱۲ ماهه	۲,۶۴۰,۰۰۰ تومان

نانوفناوری، یار کمکی محیط‌زیست در کاهش آلاینده‌ها

از تصفیه پساب تا کاهش آلاینده‌های دارویی

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

کنترل دقیق آلاینده‌ها بدون سنجش و ارزیابی منبع و منشأ آنها امکان‌پذیر نیست، به‌همین‌دلیل شناسایی و کنترل منشأ آلودگی اهمیت زیادی دارد. معمولا وقتی متوجه می‌شویم چه ضرری به محیط زده‌ایم که خیلی دیر شده است. دانشمندان معتقدند، فناوری نانو براساس تحلیل نقطه‌ای و حسگرهای پیشرفته، ابزاری برای دستیابی به داده‌های سریع‌تر فراهم می‌کند.

در واقع، نانوفناوری این امکان را ایجاد کرده است که مواد طوری مصرف شوند که به‌طورموثری ورود آلاینده‌های ناشی از فعالیت‌های انسانی به محیط‌زیست را کم کنند. حرکت بابرنامه به‌سمت برخی صنایع منجر به کاهش آسیب به طبیعت خواهد شد. این کار به کمک فناوری نانو امکان‌پذیر است.

صمت در این گزارش به برخی دستاوردهای فعالان حوزه نانوفناوری پرداخته است.

پساب تمیز کانال نانویی‌ها

امروزه علوم مختلف برای نجات محیط‌زیست دست‌به‌دست هم داده‌اند و پژوهشگران در زمینه هر فعالیتی، به‌دنبال راهکارهای نجات زمین و محیط‌زیست هستند. استفاده از نانوفیلتراسیون برای کاهش آسیب‌های محیط‌زیستی یکی از رویکردهای مهم دانشمندان در حذف آلاینده‌های زیست‌محیطی است. در این میان، «حذف آلاینده‌های آلی و معدنی از محیط‌های آبی با استفاده از غشاهای نانوفیلتراسیون» عنوان طرحی است که زینب سلحشور، عضو هیات‌علمی دانشگاه و پژوهشگر عرصه نانوفناوری با حمایت بنیاد ملی علم ایران به‌سرانجام رساند.

وی درباره این طرح به صمت گفت: در حال حاضر و با رشد اقتصادی جهانی، نگرانی‌ها درباره بسیاری از مسائل زیست‌محیطی افزایش یافته است. امروزه بحران آب در بسیاری از کشورهایی که برای برآورده کردن نیازهای آبی سالانه یا فصلی خود با کمبود آب مواجهند، به یک نگرانی بزرگ تبدیل شده است. در شرایط کاهش منابع آب، جست‌وجو برای منابع آبی جدید و نیاز به بازیافت آب، موضوع آلودگی آب به‌عنوان یک مشکل فراگیر مطرح است. بنابراین، استفاده از فناوری‌های تصفیه و استفاده مجدد از منابع آب غیرمتعارف یا شیرین‌سازی منابع آب شور و لب‌شور، نقشی کلیدی در حل بحران آب در آینده دارند.

سلحشور افزود: تاکنون تصفیه و استفاده مجدد از منابع آب غیرمتعارف به‌منظور تامین آب برای مقاصد مختلف از قبیل آبیاری، خنک‌کننده‌های نیروگاه‌ها، فرآیندهای صنعتی و تغذیه آب‌های زیرزمینی به‌کار گرفته شده است. همچنین، راه‌های مختلفی از قبیل لاگون‌های هوادهی، لجن فعال، برکه‌های تثبیت، استفاده از صافی‌ها، جاذب‌ها، نانوجاذب‌ها و روش‌های مختلف فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی دیگری برای تصفیه آب و فاضلاب وجود دارند. این روش‌ها به دلایلی مانند مشکل بودن فرآیند تصفیه، صرف انرژی زیاد، هزینه بالا، تولید ضایعات، اغلب با راندمان پایینی همراه هستند و موضوعات مربوط به سرنوشت و انتقال نانومواد در محیط‌های آبی هم دارای محدودیت‌هایی است. از طرفی، روش‌های سنتی تصفیه هم، قادر به حذف موثر آلاینده‌های نوظهور مانند داروها و مواد آرایشی و بهداشتی نیستند.

تصفیه غشایی آب، یک راه‌حل کارآمد

سلحشور در ادامه گفت: طی ۲ دهه اخیر، استفاده از فناوری‌های تصفیه غشایی موردتوجه پژوهشگران قرار گرفته است. از جمله مهم‌ترین مزیت‌های فرآیندهای غشایی می‌توان به راندمان بسیار بالا برای حذف انواع آلاینده‌ها، هزینه‌های راه‌اندازی و بهره‌برداری نسبتا پایین، عملکرد انتخابی و استفاده در طیف وسیعی از کاربردها اشاره کرد.

وی افزود: باوجود اینکه ایران از نظر جغرافیایی در یک اقلیم خشک و نیمه‌خشک قرار گرفته است، دسترسی به آب‌های آزاد خلیج‌فارس، دریای عمان و دریاچه لب‌شور خزر در کنار حجم عظیم منابع آب خاکستری، می‌تواند به‌عنوان فرصتی برای شیرین‌سازی و تصفیه منابع آب غیرمتعارف در راستای جبران این کمبودها تلقی شود.

سلحشور گفت: با افزایش جمعیت، افزایش مصرف سرانه آب و استانداردهای سطح زندگی و از طرفی، وجود مقادیر ثابت آب قابل‌دسترس، رویارویی با کم‌آبی امری اجتناب‌ناپذیر است. در ایران نیز، محدودیت منابع آب شیرین و خشکسالی‌های پی‌درپی، از مهم‌ترین چالش‌های فراروی مدیریت منابع آب است. بنابراین، نیاز داریم مانند بسیاری از کشورها به راه‌حل‌هایی برای مقابله با کمبود آب بیندیشیم و آنها را عملی کنیم. هنگامی که منابع آب شیرین برای تامین تقاضا کافی نباشد، گزینه‌های جایگزین تامین آب باید در نظر گرفته و اتخاذ شوند؛ یکی از گزینه‌های امیدوارکننده، استفاده از فناوری شیرین‌سازی آب است.

وی گفت: در میان روش‌های مختلف شیرین‌سازی آب، فناوری فیلتراسیون غشایی به‌عنوان یک فناوری پیشگام در عرصه تصفیه و شیرین‌سازی آب، می‌تواند تا حد زیادی جوابگوی چالش‌های مربوط به آلودگی و کمبود منابع آب شیرین و جایگزینی برای فرآیندهای سنتی تصفیه باشد، زیرا عمدتا نیاز به انرژی برای تصفیه آب از طریق غشاها دارد و استفاده از زمین، نیروی انسانی و مواد شیمیایی به‌شدت کاهش می‌یابد.

به‌گفته این پژوهشگر، غشاهای اولترافیلتراسیون به‌عنوان یکی از فرآیندهای غشایی، به‌طورگسترده در بخش صنعتی و تصفیه پساب حاصل از کارگاه‌های تولیدی و کارخانه‌ها استفاده می‌شود و این توانایی را دارد که کلیه مواد آلی موجود در آب، ذرات کلوئیدی، روغن و هرگونه آلودگی را از پکیج تصفیه فاضلاب حذف کند.

وی افزود: در برخی از موارد، از اولترافیلتراسیون نیز در مرحله پیش‌تصفیه نمک‌زدایی استفاده می‌شود که حجم زیادی از مواد آلی، مواد زائد و آلودگی‌ها از آب حذف می‌شوند.

این پژوهشگر در ادامه بیان کرد: نانوفیلترهای ساخته‌شده در این پژوهش، برای بهبود عملکرد غشاهای مورداستفاده در صنایع آب‌شیرین‌کن صنعتی و تصفیه پیشرفته آب و فاضلاب، کاربرد دارند. گفتنی است، کربن کروی توخالی با ویژگی‌های فیزیکی، شیمیایی و الکترونیک خاص، مساحت سطح ویژه بالا، حجم بالای منافذ، از لحاظ شیمیایی خنثی هستند که پایداری مکانیکی خوب و ظرفیت بسیار بالایی دارند و همین امر می‌تواند جاذب کارآیی نیز در حذف آلاینده‌ها باشد.

دسترسی به آب‌های آزاد خلیج‌فارس، دریای عمان و دریاچه لب‌شور خزر در کنار حجم عظیم منابع آب خاکستری، می‌تواند فرصتی برای شیرین‌سازی و تصفیه منابع آب غیرمتعارف تلقی شود

کاهش آثار زیست‌محیطی تولید دارو

در میان انواع ترکیبات دارویی و دامپزشکی، رنگدانه‌ها و افزودنی‌ها سهم عمده‌ای در ساختار آن دارند، چراکه بسیاری از داروها و ترکیبات هتروسیکل نوعی ترکیب شیمیایی حلقوی از منابع‌طبیعی استخراج نمی‌شوند، بلکه سنتز می‌شوند و بعد به مرحله تولید می‌رسند. پژوهشگران توانستند با سنتز این نوع ترکیبات هتروسیکل دارویی و با استفاده از نانوفوتوکاتالیزگرها آسیب‌های زیست‌محیطی را به‌حداقل برسانند. فوتوکاتالیست ماده‌ای است که با جذب فوتون از نور فعال می‌شود و به واکنش‌ها سرعت می‌بخشد. فتوکاتالیست‌ها قادرند واکنش‌های فتوکاتالیستی را در دمای معمولی و زمانی که در معرض نور قرار می‌گیرند، انجام دهند و مطابق با اصول شیمیایی دوستدار محیط‌زیست، در مصرف انرژی صرفه‌جویی کنند.

«تهیه نانو فوتوکاتالیزگرهای زیست سازگار برپایه پلیمرهای کربوهیدراتی دوستدار محیط‌زیست» عنوان طرحی است که به ارزش زیست‌محیطی نانوفوتوکاتالیزگرها در تولید دارو پرداخته است. گفتنی است، این پژوهش به‌همت منصوره دارایی، محمود تاج‌بخش و گلناز رحیم‌زاده انجام شده است.

منصوره دارایی که راهنمایی این طرح را برعهده داشته است، در گفت‌وگو با صمت گفت: در سال‌های اخیر به دلایل زیست‌محیطی و اقتصادی، استفاده از کاتالیزگرهای ناهمگن و تجدیدپذیر اهمیت زیادی در سنتز ترکیبات شیمیایی پیدا کرده است. کاتالیزگرهای ناهمگن گونه‌ای از کاتالیز است که در آن فاز کاتالیزور متفاوت از فاز واکنشگر یا محصولات است. بر همین اساس، طراحی و ساخت نانوکاتالیزگرهای هتروژن برپایه نانوذرات فلزی که جایگزین مناسبی برای بیشتر کاتالیزورهای قدیمی هستند، اهمیت زیادی دارد.

وی افزود: تاکنون مطالعات زیادی درباره موضوع استفاده از کاتالیزگرهای جامد در مقیاس نانو به‌عنوان کاتالیزگرهای هتروژن پایدار و موثر در سنتزهای آلی شده است و ما هم در پژوهش اخیرمان به این نتیجه رسیده‌ایم که این کاتالیزگرها با کمترین ضایعات تولید شوند و البته گزینش‌پذیری مناسبی هم دارند.

این محقق و پژوهشگر در ادامه بیان کرد: می‌توان گفت که این دسته از ترکیبات حتی در مقیاس بزرگ و غیرنانویی هم بازیافت شده‌اند و قابل‌استفاده مجدد نیز هستند. بنابراین، می‌توانند جایگزین مناسبی برای کاتالیزگرهای اسیدی خطرناک متداول به‌شمار بیایند.

وی افزود: در حال حاضر متاسفانه بیشتر پلیمرهای مورداستفاده، ترکیباتی صنعتی و گران‌قیمت هستند. به‌همین‌دلیل، استفاده از ترکیبات بیوسازگار می‌تواند علاوه بر تامین اهداف کاتالیزگرهای هتروژن، مطابق با شیمی‌سبز و دوستدار محیط‌زیست باشد.

دارایی در ادامه تصریح کرد: انجام این طرح، موجب تهیه برخی ترکیبات هتروسیکل دارویی با روشی نوین و بازده بالا شده است که آثار زیست‌محیطی کمتری دارند.

وی خاطرنشان کرد: تهیه مواد اولیه برای انجام این طرح یکی از بزرگ‌ترین چالش‌هایی بود که ما با آن سروکار داشتیم. علاوه بر این، شرکت‌هایی که این مواد را به‌فروش می‌رسانند، خریدار را ملزم به خرید به‌صورت یک پک کامل می‌کنند که هزینه را افزایش می‌دهد، حال آنکه در این تحقیقات، ضرورتی به تهیه پک کامل مواد اولیه نبود. همچنین، خرابی و دچار مشکل شدن تجهیزات آزمایشگاهی هم به افزایش زمان تحقیق دامن زد. باوجود همه این چالش‌ها، نتایج تحقیق در قالب مقاله هم به چاپ رسید.

نانوکاتالیزورهای هتروژن برپایه نانوذرات فلزی جایگزین مناسبی برای بیشتر کاتالیزورهای قدیمی هستند

سخن پایانی

در سال‌های اخیر، پیشرفت‌های سریع علوم و فنون به‌ویژه در زمینه نانوتکنولوژی، تحولاتی بزرگ را در زمینه‌های پزشکی، کشاورزی، صنعت، محیط‌زیست و علوم پایه زیستی در پی داشته است. امروزه نقش نانوتکنولوژی در همه ابعاد روشن است، اما جنبه دیگر این توانمندی، خطرات احتمالی مرتبط با استفاده از محصولات فناوری نانو است که در صورت رعایت نکردن قوانین و مقررات خاص ایجاد می‌شود. بنابراین، ضمن تاکید بر اهمیت فناوری نانو، لازم است آیین‌نامه‌هایی برای انجام ایمن و سالم استفاده از محصولات نانو تهیه و تدوین شود تا براساس آن بتوان کنترل و نظارت بر کلیه فعالیت‌های نانوتکنولوژی را اعمال کرد. در واقع، دولت‌ها موظفند که علاوه بر تدوین استراتژی ملی و تصویب چارچوب سازمانی برای نانوتکنولوژی، شرایط قانونی تحقیق و توسعه را مشخص کنند. از این‌رو پیشنهاد می‌شود یکی از این زیرساخت‌های قانونی، قانون ایمنی نانو (nanosafety) باشد.

یادداشت

تغییرات اقلیمی معیشت مردم را نشانه گرفت

ابوطالب قزلسفلو ـ مدیر کل سابق منابع طبیعی استان گلستان

شاید درگیر بودن اقلیم خشک ایران با افزایش دما در فصول مختلف به‌ویژه پاییز برای کسی تعجب‌آور نباشد؛ به هر حال تابستان است و گرمای سوزانش. اما اخبار مربوط به گرمای شدید در قاره سبز در تابستانی که گذشت، هنوز تازگی دارد. به‌نظر می‌رسد بهترین واژه برای توصیف گرمای کشورهای اروپایی، واژه «استثنایی» باشد؛ در حالی که تغییرات آب‌وهوایی، متهم ردیف اول هجوم گرمای بی‌سابقه شناخته شده است؛ گاردین در تازه‌ترین گزارش خود، امریکا را عامل نخست و اصلی تغییرات اقلیمی در جهان معرفی کرده است. طبق برآوردی که گاردین انجام داده، انتشار گازهای گلخانه‌ای توسط امریکا حدود ۲ هزار میلیارد دلار خسارت به کشورهای جهان وارد کرده است. امریکا از این نظر در رتبه‌ای بالاتر از کشورهای چین، روسیه، هند و برزیل قرار گرفته و این در حالی است که این ۵ کشور از سال ۹۰ تا به امروز، معادل ۶ هزار میلیارد دلار یعنی حدود ۱۱ درصد تولید ناخالص داخلی کشورهای جهان، به آنها خسارت وارد کرده‌اند؛ خسارت‌هایی نظیر موج گرمای بی‌سابقه که نقش مستقیم بر نابودی محصولات کشاورزی را به‌دنبال دارد.

چند سالی می‌شود که سازمان ملل ۳ چالش محیطی اصلی را برای جامعه جهانی پیش‌بینی کرده بود. این چالش‌ها عبارتند از: تغییر اقلیم، بیابانزایی و کمبود آب شیرین که اینها به‌نوعی مترادف و تکمیل‌کننده یکدیگر هستند. از زمان وقوع تغییرات اقلیمی، الگو و میزان بارش‌ها هم تغییر کرد و در برخی مکان‌ها، بارش‌های منظم و متوالی تبدیل به رگبار شدند. همچنین، با تغییر خط برف و کاهش ارتفاع آن، سفره‌های آب زیرزمینی در معرض کمبود آب قرار گرفتند، حتی برخی استان‌های کشور که شرایط آبی مساعدی داشتند، پیش‌بینی شده است که روزهای خشکی را در پیش داشته باشند.

افزایش دمای بی‌سابقه هوا هم یکی از اصلی‌ترین تبعات گرمایش جهانی و تغییرات اقلیمی است. حال برای مقابله با تبعات تغییرات اقلیمی، ۲ رویکرد اصلی وجود دارد؛ یکی راهکارهای سازگارانه و دیگری تسهیل‌دهنده که بیشتر کشورها نگاه سازگارانه دارند. براساس مطالعات، آنچه اهمیت دارد، پیگیری اقدامات سازگاری با شرایط است.

به‌عبارت‌دیگر، برای سازگار شدن با محیط ابتدا باید شرایط موجود را شناخت و پذیرفت. برای مثال، باید بپذیریم که آب حتی در استان‌های پرآب کشور در خطر است و چالش کم‌آبی گریبان تمام کشور را گرفته است. در حقیقت، بسیاری از مناطق کشور با بیابان‌زایی، گردوغبار و کمبود آب مواجهند که این معضلات در راستای همدیگر قرار دارند؛ یعنی هم کمبود آب و هم گرمای بیش از حد را داریم که باعث ضعف پوشش گیاهی و کم شدن رطوبت خاک می‌شود؛ همچنین با کاهش بارندگی میزان دسترسی به آب هم کمتر شده است.

متاسفانه سرعت بیابان‌زایی در کشور از بیابان‌زدایی بسیار بیشتر است و سالانه اراضی زیادی از کشور تبدیل به بیابان همیشگی می‌شوند که می‌توانند به‌عنوان منشأ گردوغبار شناخته شوند. یکی دیگر از تبعات گرمای بی‌سابقه در کشور، افزایش شمار پناهندگان اقلیمی است. سال به سال در استان‌های نیمه‌شمالی، شاهد ورود افرادی هستیم که به‌دلیل موج گرما و دسترسی نداشتن به آب سالم به این استان‌ها مهاجرت دائمی کرده و موجب بروز چالش‌های جدی شده‌اند.

بی‌شک گرمای بی‌سابقه باعث می‌شود که سهم تبخیر افزایش پیدا و با کاهش بارش، بحران آب را برای کشور جدی‌تر کند. حتی این گرمای بی‌سابقه بر میزان دسترسی استان‌های پرآب به آب هم اثرگذار بوده است. یکی از اقدامات سازگارانه برای این روند، کشت محصولات کم‌آب‌بر به‌جای محصولات پرآب‌بر است.

بنابراین، باید به‌سمت زراعت‌هایی برویم که آب کمتری می‌خواهند تا آب‌های زیرزمینی کمتر تخلیه شوند. در واقع، باید الگوی کشت استان‌ها اصلاح شود و از تمرکز روی منابع آب و خاک و دیگر منابع‌طبیعی بکاهیم تا بتوانیم دست‌کم اشتغال موجود را حفظ کنیم. در نهایت، آنچه در اثر تغییرات اقلیم و تبعات آن ضرر می‌بینند، معیشت مردم است. در حقیقت، معیشت مردم، هدف نهایی آسیب‌های تغییرات اقلیم و گرمایش جهانی خواهد بود.

آتش‌سوزی‌های متوالی در جنگل‌ها موضوعی است که همه‌ساله در تمام فصول سال به‌ویژه با گرم شدن هوا، وزش باد و عوامل انسانی با آن دست به گریبان هستیم و باید برای جلوگیری از نابودی محیط‌زیست و حیات وحش کشور، تدابیری در این زمینه اندیشیده شود؛ چراکه اگر، اقدامات اساسی در این زمینه انجام نشود، دیر یا زود، نفس جنگل‌ها و حیات وحش کشور به‌شماره خواهد افتاد و همین امر، عواقب جبران‌ناپذیری را به‌دنبال خواهد داشت. بسیاری از رهبران جهان، برای حفظ ریسک تغییرات اقلیمی تا سطوح قابل‌تحمل روی حد نهایی ۱.۵ درجه پافشاری کرده‌اند؛ اما کشورها در تلاش برای تغییرات فوری مثل کاهش انتشار سوخت‌های فسیلی ناکام ماندند، به‌طوری که به‌باور بسیاری از دانشمندان، احتمالا جهان در اوایل دهه ۲۰۳۰ از این آستانه عبور خواهد کرد.

روند واردات خودروهای کارکرده را بررسی کرد

کارکرده‌ها، در انتظار تامین ارز

هادی خرسند: **واردات خودروهای کار کرده در حالی وارد فاز جدید شده که چندی پیش وزیر صمت از ابلاغ این آیین‌نامه از سوی دولت خبر داد و بر تامین ارز واردات خودروهای کارکرده تاکید کرد. اظهارات وزیر صمت درحالی مطرح شد که همزمان داود منظور، رئیس سازمان برنامه و بودجه در همایش اقتصاد ایران، واردات ۳ میلیارد دلاری خودرو را به صلاح کشور ندانست و گفت: در این شرایط نباید منابع ارزی کشور را به واردات خودرو اختصاص دهیم. این اظهارات با واکنش‌های بسیاری همراه بوده و حتی مهدی ضیغمی، رئیس سازمان توسعه تجارت، اظهارات رئیس سازمان برنامه‌وبودجه را اظهارات شخصی خواند و تاکید کرد؛ واردات خودرو به‌هیچ‌وجه متوقف نمی‌شود. این اختلاف نظرها با توجه به تاخیر تامین ارز از سوی بانک مرکزی و احتمال بروز مشکلات در خدمات پس از فروش خودروهای کارکرده، با ابعاد تازه‌تری همراه شده است.**

صمت در این گزارش به بررسی نظر کارشناسان درباره مزایا و معایب واردات خودروهای کارکرده پرداخته است.

عکس: صمت

مشکلات ورود خودروهای خارجی برای بازار

امیر حسن کاکایی، کارشناس خودرو در مورد وضعیت خودروهای کارکرده به خبرنگار صمت گفت: ابهاماتی مانند خدمات پس از فروش و روند واردات خودروهای کارکرده، تصمیم‌گیری درباره اجرای این مصوبه را با تاخیر مواجه کرده است. با توجه به شرایط موجود احتمال به نتیجه رسیدن این پرونده تاپایان سال نیز وجود ندارد.

■ ورود کارکرده‌ها و کاهش موقتی قیمت‌ها

این کارشناس با اشاره به نظرات متناقض درباره درست یا نادرست بودن واردات خودرو کارکرده گفت: واردات خودرو کارکرده با هدف کاهش نرخ خودرو و ایجاد تعادل در بازار مطرح شد تا در نهایت به افزایش رفاه عمومی بیانجامد. کاکایی با اشاره به تاثیر واردات کارکرده‌ها بر بازار خودرو گفت؛ بدیهی است ورود خودروهای خارجی، منجر به افزایش عرضه در بازار شده که در نهایت به کاهش قیمت این کالا می‌انجامد هر چند که این کاهش نرخ موقتی خواهد بود. همچنین کاهش نرخ، بیشتر در مورد خودروهای مدل بالا و گرانقیمت اتفاق خواهد افتاد.

کاکایی با اشاره به آثار زیانبار واردات گسترده خودروهای کارکرده گفت: تامین ارز این واردات، دولت را با چالش ارزبری بالای این فرآیند مواجه خواهد کرد. وی افزود: قرار بود امسال یک میلیون خودرو کارکرده وارد شود که تحقق این برنامه نیازمند حدود ۴ میلیارد دلار اعتبار است. به نظر می‌رسد افزایش تقاضای ارز با توجه به چالش فعلی دولت در تامین ارز، چندان قابل دفاع نیست. این کارشناس صنعت خودرو در عین حال بر واردات خودروهای کارکرده از کشورهای منطقه تاکید دارد و معتقد است خرید خودروهای اروپایی به دلیل ظرفیت تقلب و نبود تعهد، منطقی نیست. به عنوان مثال در آسیا، می‌توان از برندهای ژاپنی و در اروپا از خودروهای فرانسه استفاده کرد.

■ مشکل اساسی واردات خودروهای کارکرده

وی با تاکید بر اهمیت خدمات پس‌از فروش خودرو برای مصرف‌کننده گفت: یکی از ابهامات جدی خودروهای دست دوم احتمال تقلبی یا فیک بودن قطعات بوده و میزان استهلاک قطعات نیز مشخص نیست. از سوی دیگر با توجه به نبود خدمات پس از فروش برای این دست از خودروها* احتمال بروز مشکل در آینده بالا می‌رود. تامین قطعات یدکی این خودروها نیز می‌تواند به چالشی دیگر برای مصرف‌کننده تبدیل شود که باید مورد توجه مسئولان قرار گیرد. این روند در کل تاثیر منفی بر بازار خودرو خواهد داشت.

کاکایی سرمایه‌گذاری جدید در صنعت خودرو را راهکار ساماندهی بازار خودرو دانسته و گفت: حدود یک دهه است که این صنعت با سرمایه‌گذاری واقعی مواجه نبوده و واردات خودرو،مشکلات کیفی این صنعت را حل نمی‌کند. اظهارات این کارشناس صنعتی درحالی مطرح می‌شود که بسیاری از کارشناسان نیز نبود فضای رقابتی و انحصار خودروسازی را از مشکلات فعلی صنعت خودرو ایران می‌دانند و معتقدند با واردات خودرو و ایجاد بازار رقابتی می‌توان در راستای ساماندهی این صنعت گام برداشت.

مشکلات واردات خودروهای کارکرده

سعید مدنی،کارشناس خودرو درباره دلایل تاخیر در واردات خودروهای کارکرده گفت: مشکل تامین ارز مهمترین عاملی است که تاکنون مطرح شده و دلیل تاخیر در این روند را باید از مسئولات صنعت و بانک مرکزی جویا شد. مدنی با اشاره ظرفیت خودروسازی در ایران گفت: درحال‌حاضر ظرفیت تولید خودروسازان کشور بالغ بر یک میلیون و۸۰۰ هزار دستگاه در سال است. این درحالی است که جمع تولید دوخودروساز بزرگ به یک میلیون و ۲۰۰ هزار دستگاه می‌رسد. با یک حساب سرانگشتی با ظرفین بالقوه ۷۰۰-۸۰۰ هزار دستگاه در سال مواجه هستیم. بنابراین می‌توان به‌جای تمرکز بر واردات خودروهای کارکرده، بر تامین ارز ترخیص قطعات از گمرک متمرکز شد.

■ شرط واردات خودروهای دست دوم

مدنی با بیان اینکه کشورها گاهی از روی ناچاری روی به واردات خودروی دست‌دوم می‌آورند و در کل سیاست واردات خودروهای کارکرده اصولی نیست و نمی‌توان آن را تایید کرد. واردات خودرو کارکرده زمانی درست است که با وجود بکارگیری کل ظرفیت تولید، باز هم نیاز بازار داخل تامین نشود و امکان واردات خودرو صفر هم وجود نداشته باشد.

وی با اشاره به مشکلات واردات کارکرده‌ها گفت: کنترل کیفی خودروهای کارکرده با اما و اگرهای جدی مواجه است و ابهاماتی در مورد تامین استانداردهای ۸۵ گانه، نیز وجود دارد. درحالی که می‌توان ظرفیت‌های جدیدی برای خودروسازان داخلی ایجاد کرد تا با واردات سی کی دی منطبق با استانداردهای ۸۵ گانه، خودروهای مونتاژی با کیفیت روانه بازار کنند. مدنی درباره قیمت تمام شده خودروهای اقتصادی نیز گفت: اعمال تعرفه و عوارض واردات و افزایش قیمت تمام شده، فاصله معناداری بین فلسفه واردات خودروهای اقتصادی با آنچه امروز شاهد آن هستیم ایجاد کرد.

به عنوان مثال قیمت تمام شده یک خودرو ۱۵ هزار دلاری با اعمال عوارض و تعرفه کمرگی به حدود یک میلیارد و ۲۰۰میلیون تومان می‌رسد که در نهایت با قیمت یک میلیارد و ۷۰۰ میلیون تومانی روانه بازار می‌شود.

■ چالش اساسی بین دولت و خودروسازان

این کارشناس صنعت خودرو با انتقاد بر سیاست قیمت‌گذاری دستوری در بازار خودرو گفت: چالش قیمت‌گذاری بین دولت و خودروسازان به چالشی جدی بدل شده و هر یک به دنبال اعمال نظر به نفع اقتصاد خود هستند. از یک سو دولت قصد کنترل نرخ را دارد و از طرفی خودروساز هم سعی می‌کند قیمت فروش را به‌گونه‌ای بالابرد تا بتواند بخشی از ضررهای خود را جبران کند. در نهایت قیمت تمام شده خودرو در بازار نه تنها متناسب با عرضه و تقاضا نبوده، بلکه متناسب با کیفیت محصول هم نیست.

سخن پایانی

صنعت خودروسازی در ایران با داشتن سهم ۱۸درصدی از ارزش افزوده کل صنعت و سهم حدود ۳.۵ درصدی در تولید ناخالص داخلی، نقش پر رنگ خود را در اقتصاد ملی نیز ایفا می‌کند. بسیاری معتقدند موضوع واردات خودرو کارکرده جز در شرایط اضطرار اقدامی غیرمنطقی و غیر اصولی است. منتقدان این سیاست با اشاره به مشکل تامین ارز برای ترخیص قطعات خودرو از گمرک معتقدند، ارز واردات خودرو را می‌توان صرف ترخیص قطعات مانده در کمرگ کرد. این درحالی است که صنعت مونتاژ قطعات، سهم قابل‌توجهی در فرآیند تولید خودرو در ایران داشته و امروزه بیش از ۵۰۰ شرکت در زمینه تولید قطعات خودرو فعالیت دارند. نبابراین به نظر می‌رسد مشکل خودروسازان وابسته با تامین قطعات وارداتی نبوده و انحصار و نبود بازار رقابتی حرف نخست را در بروز مشکلات این صنعت می‌زند. بنابراین حل مشکلات این صنعت سودآور زیان‌ده به عوامل متعددی نیاز دارد.

شروین اشیدری: دنیای خودرو هرروز اتفاقات غافلگیرکننده‌ای دارد که نمی‌توان از آن گذشت. از بازار و قیمت‌های نجومی خودروهای ایرانی و خارجی تا کلاسیک‌های همیشه ماندگار که روزی روی جلد مجله‌ها و دیوار اتاق‌ها بود. هر هفته در این بخش از روزنامه صمت نگاهی کوتاه به تمام جنجال‌های خودرویی خواهیم داشت.

■ موشک ۷.۵ میلیاردی بازار خودرو

آلفا رومئو ازجمله برندهای خاص ایتالیایی است که محصولات آن در بازار خودروی ایران هم حضور دارد. یکی از لوکس‌ترین محصولات آلفا رومئو مدل ۴c است که با قیمت نجومی در بازار به فروش می‌رسد. نسخه‌های با کارکرد حدود ۴۵ هزار کیلومتر این خودرو ۷.۵ میلیارد تومان قیمت دارند. لازم به ذکر است که آلفا رومئو ۴c از یک موتور ۱.۷۵ لیتری توربو بهره می‌برد و صفر تا صد ۴.۱ ثانیه‌ای دارد. به‌نوعی می‌توان گفت آلفا رومئو ۴c را یکی از سریع‌ترین خودروهای وارداتی بازار ایران دانست. اما آیا این خودروی وارداتی ۷.۵ میلیارد تومان می‌ارزد؟ این سوالی است که باید خریداران به آن پاسخ دهند.

در ادامه، به برخی از ویژگی‌ها و مشخصات این خودرو خواهیم پرداخت:

۱. طراحی: آلفا رومئو ۴C دارای طراحی خاص و جذابی است که الهام گرفته از خودروهای مسابقه‌ای است. بدنه آلومینیومی و کربن فایبر از جنس CFRP (Composite Fiber Reinforced Plastic) ساخته‌شده است که باعث کاهش وزن خودرو و افزایش استحکام و سختی آن می‌شود.

۲. موتور: آلفا رومئو ۴C از یک موتور ۴ سیلندر توربوشارژ با حجم ۱.۷۵ لیتر بهره می‌برد. این موتور قدرتی حدود ۲۴۰ اسب بخار تولید می‌کند و به یک جعبه‌دنده دستی ۶ سرعته متصل است. این ترکیب قدرت و وزن کم به خودرو عملکردی دیوانه‌وار می‌بخشد.

۳. عملکرد: به لطف ساختار سبک و موتور قوی، آلفا رومئو ۴C به سرعت صفر تا ۱۰۰ کیلومتر در ساعت در حدود ۴.۱ ثانیه می‌رسد. همچنین، حداکثر سرعت آن نزدیک به ۲۵۰ کیلومتر در ساعت است.

۴. دیگر ویژگی‌ها: آلفا رومئو ۴C دارای سیستم تعلیق جلو و عقب مستقل است که بهبود استحکام و کنترل در رانندگی را فراهم می‌کند. همچنین، این خودرو دارای ترمزهای دیسکی و سیستم کنترل استحکام الکترونیکی (ESC) است.

۵. داخل خودرو: داخل آلفا رومئو ۴C طراحی ساده و حرفه‌ای دارد. این خودرو دارای صندلی‌های ورزشی و فرمان چرمی است. همچنین، امکاناتی مانند سیستم صوتی، سیستم گرمایش و خنک‌کننده و سیستم ناوبری نیز در داخل خودرو وجود دارد.

■ قیمت‌گذاری عجیب برای تویوتا کرولا ۲۰۲۳

شماره‌گذاری خودروی کرولا ۱۲۰۰ سی‌سی توربو مدل ۲۰۲۳ از هفته گذشته آغاز شد و نرخ نهایی این محصول برای ثبت‌نام توسط شرکت واردکننده به ۲.۰۱۵.۸۰۰.۰۰۰ تومان تعیین‌شده است.

درحال‌حاضر، این خودرو به‌دست مشتریان رسیده و نرخ آن در بازار به میزان ۴ تا ۴.۱۵۰ میلیارد تومان اعلام‌شده است.

متاسفانه آن موتور تنفس طبیعی اما قابل قبولی که در نسل یازدهم کرولای وارداتی به ایران (اتاق E۱۷۰) دیده بودیم، دیگر در نسل دوازدهم این خودرو که به کشورمان آمده است، وجود ندارد چراکه شرکت معین خودرو، ضعیف‌ترین پیشرانه ممکن را برای این ژاپنی، در نظر گرفته است.

پیشرانه این خودرو از نوع ۱.۲ لیتری توربو است حداکثر ۱۱۶ اسب بخار و ۱۸۵ نیوتن.متر گشتاور تولید می‌کند. گیربکس خودرو نیز از نوع اتوماتیک CVT است.

بر اساس اطلاعات رسمی منتشرشده از سوی شرکت معین خودرو، تویوتا کرولای وارداتی با امکاناتی شامل کروز کنترل هوشمند، ترمزهای ABS و EBD، سیستم کنترل پایداری، سیستم صوتی با ۶ اسپیکر، استارت دکمه‌ای، مانیتور ۹ اینچی لمسی، دوربین عقب، نویگیشن، بلوتوث و USB، چراغ مه شکن عقب، سنسور پارک جلو و عقب، سنسور باران و تهویه اتو مات تحویل مشتریان می‌شود.

■ ژیان هم نیم میلیارد را رد کرد!

ژیان جزو خودروهایی است که برای تمام ایرانی‌ها به‌شدت خاطره برانگیز است.

شاید تصور کنید این خودرو قیمت آن‌چنان بالایی ندارد اما سخت در اشتباه هستید. اگر به دنبال خرید یک ژیان از بازار آزاد باشید با قیمت‌های عجیبی مواجه می‌شوید. این خودرو با قیمت‌های بین ۲۰۰ الی ۶۵۰ میلیون تومان خریدوفروش می‌شود. این‌که قیمت خودرویی مانند ژیان به بیش از ۵۰۰ میلیون تومان رسیده تعجب‌آور است.

در ادامه به تاریخچه تولید ژیان می‌پردازیم. سیتروئن ژیان (Citroën Dyane) یک خودروی سوپرمینی تولیدشده توسط شرکت اتومبیل‌سازی سیتروئن است. تاریخچه تولید سیتروئن ژیان به سال ۱۹۶۷ بازمی‌گردد. ژیان به‌عنوان یک نسخه بهبودیافته از مدل قبلی سیتروئن ۲CV (دوشیش واپان) معرفی شد. طراحی خودرو به‌شدت الهام گرفته از ۲CV بود ولی در ژیان تغییراتی ایجاد شد تا ظاهر خودرو جدیدتر به نظر برسد. ژیان دارای سقف برجسته‌تر، کاپوت جلویی با سطح بزرگ‌تر و چراغ‌های جلوی بزرگ‌تری بود. این خودرو به موتوری با حجم ۶۰۲ سی‌سی و قدرت ۲۹ اسب‌بخار مجهز شده بود.

ژیان به‌عنوان یک خودروی شهری کوچک و اقتصادی در بازار عرضه شد. همچنین ژیان دارای پنج نفر ظرفیت بود و قابلیت حمل بار محدودی را نیز داشت.

در طول دوره تولید ژیان، چندین نسخه و ورژن از این خودرو عرضه شد. به‌عنوان‌مثال، در سال ۱۹۷۸، نسخه Dyane ۶ معرفی شد که دارای موتور ۶۰۲ سی‌سی اما باقدرت ۳۶ اسب‌بخار بود. همچنین در سال‌های بعد، تغییراتی در طراحی و امکانات ژیان صورت گرفت.

تولید سیتروئن ژیان در سال ۱۹۸۳ به پایان رسید. بااین‌حال، ژیان به‌عنوان یکی از محبوب‌ترین خودروهای سیتروئن در تاریخ به یاد ماند و هنوز هم در بازار خودروهای کلاسیک موردتوجه قرار می‌گیرد.

■ قیمت باورنکردنی خودرو در رشت

خودروهای منطقه آزاد قیمت‌های به‌شدت پایین‌تری دارند و نظر همه را به خود جلب می‌کند. ته قابل‌توجه اینجاست که خودروهای با پلاک منطقه آزاد انزلی امکان تردد در رشت را هم دارند و شاید جالب باشد قیمت این خودروها را بدانید. یک تویوتا یاریس ۲۰۱۶ در رشت با قیمت فقط ۸۶۰ میلیون تومان فروخته می‌شود. هیوندای الانترا ۲۰۱۷ با ۱۱۹ هزار کیلومتر حدود ۱.۱ میلیارد تومان با پلاک منطقه آزاد به فروش می‌رسد. جنسیس سدان مدل ۲۰۱۴ فقط ۱.۴ میلیارد تومان در منطقه آزاد قیمت دارد. توسان ۲۰۱۸ نیز با ۶۵ هزار کیلومتر به قیمت ۱.۸ میلیارد تومان به فروش می‌رسد.

احتمالا فکر می‌کنید که با اقامت در یکی از مناطق آزاد، می‌توان به‌راحتی یک خودروی خارجی را باقیمتی بسیار معقول و پایین‌تر از نقاط دیگر کشور خرید، اما این تصور کاملا اشتباه است. برای خریداران خودروهای وارداتی در مناطق آزاد قوانین خاصی وجود دارد.

باید حداقل ۳ سال از اقامت متقاضی خرید این خودروهای وارداتی در مناطق آزاد گذشته باشد.

اعتبار واردات خودرو حداکثر ۶ ماه بعد از صدور آن است.

- هر فرد طی یک سال، تنها اجازه واردکردن یک دستگاه خودرو به این مناطق را دارد.

- برای واردات هر خودرو جدید، باید خودرو وارداتی قبلی از این منطقه خارج شود.

- واردات خودروهای خارجی با قیمت کمتر از ۸ هزار دلار به این مناطق ممنوع است.

- خودروهای تصادفی، بدون ترمز ABS، خودروهایی با عمر بالای ۱۰ سال به مناطق آزاد وارد نمی‌شوند.

- واردکننده باید قبل از ورود خودروهای خارجی به کشور، حداقل ۳ ماه در خارج از کشور اقامت داشته باشد.

■ ۱۰۰ میلیونی‌های بازار خودرو

این روزها قیمت خودرو به‌شدت افزایش پیداکرده است اما بازهم با کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان می‌توان خودروهایی خریداری کرد. اگر به دنبال خرید خودرو با این قیمت‌ها باشید گزینه‌های زیادی ندارید که البته کارکرد بالایی هم دارند. ازجمله خودروهای زیر ۱۰۰ میلیون تومان بازار می‌توان به پیکان، پراید، پژو RD، پژو روآ، رنو پی کی، ام وی ام ۱۱۰ و دوو اسپرو اشاره کرد. در ادامه لیست قیمت خودروهای با کمتر از ۱۰۰ میلیون تومان در بازار آورده شده است.

در بررسی جایگاه بندر شهید رجایی در اقتصاد دریا محور مطرح شد

دروازه طلایی تجارت برای «ایران»

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

اقتصاد دریامحور در تمام کشورهای جهان حائز اهمیت است و اگر روزی تجارت و حمل‌ونقل کالای دریا دچار مشکل و موانع شود بیش‌از نیمی از مردم جهان به علت فقر و گرسنگی از بین خواهند رفت و نیم‌دیگر دچار سرمازدگی خواهند شد. به طور مثال، اتفاقی که طی یک سال گذشته در کانال سوئز افتاد و انسدادی که پیش‌آمد، موجب توقف کشتی‌ها و در نتیجه موجب توقف حمل‌ونقل دریایی شد.

عکس: ایسنا

موقعیت منحصربه‌فرد

با توجه به اهمیت اقتصاد دریا محور می‌توان به منطقه ویژه اقتصادی بندر شهید رجایی به عنوان دروازه طلایی تجارت کشور نگاه کرد که بنادر عمده جهان و با موقعیت منحصربه‌فرد جغرافیایی و امکان دسترسی به آب‌های آزاد، در مرکز کریدور ترانزیتی شمال به جنوب و در مجاورت صنایع مادر و قطب‌های اقتصادی کشور قرار دارد، متصل می‌کند.بندر شهید رجایی از سال (۱۳۴۹) بر اساس تصویب‌نامه شورای‌عالی وقت در راستای صنایع بزرگ برای توسعه تجارت و نقش ایران در سپهر دنیا تصویب و احداث شد.

بندر شهیدرجایی دارای بزرگ‌ترین بندر کانتینری کشور و پیشرفته‌ترین پایانه‌های کانتینری با ظرفیت بیش از ۶ میلیون (TEU) در سال و هدف‌گذاری ارتقای ظرفیت کانتینری به ۲۰ میلیون (TEU) تا سال ۲۰۴۰ است. این بندر با ظرفیت سالیانه جابه‌جایی ۹۰ میلیون تن انواع کالا و ظرفیت سالانه پذیرش بیش از ۴ هزار کشتی در انواع کشتی‌های فله بر، کانتینری و نفتکش، بیش از ۵۳ درصد از عملیات تخلیه و بارگیری کالا در بنادر کشور را به خود اختصاص داده است. منطقه ویژه اقتصادی بندر شهید رجایی در ۲۳ کیلومتری غرب بندرعباس در شمال جزیره قشم و تنگه هرمز واقع شده است و با داشتن روابط دریایی و مبادله کالا با ۸۰ بندر معروف بین‌المللی تقریبا نیمی از تجارت ایران را بر عهده دارد. بندر شهید رجایی ۲۴۰۰ هکتار پس‌کرانه دارد، ۲۷۰۰ هکتار هم به‌زودی به پس کرانه شهید رجایی اضافه می‌شود. مساحت بندر شهید جایی ۵۷۰۰ هکتار است، در این بندر از نظر تجاری ۵.۵ میلیون (TEU) ظرفیت وجود دارد.

قرارداد سرمایه‌گذاری در بنادر هرمزگان

حسین عباس‌نژاد، مدیرکل بنادر و دریانوردی هرمزگان گفت: این استان دارای ۲ هزار و ۲۲۷ کیلومتر مرز آبی و ۱۴ جزیره استراتژیک و ۷۲ بندر کوچک و بزرگ حاکمیتی و غیر حاکمیتی است که بندر آفتاب ۱۰۰ درصد خصوصی است. در سال ۱۴۰۱ بالغ ۷۶ میلیون تن کالاهای نفتی و غیر نفتی در بنادر شهید رجایی تخلیه و بارگیری شده که نسبت به سال قبل از آن ۴ درصد رشد داشته است و در هفت ماهه سال ۱۴۰۲ نیز بالغ بر ۴۸ میلیون تن کالا در این بندر تخلیه و بارگیری شده است.

مدیرکل بنادر و دریانوردی هرمزگان در ادامه تاکید کرد: ۳۱ میلیون تن کالای نفتی و ۲۰ میلیون تن کالای غیرنفتی جابه‌جا و یک میلیون و ۴۰۲ هزار (TEU) کانتینر نیز تخلیه و بارگیری شده است. ۱۰ میلیون مسافر در ۷ ماهه نخست امسال جابه‌جا شدند و بیش‌از ۹۵ درصد از مسافرت دریایی کشور در استان هرمزگان انجام می‌شود و سال گذشته بیش از ۲۴ میلیون مسافر دریایی از بنادر استان به مقاصد مختلف تردد داشتند.

وی ادامه داد: قرارداد سرمایه‌گذاری جدید به صورت (BOT - گونه‌ای از قرارداد اقتصادی است که معمولا بین دولت‌ها و سازمان‌های متولی اقتصاد از یک طرف و شرکت‌های بخش خصوصی از طرف دیگر منعقد می‌شود.)به ارزش بیش از ۳۵ هزار میلیارد تومان سرمایه‌گذاری در اواخر آذرماه منعقد می‌شود. از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان به خطوط لوله نفتی بندر خلیج‌فارس، مجتمع گردشگری دریایی شهید حقانی، هرمز و نخل‌ناخدا و پایانه مکانیزه مواد معدنی اشاره کرد.

عباس‌نژاد تصریح کرد: در دوران دولت سیزدهم بندر خمیر که مدت‌ها بلاتکلیف مانده بود راه‌اندازی شده است که تا پایان سال گذشته عملکرد ۲ میلیون تنی به ثبت رسانده است و تلاش می‌شود این رکورد را تا پایان امسال نیز تکرار کند. پس از اینکه سازمان بنادر و دریانوردی به عنوان دبیرخانه این طرح معرفی شد، با مدیریت استاندار نخستین کارگروه توسعه دریا محور کار خود را شروع کرد که ابتدا سعی بر تمرکز بر متن سیاست‌های ابلاغی بود تا به تدوین پروژه‌ها برسیم. مدیرکل بنادر و دریانوردی هرمزگان با اشاره به تاکید رهبر معظم انقلاب مبنی بر راهبرد مردمی‌سازی اقتصاد گفت: موج‌شکن فاز یک بندر نخل ناخدا با اعتبار ۳۵ میلیارد تومان نهایی شده است و بیش از ۴هزار و ۲۰۰ شناور به ثبت رسیدند. همچنین ۲هزار و ۶۰۰ فروند دیگر نیز مورد بازرسی قرار گرفتند و برای همین تعداد مجوز صیادی صادر شده است.

وی با استفاده از تسهیلات وجوه اداره شده سازمان بنادر و دریانوردی در راستای توسعه ناوگان دریایی کشور اظهار کرد: ساخت ۵۰ فروند شناور مسافری جدید در دستورکار قرار دارد که امیدواریم با تعریف مسیرهای جدید داخلی و خارجی با این شناورها کیفیت تازه‌ای از سفر دریایی را به هموطنان ارائه کنیم.

چالش رسوب کالا و کالای متروکه

عباس‌نژاد با اشاره به موضوع رسوب کالا در بنادر هرمزگان، گفت: یکی از چالش‌های اساسی این بندر وجود کالای متروکه و رسوب کالا بود که جز سازمان بنادر، سازمان‌های دیگری ازجمله گمرک و اموال تملیکی هم درگیر این موضوع بودند. برای مدتی ظرفیت‌های بندری، شرایط تجهیزات یا نحوه تعرفه‌گذاری در بندر شرایطی را ایجاب می‌کرد که ماندگاری کالا در بندر رجایی زیاد شود.

> بندر شهیدرجایی در راستای اهمیت اقتصاد دریا محور به‌عنوان دروازه طلایی تجارت ایران با جهان محسوب می‌شود. این بندر با داشتن مبادله کالا با ۸۰ بندر بین‌المللی نیمی از تجارت ایران را پوشش می‌دهد

سخن پایانی

منطقه ویژه اقتصادی بندر شهید رجایی در مرکز کریدور ترانزیتی جنوب به شمال قرار دارد که یکی از مهم‌ترین کریدورهای ترانزیتی بین‌المللی در دنیاست. این کریدور اقیانوس هند و خلیج‌فارس را از طریق ایران به دریای خزر و سپس از طریق روسیه به سن‌پترزبورگ و شمال اروپا متصل می‌کند.

موقعیت ممتاز جغرافیایی، دسترسی به آب‌های آزاد جهان از طریق خلیج‌فارس، اتصال به شبکه بین‌المللی راه آهن و جاده ابریشم، برخورداری از تجهیزات و امکانات مدرن، نزدیکی به مناطق آزاد کیش و قشم و بنادر حوزه خلیج‌فارس این مجتمع بندری را به پایگاه راهبردی و منحصر به فرد تبدیل کرده است.

در نشست تخصصی انجمن روابط‌عمومی مطرح شد

همکاری برای توسعه اقتصادی اصفهان

نشست تخصصی انجمن روابط‌عمومی ایران - استان اصفهان با حضور مدیران روابط‌عمومی بخش‌های دولتی و خصوصی در اتاق بازرگانی اصفهان برگزار شد.

به گزارش ایلنا از اصفهان، در این نشست، رئیس انجمن روابط‌عمومی ایران اظهار کرد: خوشبختانه در اصفهان جمعی از بزرگان و فعالان روابط‌عمومی گرد هم آمده‌اند و به‌واسطه همین جمع می‌توان بسیاری از مشکلات استان را برطرف کرد، روابط‌عمومی دارای وظایف خاص و مشخصی است، روابط‌عمومی هنر نزدیک کردن دل‌ها به همدیگر است، این حوزه تصمیم‌ساز است و در بسیاری از جهات، می‌تواند تعیین‌کننده معادلات باشد، به‌طورقطع انجمن در استان اصفهان دارای توانمندی‌ها و ظرفیت‌های بسیار درخشانی است که باید از آنها به بهترین شکل بهره برد.

خسرو رفیعی با اشاره به ضرورت فعال‌سازی کمیته‌های انجمن، عنوان کرد: مسئولان و مدیران حوزه روابط‌عمومی می‌توانند با همگرایی در راستای رفع مسائل و مشکلات استان قدم بردارند، برای نمونه در زمینه حل بحران آب اصفهان، می‌توان فعالانه وارد میدان شد و از هنر روابط‌عمومی برای رفع این چالش بهره گرفت؛ لذا ضروری است افراد باسواد، توانمند، علاقه‌مند و دارای تجربه وارد عرصه روابط‌عمومی شوند و مدیران نیز توجه و نگاه ویژه‌تری به این بخش تخصصی و مهم داشته باشند.

مدیر انجمن روابط عمومی ایران - استان اصفهان نیز اظهار کرد: این انجمن در استان اصفهان با برگزاری نشست‌های هم‌اندیشی و مشورت با بزرگان روابط‌عمومی استان، فعالیت‌های خود را مجددا از سر گرفت. هفت کمیته در این انجمن فعال هستند که شامل کمیته آموزش، کمیته ارتباطات و رسانه، کمیته امور شهرستان‌ها، کمیته عضویت، کمیته حقوقی، کمیته پشتیبانی و کمیته رویدادها است، کمیته‌ها در حال فعالیت هستند و امیدواریم با حضور فعالانه اعضا شاهد فعالیت دوچندان آنها باشیم.

حمید کشاورز ادامه داد: تعداد اعضای انجمن در استان اصفهان تا امروز به ۱۳۷ عضو رسیده که اکثر آنها دارای تحصیلات بالای دانشگاهی هستند و مدرک تحصیلی ۸۰ درصد اعضا با مقوله روابط‌عمومی، مرتبط است، تلاش می‌کنیم با برنامه‌ریزی و هماهنگی بین بخش‌ها، تعداد اعضا را افزایش دهیم و فعالیت‌ها در قالب کارگروه‌های تخصصی مورد پیگیری قرار گیرد.

مشاور استاندار و مدیرکل روابط‌عمومی استانداری اصفهان نیز گفت: برگزاری چنین نشست‌های تخصصی باید مستمر و با برنامه‌ریزی و اهداف بلندمدت باشد، به دنبال بهبود جایگاه روابط‌عمومی‌ها و گسترش نفوذ آنها هستیم تا اثرگذاری‌ها افزایش یابد، امروز استان اصفهان با چالش‌هایی در بخش‌های مختلف به‌ویژه آب و محیط‌زیست روبرو است و روابط‌عمومی‌ها در رفع این چالش‌ها می‌توانند نقش‌آفرینی کنند، متاسفانه در شرایط فعلی با وجود همه تلاش‌های شکل گرفته، صدای اصفهان به گوش همگان نمی‌رسد و دغدغه‌ها و مطالبات اصفهان فراتر از مرزهای جغرافیای استان شنیده نمی‌شود، در این‌خصوص رسانه‌ها و روابط‌عمومی‌ها مسئول هستند و باید به‌گونه‌ای فعالیت کنند که صدای مظلومیت اصفهان در سطح ملی شنیده شود. امروز اصفهان در بخش اقناع‌سازی جامعه در خصوص مشکلات و شرایط خاص خود، نمره قابل قبولی دریافت نمی‌کند.

مجید شمس، اقناع‌سازی در سطح ملی را موضوعی ضروری برشمرد و عنوان کرد: روابط‌عمومی‌ها باید امیدآفرین باشند و در جهت تحقق جهاد تبیین حرکت کنند، همه باید کمک کنیم تصویر واقعی اصفهان برای عموم جامعه به نمایش گذاشته شود و مسئول هستیم در این زمینه تلاش کنیم.

دبیرکل اتاق بازرگانی اصفهان نیز اظهار کرد: اتاق بازرگانی به عنوان پارلمان بخش خصوصی و اصیل‌ترین تشکل با قوانین صریح و روشن در راستای کمک به بهبود محیط کسب‌وکار تلاش می‌کند، لذا همکاری‌های

اتاق بازرگانی به عنوان نماینده بخش خصوصی با بخش دولتی بسیار خوب و سازنده است.

حمیدرضا امیدان تاکید کرد: تعاملات اتاق بازرگانی با مجموعه‌های دولتی به‌ویژه استانداری اصفهان در راستای کمک به رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی استان است، معتقد هستیم برای امیدآفرینی و تحقق جهاد تبیین باید بر مقوله «مطالبه‌گری» تاکید داشت، اتاق بازرگانی همواره مطالبات خود را صریح و شفاف بیان می‌کند و از بخش‌های دولتی نیز برای رفع مشکلات اقتصادی و بهبود فضای کسب‌وکار مطالبه‌گری می‌کنیم، درهرصورت اتاق بازرگانی تمام‌قد و باقدرت و جدیت آماده همکاری با فعالان عرصه روابط‌عمومی است تا شاهد اتفاقات خوبی در توسعه اقتصادی و اجتماعی استان اصفهان باشیم.

افزایش نرخ خرید تضمینی برق

وزارت نیرو با هدف حداکثرسازی ضریب تحقق مزایای تولید برق از منابع تجدیدپذیر، نرخ خرید تضمینی برق نیروگاه‌های بادی را ابلاغ کرد.

به گزارش وزارت نیرو، با ابلاغ مصوبه نرخ و ضوابط خرید تضمینی برق از نیروگاه‌های غیردولتی تجدید پذیر، نرخ خرید تضمینی برق نیروگاه‌های بادی با ظرفیت ۲۵۰ کیلووات و کمتر برای هر کیلووات ساعت، ۲۲ هزار و ۵۰۰ ریال تعیین شده است. همچنین نرخ خرید تضمینی در نیروگاه‌های بادی با ظرفیت ۲۵۰ کیلووات ساعت تا یک مگاوات، برای هر کیلووات ساعت ۱۷ هزار ریال تعیین شده است.

ظرفیت مجاز برای احداث نیروگاه بر روی انشعاب، حداکثر ۲ برابر ظرفیت انشعاب تا سقف یک مگاوات برای نیروگاه‌های بادی با نرخ پایه اعلام شده است، مشروط بر اینکه ملاحظات فنی و حفاظتی مربوط به اتصال به شبکه برای این نیروگاه‌ها پیش از عقد قرارداد رعایت شود.

بنابراین گزارش، نرخ‌های جدید تعیین شده برای خرید تضمینی برق نیروگاه‌های تجدید پذیر رشد حدود ۴۰ درصدی نسبت به سال گذشته داشته است. لازم به ذکر است، در صورت درخواست سرمایه گذار، نرخ پایه قراردادهایی که قبل از این مصوبه از محل ماده ۶۱ به قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی مبادله شده‌اند، قابل اصلاح به نرخ‌های جدید ابلاغی با رعایت سایر شرایط اعلام شده در این مصوبه است.

گزارش خبری

توسعه اقتصاد دریامحور

جلیل اسلامی، معاون امور بندری و اقتصادی سازمان بنادر و دریانوردی با بیان اینکه مقوله توسعه دریامحور طی سال‌های گذشته همواره در کانون توجه مسئولان ارشد نظام و به‌ویژه رهبر معظم انقلاب و دولت قرار داشته است، گفت: اثرات این توجه را می‌توان به‌صراحت در سیاست‌های کلی برنامه‌های ششم و هفتم توسعه کشور، سند تحول دولت مردمی، سند ملی آمایش سرزمین، پیش‌نویس سیاست‌های کلی توسعه دریامحور مشاهده کرد. در همین راستا قرار است همایش «توسعه دریامحور» به مناسبت روز حمل‌ونقل با حضور وزیر راه و شهرسازی، استانداران استان‌های ساحلی، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، مدیران و متخصصان شرکت‌های خصوصی و آحاد تخصصی ذی‌ربط از جامعه دریایی و بندری کشور در روز ۲۸ آذر جاری برگزار شود.

معاون امور بندری و اقتصادی سازمان بنادر و دریانوردی با اشاره به اقدامات دولت سیزدهم برای افزایش ظرفیت‌های تخلیه و بارگیری بنادر کشور، بیان کرد: تحقق سیاست‌های کلی توسعه دریامحور نیازمند هم‌افزایی همه دستگاه‌ها و نهادهای اجرایی و حاکمیتی و ارگان‌های دریایی است.

وی همچنین از توسعه و تکمیل زیرساخت‌های بندری و دریایی، توسعه ناوگان دریایی خزر و تقویت شبکه حمل و نقلی حوزه شمال کشور، اجرای پروژه‌های مردم‌محور و محرومیت‌زدایی از بنادر کوچک و اسکله‌های مردمی، پیشبرد شعار سال و حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و نوسازی‌سازی ناوگان مسافری دریایی خبر داد.

ساخت ۴۰ شناور خدماتی

معاون امور بندری و اقتصادی سازمان بنادر و دریانوردی با اعلام سرمایه‌گذاری مستقیم سازمان بنادر در راستای توسعه و نگهداری زیرساخت‌ها و تجهیز بنادر کشور به میزان ۶۲ هزار و ۴۴۶ میلیارد ریال، گفت: در همین راستا، افتتاح و بهره برداری از ۶۸ پروژه زیرساختی و تجهیزاتی به ارزش ۱۹ هزار و ۹۰۰ میلیارد ریال، سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در بنادر کشور در قالب ۱۲ قرارداد به ارزش ۲۴ هزار و ۹۵ میلیارد، ثبت ۲۰۱ هزار و ۱۶۱ میلیارد ریال سرمایه‌گذاری غیردولتی با ۳۵۰ فقره قرارداد، بهره برداری از ۵ طرح به ارزش ۱,۴۸۳ میلیارد ریال شامل شناورهای تجاری و خدماتی، تجهیزات بندری و سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی از محل وجوه اداره شده سازمان به عنوان بخشی از مهم‌ترین اقدامات راهبردی و سرمایه‌ای صورت گرفته از سوی سازمان بنادر و دریانوردی در دولت سیزدهم، مدنظر قرار گرفته است.

اسلامی ادامه داد: سازمان بنادر و دریانوردی ذیل برنامه توسعه دریامحور و با هدف ارتقای ایمنی دریایی و تداوم عملیات بندری، بهره‌برداری از ۴ فروند شناور بازرسی و جست‌جو و نجات و ۲ فروند لایروب هاپرساکشن ۴ هزار مترمکعبی را در بنادر بازرگانی کشور آغاز کرده و ساخت ۴۰ فروند شناور خدماتی را در دست اجرا دارد که موجبات اشتغال مستقیم ۲۰۰ نفر را در بنادر فراهم می‌آورد.

وی در خصوص جذب سرمایه‌گذاری بندری و دریایی، اعلام کرد: سازمان بنادر و دریانوردی به نمایندگی از وزارت راه و شهرسازی و ذیل سیاست‌های مرتبط با توسعه دریامحور ابلاغی از سوی رهبر معظم انقلاب، جذب ۲۰۰ هزار میلیارد ریال سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در قسمت روبناها و به کارگیری ۵۰۰ هزار میلیارد ریال سرمایه‌گذاری خارجی در پسکرانه‌های بندری را در دست اجرا دارد.

ارتقای ۲۸۰ میلیون تنی در بنادر کشور

معاون امور بندری و اقتصادی سازمان بنادر و دریانوردی با بیان اینکه یکی از راهبردهای تسهیل‌ساز خدمات تجاری و اقتصادی در این سازمان، متناسب‌سازی ظرفیت‌های روبنایی و زیرساختی برای تسریع در امور بازرگانی و ترافیک بار در بنادر تجاری است، خاطرنشان کرد: بر همین اساس، ساخت، تکمیل و توسعه تاسیسات روبنایی مانند انبار، سیلو و مخازن روغن با سرعت بیشتری در دستور کار توسعه ظرفیت‌سازی بنادر کشور قرار گرفت.

اسلامی ادامه داد: پیرو سیاست‌های توسعه‌گرای دولت سیزدهم برای ایجاد زیربناهای بندری و ظرفیت‌سازی بازرگانی با هدف خنثی و بی‌اثرسازی تحریم‌ها، ظرفیت بنادر اعم از بنادر مالکیتی و حاکمیتی، طی دو سال گذشته از ۲۴۰ میلیون تن به بیش از ۲۸۰ میلیون تن، ارتقا یافته است.

معاون امور بندری و اقتصادی سازمان بنادر و دریانوردی اعلام کرد: با ظرفیت‌های ایجاد شده و موجود در بنادر، مجموع عملکرد تخلیه و بارگیری کالاهای نفتی و غیرنفتی طی ۲ سال فعالیت دولت سیزدهم معادل ۵۰۱ میلیون تن (نفتی معادل ۲۳۸ میلیون تن و غیر نفتی معادل ۲۶۲ میلیون تن) بوده که در بخش ترانزیت شامل حدود ۲۱ میلیون تن و در بخش کانتینری بالغ بر ۶.۵ میلیون TEU و در بخش کالاهای اساسی بالغ بر ۴۸ میلیون تن بوده است.

اسلامی افزود: تخلیه و بارگیری صورت گرفته در بخش عملیات کانتینری طی ۹ ماهه سال ۱۴۰۲، معادل یک میلیون و ۹۲۰ هزار TEU است که در قیاس با عملیات کانتینری یک‌میلیون و ۸۶۰ هزار TEU طی مدت مشابه سال گذشته، رشد حدود ۳ درصدی را نشان می‌دهد.

بر اساس این گزارش سازمان بنادر و دریا نوردی، وی با اشاره به اینکه میزان تخلیه و بارگیری کالاهای غیرنفتی در بنادر کشور طی همین مدت معادل ۸۶ میلیون و ۴۰۰ هزار تن با ثبت رشد ۸ درصدی، خاطر نشان کرد: در مقایسه مدت مشابه با سال گذشته و در خصوص محمولات نفتی نیز شاهد ثبت ۷۹ میلیون و ۴۰۰ هزار تن و رشد ۳ درصدی هستیم و در بخش تخلیه و بارگیری کالاهای اساسی شامل گندم، جو، ذرت، سویا، برنج، شکر و روغن در بنادر کشور طی نه ماهه نخست سال جاری عدد ۱۵ میلیون تنی به ثبت رسیده است.

دوشنبه
۲۷ آذر ۱۴۰۲- ۴ جمادی‌الثانی۱۴۴۵ - ۱۸ دسامبر ۲۰۲۳- شماره ۲۴۷۰-پیاپی ۳۷۸۸

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»

مدیرمسئول: عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۰۳۵۱۰۰۹۴۲
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: صمیم

www.smtnews.ir
telegram.me/smtnews
info@smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

مهاجرپذیرترین کشورهای دنیا کدامند؟

وقتی قرار است از مهاجر پذیرترین کشورها بنویسیم بر سر یک دوراهی مهم قرار خواهیم گرفت. اینکه بهترین کشورها برای مهاجرت کدامند و البته اینکه چه کشورهایی بهتر از دیگر کشورها مهاجر می‌پذیرند! استرالیا و کانادا همیشه در صدر این جدول حضور دارند. کشوری که خیلی ساده مجوز مهاجرت صادر می‌کند، الزاما کشور خوب، و مرفه و استانداردی برای زندگی نیست، اما در این مقاله به هر دو سوال مطرح شده پاسخ خواهیم داد و کشورهای مختلف مهاجرپذیر در جهان را بررسی خواهیم کرد.

۶ کشور مهاجرپذیر جهان

از دید موسسه گالوپ در سال ۲۰۲۰، کشور امریکا تا قبل از سال ۲۰۱۹، بالاترین میزان مهاجرپذیری را به نام خود ثبت کرده بود. در آن سال در یک نظرسنجی ملی در امریکا مشخص شد که ۵۰ میلیون شهروند امریکا، در خارج از این کشور به دنیا آمده‌اند. در همان سال آلمان و عربستان سعودی نیز به‌خاطر برخی آمارهای سیاسی و جغرافیایی مانند نیروی کار نپالی و پاکستانی در عربستان به ترتیب با ۱۶ و ۱۳ میلیون نفر رتبه‌های دوم و سوم را به خود اختصاص داده بودند. اما در نظرسنجی جدید مشخص شد که کانادا، ایسلند، نیوزلند و همچنین استرالیا با آمار واقعی خود، وضعیت بهتری نسبت به امریکا دارند.

از همان سال تا کنون تنها ۲ سال و نیم گذشته اما آمار به طرز عجیبی تغییر کرده است. شاید مهم‌ترین دلیل این تغییر ناگهانی اعداد و ارقام و البته جابه‌جایی نام مهاجر پذیرترین کشورها تلاش بی‌وقفه کانادا، استرالیا و تا حدی سوئد و امارات برای افزایش جمعیت و درآمد بوده است.

از دید موسسه Gallup ۶ کشور مهاجرپذیر جهان به ترتیب عبارتند از: کانادا، ایسلند، نیوزلند، استرالیا، سیرا لئون، ایالات متحده امریکا، سوئد و چاد.

البته موسسه گالوپ در متن این گزارش آورده که امکان تهیه گزارش دقیق و بین‌المللی از امارات، چین، مصر و نیجریه وجود نداشته است. شاید مهاجرت از سایر کشورهای افریقایی به نیجریه یا مصر این آمار را تغییر بدهد.

کشورهای مهاجرپذیر دنیا به روایت HSBC

بنیاد نظرسنجی و آمار موسسه بین‌المللی HSBC در ابتدال سال ۲۰۲۳ میلادی فهرستی از مهاجر پذیرترین کشورها را منتشر کرد. در این فهرست اسامی عجیب چند کشور مانند بحرین و چک مشاهده شد. دلیل حضور این کشورها در چنین فهرستی روشن است.

در واقع این کشورها لزوما برای مهاجران خود رفاه اجتماعی خاصی ایجاد نمی‌کنند. مهاجران زیادی از کشورهای همسایه بحرین برای تجربه یک زندگی با هزینه کمتر از کشورهای مختلف در چند سال گذشته به این کشور مهاجرت کرده‌اند.

جمهوری چک نیز با اینکه وسعت و ثروت اندکی دارد پذیرای صدها هزار نفر از اتریش، هلند و کشورهای دیگر بوده است، چراکه در چند سال گذشته مالیات بر ارزش افزوده در این کشور صفر شده و حقوق بالایی از شرکت‌های امریکایی در این کشور دریافت می‌شود.

کشورهای این فهرست (مهاجرپذیرترین کشورها) عبارتند از: سنگاپور، نیوزلند، کانادا، چک، سوئیس، نروژ، اتریش، سوئد، بحرین، آلمان و استرالیا.

۵ کشور نخست در فهرست مهاجرپذیرها

انتخاب بهترین کشور دنیا برای مهاجرت به فرض داشتن یک پرونده کامل و امتیاز بالا کار ساده‌ای نیست. البته این مهم تا حدی سلیقه‌ای است و به معیارهای خود فرد برای زندگی آینده او بستگی دارد. در هر صورت ۵ کشور برتر جهان در حوزه مهاجرت با استناد به آمار مشترک و برآیند بردارهای تحلیلی به شرح زیر است:

رهبر کشورها در حوزه استانداردهای زندگی، بدون تردید کانادا است. این کشور همیشه یا در صدر جدول مهاجرپذیرترین کشورها است یا گاهی جای خود را با استرالیا عوض می‌کند. ثروت آب شیرین، دور تا دور کانادا را احاطه کرده و این یعنی آرامش و قدرت. ارتش کانادا با توجه به قرارداد ۱۵۰ساله با بریتانیا و امریکا به یکی از مهم‌ترین و قوی‌ترین ارتش‌های جهان تبدیل شده است. اقتصاد این کشور پویا و با ثابت است و از سراسر جهان اقدام به پذیرش مهاجر می‌کند.

کشور استرالیا پادشاه حوزه تامین اجتماعی و رفاه شهروندی است. بحران مسکن در این کشور یک شوخی بی‌مزه است و هر بار که شایعه آن بر سر زبان‌ها افتاده، دولت استرالیا با به رخ کشیدن بی‌نظیرترین تسهیلات در عرصه مسکن، آن را تکذیب کرده است.

استرالیا کشور اتحادیه و سندیکا است و حقوق کارگر و کارمند در این کشور کاملا رعایت می‌شود. کسانی که پشت سر قانون در استرالیا قدم می‌زنند از زندگی خود به شدت لذت می‌برند. استرالیا در سال ۲۰۲۳ در مقام اول فهرست خانواده دوست‌ترین کشور جهان شناخته شده است.

تا وقتی انگلیس بود، حال و روز بهتری در فهرست مهاجر پذیرترین کشورها داشت. اکنون که از قاره سبز جدا شده و فقط یک جزیره است، خیلی سخت می‌شود باور کرد که همچنان علاقه‌مند به جذب نیروی کار ماهر و مهاجر جوان از سراسر جهان باشد. یک کشور ثروتمند و قدرتمند در قالب یک جزیره نیمه متحد که اقتصادش به پررونق‌ترین اقتصادهای جهانی طعنه می‌زند.

یک نیروگاه صنعتی بزرگ در قلب اروپای تضعیف شده یعنی خود آلمان. این کشور دارای بهترین دانشگاه‌های فنی و صنعتی در دنیا است و بازار کارش بسیار ارزشمند و سودآور قلمداد می‌شود. ورود به آلمان از هر طریقی که باشد، سخت اما ارزشمند است و آینده‌ای تضمین‌شده برای مهاجر جوان به مقصد آلمان وجود دارد.

ایرانیان همواره از ده‌ها سال قبل علاقه زیادی به سفر و حتی مهاجرت برای زندگی در امارات در شهرهایی مثل دوبی و ابوظبی داشته‌اند. عرب زبانان جنوب ایران نیز نقش مهمی در بالا بردن ارقام مهاجرتی به کشور امارات داشته و دارند. این کشور یکی از محبوب‌ترین مقاصد برای مهاجرانی است که می‌خواهند از درآمد معاف از مالیات، محیطی چندفرهنگی و استاندارد زندگی بالا برخوردار شوند. امارات متحده عربی در سال ۲۰۲۳ در فهرست ۵ کشور برتر برای مهاجرت با خانواده قرار گرفته است. اقتصاد تجاری پر رونق آنها به عنوان یک مرکز جهانی برای نوآوری، فناوری و تجارت است. این کشوری است که در آن می‌توانید فرصت‌های شغلی در بخش‌های مختلف به ویژه در ساخت‌وساز، مالی، گردشگری و فناوری پیدا کنید.

سخن پایانی

مهاجرت به یک کشور جدید می‌تواند برای هر کسی که می‌خواهد اهداف شخصی یا حرفه‌ای خود را دنبال کند، یک تجربه ارزشمند و چالش‌برانگیز باشد. با این حال، انتخاب یکی از مهاجرپذیرترین کشورها برای مهاجرت به همراه خانواده در سال ۲۰۲۳ نیاز به تحقیق و برنامه‌ریزی دقیق دارد. زیرا هر کشوری سیاست‌های مهاجرتی، مزایا و معایب خاص خود را داراست. در نهایت، بهترین کشور برای مهاجرت به همراه خانواده به ترجیحات، صلاحیت‌ها و آرزوهای مهاجران بستگی دارد.

نظرگاه

نقش اشتغالزایی در جلوگیری از مهاجرت

ابوالفضل میرقاسمی، کارشناس توسعه پایدار روستایی با اشاره به تجربه موفق دیگر کشورها در امر توسعه پایدار روستایی به صمت گفت: توسعه پایدار روستایی با تاکید بر جایگزینی صنایع کوچک، موضوعی است که چند سالی می‌شود در بیشتر کشورهای آسیای‌شرقی جا افتاده است. در کشورهایی نظیر ژاپن و تایلند روستاها با حمایت دولت توانسته‌اند برای محصولات خود که حاصل فعالیت در عرصه صنایع خرد و صنایع‌دستی بوده، بازارسازی کنند و به رشد اقتصادی قابل‌توجهی برسند و در این فرآیند هر روستا با یک محصول شناخته می‌شود.

وی با اشاره به چگونگی توسعه پایدار روستایی در کشور بیان کرد: توسعه پایدار روستایی زمانی محقق می‌شود که محصولات تولیدشده از استاندارد کافی برخوردار باشند و در کنار آن، بخش خصوصی یا دولتی در بازار از کسب‌وکارهای شکل‌گرفته حمایت کنند. در کشورهای گفته‌شده، صنایع خرد در روستاها به‌قدری توسعه‌یافته است که نوع و روند اجرایی آنها نظیر کارگاه‌های تولیدی هم موردتوجه گردشگران خارجی قرار گرفته و خود به‌عنوان یک جاذبه گردشگری شناخته می‌شود؛ به‌عبارت دیگر، علاوه بر تولید محصول، ماهیت تولید و روند آن هم ارزآور شده است.

نقش شرایط اقلیمی

این کارشناس با بیان اینکه اقلیم و شرایط طبیعی در کشور ما تعیین‌کننده اصلی مشاغل در روستاها است، افزود: در هر جغرافیای روستایی باید کسب‌وکارها به فراخور شرایط طبیعی آن، راه‌اندازی شوند و تحقق این هدف از دانش‌بنیان‌ها برمی‌آید. حال باتوجه به گرمایش زمین و تغییرات اقلیمی و تاثیری که این معضلات بر الگوی بارش و رژیم بارندگی گذاشته، شرایط طبیعی روستاها دچار دگرگونی شده و ظرفیت‌شان برای کشاورزی کاهش یافته است؛ همچنین حفر چاه‌های غیرمجاز و دخالت‌های بیش از اندازه انسان در طبیعت باعث شده مناطق روستایی با بحران کم‌آبی مواجه شوند و شرایط برای اشتغال بحرانی‌تر شود، به‌همین دلیل، دیگر نمی‌توان اتکای ۱۰۰ درصدی روی کشاورزی و دامپروری داشت و بهتر است از معیشت‌های جایگزین و مکمل استفاده کنیم تا درآمد بخشی از خانواده‌های روستایی از این طریق حاصل شود.

راهکار چیست؟

میرقاسمی در بیان راهکارهایی به‌منظور جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها اظهار کرد: برای کاهش تعداد مهاجران اقلیمی باید به فکر معیشت جایگزین بود که در کنار آن بحث افزایش بهره‌وری هم مطرح می‌شود، چراکه باید از داشته‌های موجود طبیعی نظیر آب و خاک، استفاده مناسب کرد. گفتنی است بهره‌وری در بیشتر مناطق روستایی کشور پایین است و متاسفانه استفاده درستی از منابع موجود نمی‌شود. برای مثال، الگوی کشت نباید متاثر از گرانی یا ارزانی یک محصول کشاورزی باشد، بلکه باید به فراخور طبیعت منطقه کاشت را انجام داد و برای توسعه معیشت جایگزین، صنایع خرد همپای گردشگری می‌توانند موجب رشد اقتصادی روستاها شوند. در بیشتر کشورهای پیشرفته برای راه‌اندازی صنایع خرد، کارخانجات برخی از بخش‌های کار خود را برون‌سپاری می‌کنند. در ایران هم می‌توان میان صنایع بزرگ و کوچک با کسب‌وکارهای روستایی ارتباط برقرار کرد؛ در حالی که بیشتر روستاهای کشور تبدیل به مکان زندگی سالمندان و متاسفانه نسبت جمعیت شهری و روستایی ما معکوس شده است.

حذف دلالی

این کارشناس با اشاره به تغییرات لازم در فروش محصولات کشاورزی روستاییان گفت: توسعه صنایع خرد در روستاها با بهره‌گیری از توان دانش‌بنیان‌ها امری شدنی است. از آنجایی که دانش‌بنیان‌ها دارای ظرفیت‌های فناورانه بالایی هستند، می‌توان با برقراری ارتباط میان دانش بومی هر منطقه با دانش روز، صنایع خرد را در روستاها توسعه داد. در واقع باید برنامه‌ای طراحی شود که در بطن آن دانش‌بنیان‌ها، علم روز را با دانش بومی و ظرفیت‌های موجود پیوند دهند و متناسب با هر منطقه، شرایط اشتغالزایی منحصر به‌فردی را در آن به‌وجود بیاورند. کشاورزی قراردادی از آنجایی که تمامی روند تولید در آن، طبق یک برنامه مشخص پیش می‌رود، می‌تواند برای روستاییان فرآیندی مفید به‌حساب بیاید. کشاورزی قراردادی به این معنا است که کارخانه‌های تولید محصولات مرتبط با روستا با آموزش به کشاورزان و ارائه امکانات مناسب، محصول تولیدشده موردنظر را خریداری کنند و بعد با تغییر و تحولات به بازار برسانند. چنین تجارتی برد-برد است و سودی که دلالان از محصولات کشاورزی می‌برند، عاید تولیدکننده محلی و کارخانه‌دار می‌شود. اگر چنین الگوهایی را شناسایی کنیم، به‌طور قطع روستانشینان هم از آن استقبال کافی می‌کنند؛ بنابراین توسعه صنایع خرد با توان دانش‌بنیان‌ها در روستاها امکان‌پذیر است، اما باید متناسب با شرایط طبیعی، اقلیمی و زنجیره عرضه و تامین مشخص انجام گیرد. متاسفانه اسناد آمایشی در ایران در حد مطالعه است و در بیشتر زمان‌ها خاک می‌خورد. به‌اعتقاد من، برنامه آمایشی باید متناسب با وضعیت نسبی و رقابتی هر منطقه نوشته شود. خدمات گردشگری با افزایش بهره‌وری و استفاده درست از منابع می‌تواند از پدیده پناهندگان اقلیمی در کشور بکاهد.

دریچه

این همه ماجرا نیست...

کیمیا ملکی: روزگاری نبض زندگی در روستاها باوجود کمبود شدید امکانات اولیه زندگی می‌زد. پیش از این مردم روستا با عزمی راسخ به‌دنبال تولید و رفع نیازهای اولیه خود بودند، اما به‌مرور زمان بنا به دلایل مختلف دل از روستا کنده و جذب زیبایی‌های فریبنده در شهرها روانه آن شدند تا زندگی جدیدی را تجربه کنند، اما این مسئله خالی از آسیب نبود. دیگر با پیشرفت تکنولوژی، زندگی به شیوه سنتی برای کمتر کسی جذابیت دارد. این روزها باتوجه به خشکسالی، بیکاری و افزایش هزینه‌های زندگی، شاهد افزایش تعداد روستاییان جویای کار و مهاجرت به شهرها هستیم. از سوی دیگر زندگی شهری نیز با مشکلاتی مانند تراکم جمعیت، آلودگی هوا و هزینه‌های بالاتر معیشت و تامین مسکن همراه است که گاهی روستاییان را مجبور به مهاجرت معکوس می‌کند. صمت در این گزارش به‌مناسبت روز جهانی مهاجران به بررسی دلایل مهاجرت از روستا به شهر و ضرورت تقویت مهاجرت معکوس پرداخت.

روی خط آمار

حدود نیمی از ۶۲ هزار روستای کشور یعنی ۳۰ هزار روستا در ایران خالی از سکنه هستند، این در حالی است که اوضاع سکونت در روستاهای دارای سکنه هم چندان مساعد نیست. ۸۵ درصد اراضی کشاورزی در بخش روستایی قرار دارد و ۲۷ درصد تولید ناخالص ملی و ۱۸ درصد اشتغال ازسوی این جوامع محقق می‌شود، اما فقط ۲۶ درصد جمعیت کشور در مناطق روستایی زندگی می‌کنند.

دولت دست از دخالت بردارد

ناصر محمدیان، کارشناس اقتصاد شهری درباره مهاجرت روستاییان به شهرها به صمت گفت: در حال حاضر نسبت جمعیت روستانشین به شهرنشین در کشور ما ۳۰ به ۷۰ شده و اصلی‌ترین ملاک روستاییان برای مهاجرت به شهر اشتغال و کسب درآمد و رفاه بیشتر است. سن مهاجرت معمولا بین ۱۵ تا ۳۰ سال است و در صورت ادامه این روند، تعداد افراد کهنسال در روستاها افزایش می‌یابد.

وی با اشاره به عوامل مهاجرت و اثرات آن، اظهار کرد: یکی از عوامل مهاجرت، دستمزد پایین کار در روستاها و افزایش آن در شهرها است و تا زمانی که این روند ادامه دارد نمی‌توان از مهاجرت جلوگیری کرد، این در حالی است که پس از مهاجرت، روستاییان با وجه دیگری از زندگی شهری از جمله کمبود شغل و درآمد روبه‌رو می‌شوند. این مهاجران در مبدأ و مقصد، مسائل و مشکلاتی از جمله نابسامانی‌های متعدد ناشی از فشار بر منابع و امکانات محدود جوامع شهری، بیکاری و کم‌کاری، کمبود فضای زیستی و آموزشی، آلودگی هوا و محیط زیست، سالخوردگی و زنانه شدن نیروی کار کشاورزی، تخلیه روستاها و... را به‌وجود می‌آورند.

راهکار چیست؟

این کارشناس در بیان راهکارهایی برای جلوگیری از مهاجرت از روستا به شهر گفت: تامین نیازهای اساسی و خدمات زیربنایی در نواحی روستایی، تامین سرمایه‌های لازم از طریق ارائه وام‌های بلندمدت و کم‌بهره، ارائه کمک‌های بلاعوض و بیمه اراضی کشاورزی و عملیاتی کردن طرح اعزام مهندسان کشاورزی و دامپزشکان به روستاها برای رونق بخشیدن به اقتصاد مبتنی بر کشاورزی و دامداری روستایی برای توسعه علمی و صنعتی متوازن و پایدار از جمله این راهکارها است. بر این اساس تولید شغل و ایجاد اشتغال پایدار در روستا و ایجاد صنایع تبدیلی باتوجه به نیاز منطقه می‌تواند از روند روبه‌رشد مهاجرت جلوگیری کند.

مهاجرت از شهر به روستا بد نیست

محمدیان ضمن تاکید بر نقش مهم روستاها در اقتصاد کشور اظهار کرد: در حال حاضر ۷۰ درصد جمعیت ایران در شهرها زندگی می‌کنند که این آمار، مناسب نیست، چون مسیر آبادانی شهرها از روستاها می‌گذرد و اگر روستاها آباد نشوند، شهرها نیز نمی‌توانند به‌خوبی مسیر توسعه و آبادانی را طی کنند. تولیدات کشاورزی، اساس و پایه پیشرفت کشور هستند که این تولیدات نیز نتیجه تلاش روستاییان به‌شمار می‌روند؛ بر همین اساس راه آبادانی شهرها این است که روستاها آباد شوند و نباید از روستاها غافل شد.

این کارشناس با بیان اینکه مهاجرت از روستا به شهر لزوما بد نیست، افزود: گاهی مهاجرت یک فرد از روستا به شهر موجب افزایش بهره‌وری نیروی کار و کارآیی می‌شود. آن چیزی که مشکل ایجاد می‌کند، مهاجرت‌هایی است که موجب اثرات خارجی منفی می‌شود.

وی درباره مهاجرت معکوس بیان کرد: افراد هنگامی اقدام به مهاجرت معکوس می‌کنند که شرایط کسب درآمد در روستا برای آنها فراهم شود. در این زمینه بازارسازی نیز دارای نقش بسیار مهمی است، زیرا اگر فرد نسبت به وجود بازار برای محصولات خود اطمینان داشته باشد، قطعا برای کسب‌وکار به روستا باز خواهد گشت.

آزادی فعالیت اقتصادی

این کارشناس با اشاره به دخالت دولت در بازار کشاورزی گفت: معمولا روستاهایی که تحت دخالت یا قیمت‌گذاری‌های دولتی هستند با پدیده مهاجرت ساکنان روبه‌رو می‌شوند. آزادی فعالیت اقتصادی در جلوگیری از مهاجرت افراد به شهرها نقش مهمی دارد. اینکه روستایی بتواند محصولات خود را بدون واسطه به دست مصرف‌کنندگان برساند تا به‌واسطه آن درآمد بهتری داشته باشد، موجب اطمینان به کسب‌وکار روستایی خواهد شد: از همین رو دخالت نکردن دولت در بازار کشاورزی می‌تواند بسیار کمک‌کننده باشد.

دلایل مهاجرت به شهرها

تغییرات اقلیمی و به‌تبع آن تنش‌های آبی، ضعف اشتغال و محرومیت از جمله دلایل مهاجرت افراد از روستا به شهر است. این روزها بسیاری از جوانان، زیبایی‌های روستا را رها کرده و با رویایی شیرین به شهری می‌آیند که مدت‌هاست کام شهروندان آن از گرانی خانه تا حقوق‌هایی که کفاف هیچ خرجی را نمی‌دهد، تلخ است. با نگاهی به گوشه و کنار شهر، افراد بسیاری را می‌بینیم که با هدف دستیابی به زندگی رویایی از روستا به شهر مهاجرت کردند. آمارها نیز به این موضوع گواهی می‌دهند و نشان از خالی شدن حدود ۳۰ هزار روستا از سکنه و تغییر ترکیب جمعیتی کشور در دهه‌های اخیر دارند. متاسفانه جمعیتی که روزی اقتصاد تولیدمحور داشت، در سایه محرومیت‌ها رخت مهاجرت بر تن می‌کند و راهی شهرها می‌شود، در حالی که همین مهاجرت تبعات اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی زیادی دارد و این تمام ماجرا نیست.

سخن پایانی

امروزه شهرها در معضلات بزرگی از کمبود شغل تا شلوغی خیابان‌ها دست‌وپا می‌زنند، با این حال این شهرهای بزرگ دوست‌نداشتنی برای بسیاری از جوانان روستایی جذاب هستند و آنها را در سودای درآمد و رفاه بیشتر به سمت خود می‌کشانند و به «مهاجرت» وامی‌دارند. مهاجرت واژه‌ای آشنا در جامعه است که براساس موقعیت‌های مختلف بروز می‌کند اما اصل همه آنها یک چیز است، رفتن!